

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Rozpočet EU a finanční vztahy mezi EU a členskými zeměmi

Radek Machů

© 2019 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Radek Machů

Ekonomika a management
Provoz a ekonomika

Název práce

Rozpočet EU a finanční vztahy mezi EU a členskými zeměmi

Název anglicky

The budget of EU and relationship between the EU and its Member States

---

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnocení pozice členských států EU ve vztahu k unijnímu rozpočtu (tzv. rozpočtová bilance)

Pro jeho dosažení byly stanoveny následující dílčí cíle:

- provést deskripci základních principů sestavování a fungování rozpočtu EU
- analyzovat strukturu a vývoj příjmů a výdajů v jednotlivých rozpočtových rámcích
- komparovat rozpočtovou bilanci jednotlivých členských států Unie
- simulovat dopady odchodu UK z EU na rozpočet i rozpočtovou bilanci států
- zhodnotit navrhované reformy rozpočtu EU a jejich reálnost

Metodika

Metodika byla zvolena s ohledem na stanovené cíle této práce.

Základní metody, které byly v tomto směru použity, byly následující:

- deskripce (použita při prezentaci základních principů tvorby, fungování a zásad unijního rozpočtu)
- analýza trendů (použita při hodnocení vývojových tendencí na příjmové i výdajové straně rozpočtu)
- analýza struktury (použita při hodnocení jednotlivých odvodů států do příjmů rozpočtu a na druhé straně výdajů z rozpočtu financující naplňování unijních priorit a cílů)
- komparace (použita při srovnání finančních transakcí mezi rozpočtem a členskými státy. V této souvislosti se vycházelo ze základních ukazatelů rozpočtové bilance)

Data, která jsou použita v této práci, pocházejí především z finančních zpráv Evropské komise (financial report, 2007, 2013, 2015, 2018) a dat na stránkách Evropské komise.

Doporučený rozsah práce

60-100 stran

Klíčová slova

EU, rozpočet EU, Lisabonská smlouva, členské státy, finanční rámec, Evropský parlament, Evropská komise, Brexit

---

Doporučené zdroje informací

BALDWIN, Richard E. *Ekonomie evropské integrace*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1807-1.
European Union. *European Union public finance*. 5 editon. Luxembourg, 2014. ISBN 978-92-79-35004-7.
KÖNIG, P. *Rozpočet a politiky Evropské unie : příležitost pro změnu*. V Praze: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9.
NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července. EUR-Lex. Dostupné z : eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1046 2018.
PLCHOVÁ, Božena, Josef ABRHÁM a Mojmír HELÍSEK. *Česká republika a EU: ekonomika – měna – hospodářská politika*. Praha: Krigl, 2010. ISBN 978-80-86912-39-4.
TÝČ, Vladimír. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-60-8.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Ivana Boháčková, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 13. 3. 2020

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 3. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 06. 04. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Rozpočet EU a finanční vztahy mezi EU a členskými zeměmi" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 6. 4. 2020

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval prof. Ing. Ivaně Boháčkové, CSc. za odborné vedení a vstřícný přístup.

Rozpočet EU a finanční vztahy mezi EU a členskými zeměmi

Abstrakt

Rozpočet EU procházel od svého počátku neustálým vývojem a řadou aspektů, které měly vliv na jeho strukturu a změny. S postupnými změnami trendů a integračním procesem docházelo k přijímání nových legislativních rámců, které byly předmětem řady diskusí a schvalovacích procesů. Nelze opomenout ani vedlejší dopady spojené s národním, kulturním, politickým, protekcionistickým či lobbistickým podtextem, které měly nemalý vliv na sestavení či stanovování prioritních oblastí na straně příjmové či výdajové. Na straně příjmů rozpočtu je vývojově patrná změna položek i jejich poměru. V případě výdajové stránky je evidentní snaha o pomoc méně rozvinutým regionům a státům, podporu technologické vyspělosti, snížení poměru financování agrární politiky ve prospěch jiných oblastí s pozitivními dopady. V rámci legislativního vývoje stojí za zmínku uvést přijetí Lisabonské smlouvy, která přinesla zejména nová pravidla ohledně schvalování rozpočtu, právní subjektivitu EU, posílení pravomoci Evropského parlamentu a vystoupení z EU. V oblasti rozpočtu EU se často objevují výzvy spojené s transformací, transparentností a účinnou reformou s cílem dosažení vhodné skladby na straně příjmů a výdajů, včetně efektivního využívání těchto zdrojů pro potřeby celé EU či předem stanovených priorit s dopady na vybrané politiky. Před novým finančním rámcem 2021-2027 a spolu s odchodem Velké Británie tak EU a její členské státy čekají dlouhá a složitá jednání ohledně budoucího vývoje financování EU, která budou mít dopad i na vztahy mezi EU a členskými státy.

Klíčová slova: členské státy, Evropská komise, Evropská unie, Evropský parlament, Evropská unie, finanční rámec, Lisabonská smlouva, rozpočet.

The budget of EU and relationship between the EU and its member countries

Abstract

Since its inception, the EU budget has been constantly evolving and with several aspects that have affected its structures and changes. With the progressive changes in the integration process, new legislative frameworks had to be adopted, which were the subject of several discussions and approval processes. It should not be overlooked that the side effects associated with the national cultural, political, protectionist or lobbying, made a considerable impact on the establishment of revenue or expenditure areas. The revenue side of the budget shows a change in appropriations and their ratio. On the expenditure side, there is an effort to help less developed regions and countries, promote technological innovation, reduce the ratio in the case of financing agrarian policy in favour of other areas with positive impacts. In the context of legislative developments, it is worth mentioning the adoption of the Lisbon Treaty, which brought new rules on budget approval. The EU budget faces lot of challenges, that are related to transformation, transparency and effective reforms to get a balance on the revenue and expenditure side. The EU budget must also deal with effective use of its revenues which have impact on the whole EU and their policies. Before the new financial framework 2021-2027 and with the United Kingdom leaving, the EU and its Member States are facing long and ambiguous negotiations on the future development of EU funding, which will also have an impact on EU-Member States relations.

Keywords: member states, European Commission, European Union, European Parliament, European Union, financial framework, Treaty of Lisbon, budget.

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	15
2.1 Cíl práce	15
2.2 Metodika	15
3 Rozpočet Evropské unie – Obecná charakteristika	17
3.1 Historický vývoj financování společenství od 1952 do 1970	17
3.2 Obecná charakteristika rozpočtu EU.....	20
3.3 Rozpočtové rámce	24
3.3.1 Aktuální finanční rámec 2014-2020	29
3.3.2 Finanční rámec 2021-2027	31
3.4 Rozpočtová procedura.....	32
3.4.1 Kontrola rozpočtu	35
4 Finanční aspekty rozpočtu EU	39
4.1 Vývoj příjmových položek.....	39
4.2 Struktura Příjmových položek.....	40
4.3 Příjmy rozpočtu 1970-1988.....	42
4.4 Příjmy rozpočtu 1988-2006.....	47
4.5 Příjmy rozpočtu 2007-2018.....	52
4.6 Vývoj výdajových položek	56
4.7 Struktura výdajových položek.....	57
4.8 Výdaje rozpočtu 1970-1987.....	58
4.9 Výdaje rozpočtu 1988-2006.....	62
4.10 Výdaje rozpočtu 2007-2018.....	68
5 Rozpočtová bilance určující finanční vztahy členských států unijního rozpočtu	75
5.1 Metodika rozpočtové bilance	75
5.2 Rozpočtová bilance členských zemí	76
5.2.1 Rozpočtová bilance 1976-1987	77
5.2.2 Rozpočtová bilance 1988-1992	80
5.2.3 Rozpočtová bilance 1993-1999	82
5.2.4 Rozpočtová bilance 2000-2018 posouzena ex post a metodou Evropské komise	85
5.3 Platební bilance členských zemí od roku 2000-2018 bez Velké Británie.....	93
6 Reformní závěry rozpočtu EU a očekávané dopady do rozpočtové bilance členských států	101
6.1 Nové členské státy.....	101

6.2	Odchod UK	102
6.3	Zelená Dohoda	103
6.4	Nové Zdroje Rozpočtu	105
6.5	Transparentnost rozpočtu	108
6.6	Diskuze o novém finančním rámci 2021-2027	110
7	Závěr.....	114
8	Seznam použitých zdrojů	117
	Literární zdroje.....	117

Seznam Grafů

Graf 1 -Příjmy rozpočtu 1970-1977 (v UA)	43
Graf 2-Příjmy rozpočtu 1970-1977 v % vyjádření	44
Graf 3-Příjmy rozpočtu 1979-1987 v mil. ECU	46
Graf 4- Příjmy rozpočtu 1978-1987 v % vyjádření	46
Graf 5- Příjmy rozpočtu 1988-1992 v mil. ECU	48
Graf 6- Příjmy rozpočtu 1988-1992 v % vyjádření.	48
Graf 7-Příjmy rozpočtu 1993-1999 v mil ECU od roku 1999 v mil. EUR.....	50
Graf 8-Příjmy rozpočtu 1993-1999 v % vyjádření	50
Graf 9- Příjmy rozpočtu 2000-2006 v mil. EUR	52
Graf 10- Příjmy rozpočtu 2000-2006 v % vyjádření.	52
Graf 11-Příjmy rozpočtu 2007-2013 v mil. EUR	54
Graf 12- Příjmy rozpočtu 2007-2013 v % vyjádření	54
Graf 13- Příjmy rozpočtu 2014-2018 v mil. EUR	55
Graf 14- Příjmy rozpočtu 2014-2018 v % vyjádření	56
Graf 15- Výdaje rozpočtu 1970-1977 v mil. ECU.....	59
Graf 16-Výdaje rozpočtu 1970-1977 % vyjádření	60
Graf 17-Výdaje rozpočtu 1978-1987 v mil. ECU.....	61
Graf 18-Výdaje z rozpočtu 1978-1987 v % vyjádření.....	62
Graf 19- Výdaje rozpočtu 1988-1992 v mil. ECU.....	63
Graf 20-Výdaje rozpočtu 1988-1992 v % vyjádření	64
Graf 21-Výdaje rozpočtu 1993-1999 v mil. ECU od roku 1999 v mil. EUR.....	65
Graf 22- Výdaje rozpočtu 1993-1999 v % vyjádření.	65
Graf 23- Výdaje rozpočtu 2000-2006 v mil. EUR.....	67
Graf 24- Výdaje rozpletu 2000-2006 v % vyjádření	67
Graf 25-Výdaje rozpočtu 2007-2013 v mil. EUR:	69
Graf 26-Výdaje rozpočtu 2007-2013 % vyjádření	69
Graf 27-Výdaje rozpočtu 2014-2018 v mil. EUR.....	71
Graf 28- Výdaje rozpočtu 2014-2018 % vyjádření	71
Graf 29- podíl čistých plátců a příjemců 1976-1987 v % vyjádření.....	79
Graf 30-podíl čistých plátců a příjemců 1988-1992 v % vyjádření.....	82
Graf 31-podíl čistých plátců a příjemců 1993-1999 v % vyjádření.....	85
Graf 33-Rozpočtová bilance 2000-2018 s a bez Velké Británie	97

Seznam tabulek

Tabulka 1 Postup schvalování společného návrhu v dohodovacím výboru	35
Tabulka 2-Příjmy rozpočtu 1970-1977 (V UA)	42
Tabulka 3-Příjmy rozpočtu 1978-1987 (v mil. ECU).....	45
Tabulka 4- Příjmy rozpočtu 1988-1992 v mil. ECU	47
Tabulka 5- Příjmy rozpočtu 1993-1999 v mil. ECU od roku 1999 v mil. EUR.....	49
Tabulka 6-Příjmy rozpočtu 2000-2006 v mil. EUR	51
Tabulka 7- Příjmy rozpočtu 2007-2013 mil. EUR	53
Tabulka 8-Příjmy rozpočtu 2014-2018 v mil. EUR	55
Tabulka 9-Struktura výdajových položek od roku 1970-2020	57
Tabulka 10- Výdaje rozpočtu 1970-1977 v mil. ECU.....	59
Tabulka 11-Výdaje rozpočtu 1978-1987 v mil. ECU.....	61
Tabulka 12- Výdaje rozpočtu 1988-1992 v mil. ECU.....	63
Tabulka 13- Výdaje rozpočtu 1993-1999 v mil ECU od roku 1999 v mil. EUR.....	64
Tabulka 14- Výdaje rozpočtu 2000-2006 v mil. EUR.....	66
Tabulka 15-Výdaje rozpočtu 2007-2013 v mil EUR.....	68
Tabulka 16-Výdaje rozpočtu 2014-2017 v mil. EUR.....	70
Tabulka 17- Rozpočtová bilance členských států 1976-1987 v mil ECU – metodou ex post	79
Tabulka 18-Rozpočtová bilance členských států 1988-1992 v mil. ECU – metodou ex post	81
Tabulka 19-Rozpočtová bilance členských států 1993-1999 v mil. EUR metodou ex post	84
Tabulka 20-Platební Bilance 2000-2018 metoda EK v mil. EUR.....	86
Tabulka 21-Platební bilance 2000-2018 metodou ex post v mil. EUR	87
Tabulka 22- Platební bilance 2000-2018 porovnání obou metod.....	89
Tabulka 23-Příjmy a odvody do rozpočtu UK od roku 2000-2018 v mil. EUR.....	94
Tabulka 24-Platební bilance členských států Bez a s UK	95
Tabulka 25-Platění bilance členských států bez UK od roku 2000-2018.....	96
Tabulka 26- Simulace platební bilance členských států Bez uk metodou ex post	98

Seznam Schémat

Schéma 1-Rozpočtová procedura	33
-------------------------------------	----

Seznam použitých zkratek

BREXIT	Ukončení členství Velké Británie v Evropské unii
EAGGF	Evropský zemědělský a podpůrný fond
EHS	Evropské hospodářské společenství
EMFF	Evropský námořní a rybářský fond
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ESD	Evropský soudní dvůr
ESF	Evropský sociální fond
ESM	Evropská stabilizační mechanismus
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
EÚD	Evropský účetní dvůr
Euratom	Evropské společenství pro atomovou energii
FIFG	Finanční nástroj na podporu rybolovu
FR	Finanční regulace
ISPA	Strukturální nástroj pro obnovu dopravy a infrastruktury
OEEC	Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci
OLAF	Evropský úřad pro boj proti podvodům
PHARE	Program na podporu hospodářství
SAPARD	Státní zemědělský intervenční fond EU
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie

1 Úvod

Evropská unie (dále jen „EU“) je výjimečné uskupení, které v rámci dalšího integračního procesu dále zvyšuje svůj význam, politický rozsah, ekonomickou sílu a v neposlední řadě i svou rozlohu. EU tak v širším kontextu představuje významného „hráče“ na poli politických, mezinárodních a zejména ekonomických vztahů. S ohledem na její charakter, cíle a vzájemnou provázanost se nejedná o mezinárodní organizaci či instituci, ale jde o nejvyšší stupeň uskupení.

S postupným procesem evropské integrace je v ekonomické sféře úzce spojena i historie rozpočtu EU. První podobu získalo rozpočtové téma se založením Evropského společenství uhlí a oceli. I přes tyto náznaky a skutečnosti se o rozpočtu oficiálně mluví až od 70. let 20. století, kde je jasně vymezený rámec, struktura a další neméně významné souvislosti.

Z historického pohledu a s odstupem času se Evropské společenství začalo rozrůstat a nabývat na významu, což sebou přineslo a dále přináší zásadní spojitosti v podání nových nároků na rozpočet v mnoha oblastech a formách podání. Jako jeden z mnoha příkladů je možné uvést poslední rozšiřování EU o nové členské státy, jejichž ekonomiky se v době vstupu nacházely a stále nacházejí pod průměrem EU, což znamená i nižší příspěvek těchto států do rozpočtu EU. Postupný vývoj a řada dalších aspektů tak zapříčinily hledání nových alternativ při financování rozpočtu a politik EU. Vlivem integrace méně vyspělých ekonomik dochází k filozoficky vyjádřenému stavu, kdy vyspělejší ekonomiky členských států přispívají do společného unijního rozpočtu více, než se jim z něho v nejrůznějších formách vrátí. V podání unijního jazyka se tak jedná o tzv. čisté plátce („Net contributors to the EU budget“).

EU čelí ale i jiným výzvám než jen zmíněnému přerozdělování bohatství mezi členskými státy. Rozpočet pomáhá především občanům a v nejrůznějších formách celému spektru společnosti v podání rekvalifikace, podpory menších a středních podniků, rozvoji a zdokonalování infrastruktury, soudržnosti a dalším významným oblastem, jejichž obsahová struktura dále nabývá na významu a úloze s rozvojovými cíli. Jako učebnicový příklad lze zmínit rok 2008, kdy Evropská unie a další země čelily finanční krizi, a právě pomocí rozpočtu a řádného hospodaření s ním se členskými státy EU podařilo tuto krizi eliminovat, a nakonec i zvládnout.

V současnosti hlavní otázkou zůstává vyjednávání ohledně nového víceletého finančního rámce na období 2021-2027. Členské státy se v tomto období zaměřují na zdůvodnění jejich požadavků či výhrad a zároveň i získání finančních prostředků na své vlastní projekty v co možná nejvyšším objemu.

Víceletý finanční rámec má dopad na EU jako celek, jednotlivé členské státy a potažmo na celou její společnost. Na druhou stranu je možné vnímat i negativní aspekty, které mají vliv na EU jako celek a samozřejmě i na zmiňovaný rozpočet. Jedním z těchto faktorů je například referendem rozhodnuté vystoupení Velké Británie (UK) z EU. V případě odchodu jakékoliv členského státu tento krok vyšle jasný signál světu o nejednotnosti EU a samozřejmě to sebou přináší dopady na dění uvnitř unie a v dílčím podání i na rozpočet EU, včetně jeho skladby. V současnosti tento efekt můžeme blíže pozorovat zejména na zdoluhavých jednáních o vystoupení UK a vyjednávání o formě a dopadech na tento krok. Tato jednání nejen, že budou mít vliv na budoucí financování EU, ale i na vztahy uvnitř EU a mezi členskými státy. Mezi další negativa ve vztahu k jednotě a rozpočtu je možné zmínit stále přetrvávající migrační krizi, která poukázala na nedostatky jednak ve vztahu k ochraně vnějších hranic, ale také na názorovou rozdílnost realizace finanční pomoci právě z rozpočtu EU. Tato krize vzbudila velké nepokoje nejen mezi EU a členskými státy, které nechtějí přijímat uprchlíky, ale také mezi samotnými zeměmi při jejich přerozdělování.

Z uvedeného je jasně patrné, že EU má svá velká či malá specifika, má svůj zásadní význam pro její členy a vývoj společného rozpočtu v tomto mixu sehrává jednu z významných rolí.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Rozpočet Evropské unie prošel od podpisu ESUO v roce 1952 až po současnost velkou změnou. Nejen co se týče změn ve výdajích a příjmech, ale také co se týče jeho plánování na budoucí léta. V současné době se začíná jednat o novém víceletém finančním rámci, který by měl určit, jakým směrem by se Evropské unie ráda vydala. Cílem práce je zhodnocení nových návrhů pro budoucí víceletý finanční rámec po odchodu Velké Británie a dopady tohoto odchodu na rozpočet. Práce klade důraz nejen na současný stav platebních bilancí, ale také na historický vývoj rozpočtu a dopadů jeho reformy na členské státy.

Aby mohlo být dosaženo hlavního cíle, byla práce rozdělena na tyto dílčí cíle:

- Deskripce historie vývoje rozpočtu Evropské unie od založení ESUO až po současnost.
- Deskripce zásad, principů fungování rozpočtu a kontrola rozpočtu Evropské unie.
- Vymezení struktury příjmů a výdajů rozpočtu Evropské unie.
- Analýza a komparace platebních bilancí jednotlivých členských států pomocí dvou metod.
- Simulace dopadu odchodu Velké Británie z EU před rokem 2000 a dopad na platební bilance členských států mezi lety 2000-2018.
- Predikce možných dopadů nových reformy a programů na platební bilance členských států.

2.2 Metodika

Metodika byla zvolena s ohledem na stanovené cíle této práce. První část práce je tvořena teoretickými poznatky dané problematiky, které budou primárně zpracované pomocí literární rešerše. Druhá část práce, se zabývá analýzou příjmů, výdajů, čistých pozic členských států a diskuzí o budoucím finančním rámci.

Základní metody, které byly v tomto směru použity jsou následující:

Metoda deskripce při použití metody literární rešerše jsou využity odborné publikace, které se danou problematikou zabývají, právní předpisy, nařízení a zakladatelské smlouvy. Pomocí nichž je zpracován, historický vývoj rozpočtu EU, základních principů tvorby, fungování a zásad unijního rozpočtu.

Při analýze vývoje příjmů a výdajů před a během jednotlivých finančních rámců, je využita horizontální analýza, která je použita při hodnocení vývojových tendencí na příjmové i výdajové straně rozpočtu. Analýza struktury, která je použita při hodnocení odvodů do příjmů rozpočtu a na druhé straně výdajů z rozpočtu financující naplňování unijních priorit a cílů.

Komparace srovnává, ať už podobné nebo rozdílné jevy. Tato metoda byla využita při srovnání finančních transakcí mezi rozpočtem a členskými státy. V této souvislosti se vycházelo ze základních ukazatelů rozpočtové bilance.

Data, která jsou použita v této práci, pocházejí především z finančních zpráv Evropské komise (financial report, 2007, 2013, 2015, 2018) a dat na stránkách Evropské komise.

3 Rozpočet Evropské unie – Obecná charakteristika

Je tomu už více než 60 let, kdy byly podepsány Římské smlouvy, díky nimž bylo zřízeno Evropské hospodářské společenství. To je velká změna oproti staletí válek, politických nepokojů a nestability, která Evropu historicky tížila. Evropě se konečně začalo blýskat na lepší časy, které odrážel mír a prosperita. To je i důvod, proč pro se postupem času přidávaly další státy. Zapříčinilo to nejen větší tlak na rozpočet, ale také na vztahy mezi členskými státy, neboť ty vyspělejší musely přispívat více prostředky do rozpočtu, zatímco ty méně vyspělé si tyto nové zdroje hojně užívaly.

V současné době Evropská Unie čítá 28 států¹, které je navenek reprezentuje. Tyto státy z obecného pohledu fungují jako hospodářský a politický celek. K tomu, aby EU mohla pomáhat méně rozvinutým členským státům a dosahovat stanovených cílů, je potřeba společný rozpočet. Historický vývoj rozpočtu až po jeho současnou podobu je zachycen v následujících podkapitolách.

3.1 Historický vývoj financování společenství od 1952 do 1970

Nejen historie evropské integrace, ale také historie rozpočtu sahá do období po druhé světové válce. V tomto poválečném období byla Evropa hospodářsky a sociálně zpustošená. Německo jako jedna z hnacích sil evropské ekonomiky bylo na pokraji bankrotu a další z významných ekonomik Francie byla po válce značně zdevastovaná. Hlavní úsilí tak přebírá USA, která je tvůrcem plánu na záchranu evropské ekonomiky v podání tzv. „Marshallova plánu“, jenž byl jednorázovým grantem a pomohl nastartovat nejen ekonomiku, ale i Evropskou integraci. Byla vytvořena Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci (OEEC), která měla na starosti management onoho plánu. Dále pak založení Rady Evropy, která není oficiální institucí, ale byla inspirací pro současné instituce. (Zahradník,2003)

V roce 1952 veškeré snahy vyústily v podepsání tzv. Pařížské smlouvy, Evropské společenství uhlí a oceli (EUSO) díky, které se její signatáři (Francie, Německo, Itálie,

---

¹ V době, kdy byla tato práce psána, byla UK ještě členem EU.

Belgie, Lucembursko a Nizozemsko) zavázali ke společné spolupráci, o výrobě oceli, těžbě uhlí a obchodu s těmito komodity. Členské státy přenesly část svých práv na společenství, tudíž se rozhodování ohledně uhlí a oceli nekonalo na národní úrovni, ale v Bruselu. Mezi hlavní úkoly ESUO patřilo přispívání ke zvyšování životní úrovně v členských státech, zvyšování produktivity a udržení zaměstnanosti. Platnost této smlouvy byla stanovena na 50 let, tedy do roku 2002, kdy tato smlouva zanikla. (Týč,2010)

ESUO upravovala především otázky týkající se podnikání v této oblasti a dala příležitost vzniknout prvním rozpočtům. V tomto případě se jednalo v podstatě o dva rozpočty. Do těchto rozpočtů plynuly finance z poplatků za těžbu uhlí, výroby oceli a z uzavírání úvěrů. První z těchto rozpočtů byl operační, ten sloužil na úhradu provozních nákladů. Druhý rozpočet plnil úlohu administrativní a sloužil hlavně pro placení administrativních výdajů. Dalším jednáním, které proběhlo v roce 1952, byl projekt o Evropském sdružení volného obchodu. Tento návrh byl silně podporován Velkou Británií, jejichž ekonomika byla otevřená a nastavený systém pro ni nebyl nejvhodnější. Nový model, v rámci kterého se zřídila oblast volného obchodu, měl napomáhat k odstraňování cel, dovozních kvót a jiných ochranných opatření. Volný pohyb zboží se týkal hlavně průmyslového zboží, zemědělské produkty byly zjednání vyjmuty. (European commission, 2014)

Další smlouvy, které byly podepsány signatáři ESUO, jsou Římské smlouvy, podepsány v roce 1957. Mezi tyto smlouvy patřily Evropské hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství pro atomovou energii (Euratom). Smlouva EHS stanovila dvanáctileté přechodné období (1958-1969), v jehož průběhu měly členské státy mezi sebou postupně snižovat cla, kvantitativní omezení obchodu a zákaz daňové diskriminace. Dalším cílem této smlouvy bylo vytvoření společného celního sazebníku, který měl být uplatňován vůči třetím zemím. Příjmy do rozpočtu se tak po přijetí společného celního sazebníku, měly státy právě cla. Dle znění této smlouvy bylo také ustanoveno, že rozpočet musí být vyrovnaný jak z příjmové, tak výdajové části. Co se týče spolupráce v rámci EUROATOM, byla jaderná energetika jediným odvětvím na, kterém se všechny členské státy podílely společně. (Baldwin, 2008)

V roce 1958 následně pokračovala jednání ohledně Evropského sdružení volného obchodu, ta skončila neúspěchem po zamítnutí Francií. Státy, které tento projekt silně podporovaly², v jednáních neustaly a v roce 1959 Evropské sdružení volného obchodu (ESVO). Evropa byla na počátku 60. let rozdělena na tři skupiny; - státy EHS, státy ESVO a státy, které nebyly zapojeny ani do jednoho z těchto integračních skupin, jako bylo například Španělsko či Řecko. (European commission, 2014)

Velkou revoluci v oblasti rozpočtu lze připsat summitu v roce 1970 v Lucembursku, kdy se poprvé začalo jednat o samofinancování EU. Do této doby příjmem rozpočtu byly příspěvky členských zemí. Poměr byl nastaven tak, že Německo, Francie a Itálie se podílely nejvíc svými příspěvky, každý přispíval 28 % rozpočtu, následovala Belgie a Nizozemí, které přispívaly každý 7,9 % a Lucembursko 0,2 %. Tento systém postupem času přestal vyhovovat, a tak musela nastat systémová změna. Hlavní změnou nového systému byla implementace vlastních zdrojů, kterými měl být financován rozpočet. Namísto příspěvků jednotlivých států měly být hlavními zdroji clo, zemědělské dávky a DPH. Příjem z DPH byl aplikován postupně, neboť nejprve muselo dojít k postupné harmonizaci sazeb. Cílem vlastních zdrojů měla být schopnost samofinancovat Společenství a eliminovat závislost na příspěvcích od členských států. V neposlední řadě se sloučily rozpočty Euratomu na výzkum a inovace do souhrnného rozpočtu. Od této doby má ES jediný souhrnný rozpočet pro financování svých politik. (European commission, 2014)

Po zavedení systému vlastních zdrojů dochází v 80. letech, k prvotním problémům. Hlavním problémem z pohledu rozpočtu je liberalizace obchodu a s ním spojený pokles příjmů do rozpočtu. Dalším faktorem, kterým byly, příjmy ovlivněny, byl pomalý růst ekonomik západní Evropy. V neposlední řadě je také potřeba zmínit i problémy na výdajové části rozpočtu, kde největší výdajovou položkou byly výdaje na zemědělství, které tvořily okolo 70% výdajové části rozpočtu. (Zahradník, 2003)

---

² V Dánsko, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Švédsko, Švýcarsko, Velká Británie

Důležité je zmínit, že dohoda o těchto zdrojích proběhla bez Velké Británie, která později přistoupila. Důvodem může být i fakt, že by s nimi nemusela souhlasit, neboť jí tyto zdroje značně znevýhodňují, to byl také důvod, proč Velká Británie patřila mezi největší přispěvatele do rozpočtu. To později vedlo k reformě ohledně příspěvků Velké Británie v roce 1985. Jednalo se o dohodu z Fontainebleau, která byla prvním krokem ke snížení odvodů Velké Británie do rozpočtu. Dalším velkým problémem, který společenství muselo řešit, bylo přistoupení Španělska a Portugalska. Tyto státy patřily mezi ty chudší, z tohoto důvodu bylo rozhodnuto o navýšení stropů odvodů z vyměřovacího základu DPH z 1 na 1,4 %. I přes toto navýšení do rozpočtu plynul pouze 1,25% rozdíl, tedy 0,15 % šlo na korekci Velké Británie. (König, 2009)

3.2 Obecná charakteristika rozpočtu EU

Pro plnění stanovených cílů je nezbytné, aby EU disponovala vlastním rozpočtem, který je určen k financování: jednotlivých unijních politik, administrativních výdajů, pomoci méně rozvinutým státům, podpory inovace a zaměstnanosti, zlepšení kvality životního prostředí, rozvoje infrastruktury (zejm. nové silnice a železnice), pomoci v případě vzniku přírodních katastrof, ekologických projektů a dalším výdajům. V rámci porovnání jednotlivých rozdílů mezi státním rozpočtem a rozpočtem EU je možné zaznamenat řadu odlišností.

- a) Rozpočet EU je menší než státní rozpočty například Belgie a Rakouska. Jedná se o patrnou část (2 %)³ ze součtu národních rozpočtů všech 28 členských států (Evropská komise). Rozpočet EU má stanoven výdajový strop, který je omezen na 1,23 % HNP na platby na přímé platby a 1,27 % na závazky. Je tedy zřejmé, že se EU nemůže podílet na plném financování všech požadovaných projektů členských států, ale může ze svých prostředků pomoci členským zemím financovat určité projekty; (European commission, 2019)

---

³ Za rok 2019

- b) Rozpočet EU si musí vystačit s vlastními zdroji, které má skladbou vymezeny od roku 1970. Mezi vlastní zdroje patří zemědělské dávky, dávky z cukru a odvody z DPH. Dalším zdrojem rozpočtu jsou příspěvky členských států z HND. (König,2009)
- c) Národní rozpočty jsou tvořeny daněmi přímými a nepřímými. Z hlediska přímých daní jde do rozpočtu EU odvod z daně DPH.
- d) Výdajová stránka rozpočtu EU je zaměřena především na investice, napomáhá spolufinancování, ať už částečné nebo celkové. Napomáhá snižování rozdílů mezi bohatšími a chudšími zeměmi. Tento úkol má i státní rozpočet, který se na národní úrovni stará o své obyvatele. Zásadní rozdíl je však citelný v oblasti orientace na sociální politiku, armádu a školství, které se zabývá prioritně státní rozpočet. Výdaj z rozpočtu jsou pak zaměřovány na Evropskou přidanou hodnotu a navyšování konkurenceschopnosti.
- e) I přes právní subjektivitu, kterou EU má, si na rozdíl od státních rozpočtů nepůjčuje peníze a musí pracovat s vyrovnaným rozpočtem.
- f) Na rozpočet EU se nekladou makroekonomické cíle, jak je tomu v případě státního rozpočtu.
- g) Velkým rozdílem oproti státnímu rozpočtu jsou položky závazků a plateb. Položky závazků obsahují veškeré náklady spojené s právními závazky. V případě víceletých projektů jsou náklady započítány do rozpočtu jako celý závazek a jejich vyplácení je postupné. Na druhé straně jsou položky plateb, které slouží jako výdaje, jenž vyplývají z položky závazků. Například pokud by EU financovalo víceletý projekt v členské zemi za 1 mil. EUR, tak v prvním roce by bylo vyplaceno 500 tis. EUR a v druhém zbylá část. V prvním roce by však v položce závazků byl zahrnut 1 mil. EUR a zároveň bude v položkách plateb na tentýž rok počítáno s částkou 500 tis. EUR. V dalším roce se tento projekt neobjeví v položkách závazku, ale jen plateb ve výši 500 tis. EUR. (König,2009)

Dalším rozdílem oproti státnímu rozpočtu a rozpočtem EU jsou rozpočtové zásady, které musí EU dodržovat a jsou zachyceny v nařízení Rady č. 2018/1046, těchto zásad je osm:

Zásada jednotnosti a správnosti rozpočtu („*The principle of unity and budget accuracy*“) stanovuje, že by z důvodu větší přehlednosti měly být všechny příjmy a výdaje zahrnuty do jednoho dokumentu. Nebylo tomu však vždy. Tato zásada dostala svou podobu až od roku 1971, kdy byla v Lucembursku v roce 1970 podepsána smlouva týkající se hlavních finančních aktivit institucí. Toto pravidlo není zcela dodržováno (např. rozpočet ESUO zanikl až v roce (2002) a nelze opomíjet, že se dotýká i různých oblastí společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Správnost rozpočtu pak uvádí, že by EU neměla mít větší výdaje než příjmy. (Týč, 2010)

Zásada ročního rozpočtu (*The principle of annuality*) udává, že finanční rok je stejný jako kalendářní rok. Od roku 1988 jsou rozpočty sestavované na základě finančních perspektiv. V případě, že se nevyčerpají všechny finanční zdroje určené na příslušný finanční rok nebo do rozpočtu přitečou nové finanční zdroje, jsou tyto zdroje alokovány do dalšího finančního roku. Dále platí, že pokud není schválen rozpočet na příslušný finanční rok, bude se vycházet z rozpočtu minulého roku. (nařízení Rady č. 2018/1046)

Zásada vyrovnanosti („*The principle of equilibrium*“) podobně jako zásada ročního rozpočtu udává, že příjmy a výdaje by měly být ve vzájemné rovnováze. EU na rozdíl od členských států si nesmí půjčovat peníze na pokrytí svých výdajů ve finančním rámci. To se změnilo po podepsání lisabonské smlouvy, kdy Evropská unie dostala Právní subjektivitu. V případě, že rozpočet skončí v deficitu nebo přebytku, bude tento deficit nebo přebytek začleněn do dalšího roku. Podle článku 50 FR (finanční regulace), který na žádost Evropské komise obsahuje tzv. „*negative reserve*“ (negativní rezerva), byla tato rezerva stanovena na částku 200 mil. eur a poprvé se objevila v roce 1988. Hlavním principem fungování této rezervy je možnost přesouvat do ní peníze z oblastí, ve kterých lze očekávat přebytkový rozpočet. Tento mechanismus má tudíž napomáhat udržení rozpočtu v rovnováze. (nařízení Rady č. 2018/1046)

Zásada zúčtovací jednotky („*The principle of unit of account*“) byla postupně formulována již v roce 1952, kdy se zúčtovací jednotkou stal americký dolar. Byly zde samozřejmě i výjimky, a to v letech 1958, 1959 a 1960, kdy se jako zúčtovací jednotka používal Belgický frank. Důvodem byly především přípravy na přijetí nových smluv. Od roku 1977-1980 se využívala European Unit of Account (EUA-Evropská účetní jednotka), která byla odvozena od koše měn zemí ES. Následovala Evropská měnová jednotka (ECU-European Currency Unit), která byla používána až do konce roku 1998, kdy byla posléze nahrazena Eurem. (König, 2009)

Zásada obecnosti („*The principle of universality*“) je zachycena v článku 20 FR a je v svém způsobem podobná jako zásada správnosti. Tato zásada stanovuje, že celkové příjmy musí pokrývat celkové prostředky na platby. Existují zde ovšem i výjimky, které jsou upraveny v článku 21 (FR). Prostředky z příjmů jsou užívány na financování všech výdajů, jsou zde ovšem i výjimky jako například výdaje na výzkumné programy, úroky z vkladů, příjmy od třetích osob za dodávky zboží a stavební práce poskytované třetím stranám. Dále je potřeba zmínit, že Komise může přijímat jakékoli dary, které jsou určené společenství, jako jsou například dotace či dary. (nařízení Rady č. 2018/1046)

Zásada specifikace („*The principle of specification*“) je upravena v článku 316 SFEU, který stanovuje, že každá položka musí mít vlastní účel a konkrétní cíl, aby nedošlo k nedorozumění. To je hlavní důvod, proč má rozpočet pevně danou strukturu, která se dělí na vertikální a horizontální. Vertikální struktura se člení na hlavy, kapitoly, články a body (článek 41 FR), horizontální pak na souhrnnou bilanci příjmů a na deset institucionálních sekcí: Evropský parlament (sekce 1), Evropská rada (sekce 2), Evropská komise (sektor 3, včetně OLAF) Evropský soudní dvůr (sekce 4), Evropský účetní dvůr (sekce 5), Hospodářský a sociální výbor (sekce 6), Výbor regionů (sekce 7), Evropský ombudsman (sekce 8), Evropský úřad pro ochranu dat (sektor 9) a Evropský služba pro vnější činnosti (sekce 10). Dále do sekce 3 (Komise) se řadí výdaje na penze a Evropské školy. (nařízení Rady č. 2018/1046)

Zásada řádného finančního řízení („*The principle of sound financial management*“) je zahrnuta v článku 317 SFEU. Dle článku 30 FR by tato zásada měla splňovat tři hlavní

principy: hospodárnosti, (zdroje měly být využívány ve správním čas, ve správném množství a kvalitě a za nejmenší možné ceny), užitku (je spojován s dobře vynaloženými prostředky a dosaženými výsledky) a efektivitě, (stanovené cíle a výsledky by měly být naplněné). V praxi má tato zásada za úkol nastavit prokazatelné cíle, které je možné měřit nebo monitorovat pomocí různých indikátorů. To znamená, že by různé výdaje a operace měly být ověřitelné, aby program Evropské komise byl přesně cílený. Ale hlavně aby byly transparentní vztahy mezi priority a alokovanými zdroji. (nařízení Rady č. 2018/1046)

Zásada průhlednosti („*The principle of transparency*“) je zásada, podle které má předseda Evropského parlamentu povinnost zveřejnit rozpočet v úředním věstníku EU, do tří měsíců od jeho schválení. V současné době rozpočet zveřejňuje Účetní dvůr na pokyn předsedy Evropského parlamentu. Mezi další povinné zásady, které je nutno brát v úvahu, patří konsolidovaná účetní uzávěrka, správa o finančním řízení, informace ohledně úvěrových aktivit EU a fondu pro zahraniční vztahy. Tyto podmínky jsou zahrnuty v článcích 34 a 35 FR. (nařízení Rady č. 2018/1046)

3.3 Rozpočtové rámce

Víceletý rozpočtový rámec, finanční perspektiva nebo také víceletý finanční rámec, který je upraven v článku 312 Smlouvě o fungování Evropské Unie musí splňovat těchto 5 kritérií:

- a) „*Víceletý finanční rámec zajišťuje řádný vývoj výdajů Unie v rámci limitu jejích vlastních zdrojů. Víceletý finanční rámec se stanoví na dobu nejméně pěti let. Roční rozpočet Unie je v souladu s víceletým finančním rámcem.*“
- b) „*Rada přijme zvláštním legislativním postupem nařízení, kterým se stanoví víceletý finanční rámec. Rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů. Evropská rada může jednomyslně přijmout rozhodnutí, které Radě umožní při přijímání nařízení uvedeného v prvním pododstavci rozhodovat kvalifikovanou většinou.*“
- c) „*Finanční rámec stanoví vyšší ročních stropů prostředků na závazky podle kategorie výdajů a ročních stropů prostředků na platby. Kategorie výdajů, kterých je*

omezený počet, odpovídají hlavním oblastem činnosti Unie. Finanční rámec stanoví jakákoli další ustanovení, která jsou účelná pro hladký průběh ročního rozpočtového procesu.“

d) „Není-li do uplynutí předcházejícího finančního rámce přijato nařízení Rady, které stanoví nový finanční rámec, prodlouží se platnost stropů a dalších ustanovení odpovídajících poslednímu roku předcházejícího rámce až do přijetí tohoto aktu.“

e) „Evropský parlament, Rada a Komise činí během celého procesu vedoucího k přijetí finančního rámce všechna nezbytná opatření k usnadnění tohoto přijetí.“

Od roku 1988 jsou rozpočty EU sestavovány v rámci víceletých finančních rámců (také finančních perspektiv). Tato dohoda byla schválena po zasedání Evropské rady v tentýž rok. Hlavní změnou, kterou toto zasedání přineslo, bylo vytvoření finančních perspektiv pro období 1988-1992, které mělo napomoci ke stabilizaci rozpočtu. Výše rozpočtu byla omezena na 1,15 % z HNP v roce 1988 a měla postupně růst až k 1,2 % HNP v roce 1992. Další velkou změnou, kterou tato jednání přinesla, bylo zavedení nového zdroje, a to příspěvků d HNP, který měl vykompenzovat upadající příjmy z ostatních zdrojů. (König,2009)

V roce 1992 byly následně vydány dvě hlášení o implementaci, tohoto finančního rámce, a to meziinstitucionální dohoda (COM (92)82) a zpráva o systému vlastních zdrojů (COM (92)82). Tato hlášení byla vesměs pozitivní, neboť zavedení finančních rámců napomohlo ke zlepšení rozpočtových procedur⁴, a lepší řízení příjmů a výdajů. (European commission,2015)

Následné období již byla stanovena jako sedmileté v cyklu 1993-1999, 2000-2006, 2007-2013, 2014-2020 a výhledově 2021-2027. V rámci dohody mezi Evropskou komisí, Evropským parlamentem a Radou EU v roce 2006 bylo stanoveno, že by měl víceletý finanční rámec ve střednědobém období zajistit řádný vývoj výdajů v rámci vlastních

---

⁴ Rozpočty na jednotlivé roky byly přijaty včas a bez velkých meziinstitucionálních konfliktů.

zdrojů, která jsou specifikována pro každý rok, každý rozpočtový okruh a polokruhové položky závazků. Víceletý finanční rámec také stanovuje každoroční stropy na platby. (Krutílek, 2019)

Díky velké úspěšnosti prvního rozpočtového rámce byl sestaven další víceletý finanční rámec pro období let 1993-1999. Ke schválení došlo v roce 1992 v Edinburghu. Základem pro tento rámec se stal tzv. Delorsův balíček II. Po schválení dohody Radou pro toto období byl zvýšen celkový strop rozpočtu, který byl v roce 1992 zvýšen z 1,20 % HNP EU na 1,27 % HNP EU v roce 1999. Toto navýšení bylo způsobeno dalším rozšiřováním EU (Rakousko, Finsko a Švédsko). Položky závazků byly stanoveny na 1,335 % HNP. Dále bylo sníženo vyměřující základ DPH, který měl postupně klesat ze 1,4 % až na 1 %, přičemž odvody méně vyspělých zemí⁵ neměli přesahovat 50 % HNP u vyspělejších zemí se pak měly snižovat, aby všechny státy do roku 1992 dosáhly stejného 50 % limitu. (European commission, 2014)

V roce 1995 v Madridu požádala Evropská rada Evropskou komisi o sestavení nového víceletého finančního rámce pro další období. Odpovědí na to se stala agenda 2000, která se začala formovat v roce 1997. Tato agenda obsahovala tři části. V první část pojednává o reformách společné zemědělské politiky a politiky sociální a hospodářské soudržnosti. Dále pak řeší problematiku, jak se nejlépe vypořádat s doposud největším rozšířením a navrhuje nový víceletý finanční rámec na období 2000-2006. V druhé části je zahrnuto poslední předvstupních strategií. Třetí část by pak měla být studie, která se bude týkat vlivu rozšíření EU na politiky EU. K jejímu kompletnímu zpracování došlo až v roce 1998. Obsahovala i různé reformy pro další období a zahrnovala také přípravy na jedno z největších rozšíření EU. V roce 1999 na berlínském summitu byla tato agenda schválena. Hlavní body, které tato dohoda řeší je problematika společné zemědělské politiky, politika hospodářské a sociální soudržnosti, předvstupní strategie, dopady tohoto rozšíření a financování EU. Byl zde také kladen velký důraz na systém vlastních zdrojů, aby více odrážel možnost států platit do rozpočtu. Došlo v roce 2002 k nahrazení odvodů z HNP na odvody z hrubého národního důchodu (HND). Dále byl stanoven strop vlastních zdrojů,

---

⁵ Řecko, Španělsko, Portugalsko a Irsko

který byl stanoven na 1,24 % HND EU položku plateb a 1,31 % HND EU položka závazků. Došlo zde také k rozšíření financování zemědělské politiky o politiku venkova. Velký důraz byl kladen na vyšší efektivitu vynaložených prostředků. Agenda 2000 pokračovala také ve snižování maximální sazby DPH z 1 % na 0,5 % od roku 2004, také byl potvrzen strop vyměřovacího základu ve výši 50 % HNP pro všechny členské země⁶.(European commission, 2014)

V případě finančního rámce 2000-2006 došlo k největšímu rozšíření EU vůbec. K tomuto rozšíření mělo dojít již v roce 2002, tento krok se nakonec ukázal jako nerealistický. Důvodem byl nedostatek finančních prostředků, neboť nové členské státy chtěly být hned od počátku součástí čerpání finanční pomoci ve formě dotací. To byl jeden z hlavních ekonomických důvodů jejich vstupu do EU. Obdobné bylo možné pozorovat i v rámci procesu přistoupení Bulharska a Rumunska, se kterými byly zahájeny vstupní jednání v roce 2002, ale členy se staly až v roce 2007. Důvodem bylo zvýšení výdajů na strukturální rozvoj, a tudíž prostředky, které měly sloužit, jako podpora přistupujících zemí nebyly k dispozici. Také se nepočítalo se zahrnutím nových příchozích států do společné zemědělské politiky, o což měly tyto státy velký zájem. V případě „desítky“ států, které se staly členy EU v roce 2004, se problém podařil vyřešit pomocí Kodaňské dohody, která byla stanovena v roce 1993, jako reakce pro nově příchozí státy. Jednalo se konkrétně o tři kritéria. První kritérium zahrnovalo: státy měly mít stabilní instituce zaručující demokracii, dodržování lidských práv a úctu k menšinám a jejich ochranu. Druhé kritérium počítalo s fungujícím tržním hospodářstvím a vyrovnání se konkurenčnímu tlaku s tržními silami ostatních členských států. Poslední třetí kritérium se týkalo schopnosti plnit závazky vyplývající z členství v Unii a podpora jejích cílů. I přes splnění Kodaňských kritérií má Unie právo rozhodnout kdy přijme nového člena. Byly také schváleny předvstupní nástroje týkající se zemědělství a rozvoje venkova (SAPARD), strukturální nástroje pro obnovu dopravy a infrastruktury (ISPA) a program na podporu hospodářství (Phare). (Plchová, 2010)

---

⁶ Od roku 2002 HND

S přístupem Bulharska a Rumunska se EU také obávalo, že by „desítka“ příchozích států v roce 2004 mohla protestovat, že by těmito dvěma zemím byly nabídnuty lepší podmínky než jim, a to i přes menší vyspělost těchto dvou států. Naštěstí jednání s těmito státy probíhalo hladce a finální dohoda se nikterak zvlášť nelišila od té, která byla nabídnuta „desítce“. Smyslem této dohody bylo postupné začlenění dvou nových členských států do společné zemědělské politiky v průběhu 10 let a jejich postupné začlenění do strukturálních fondů během tří let. V daném případě nebylo potřeba revize současného finančního rámce, neboť Rumunsko a Bulharsko přistoupily až v roce 2007, tzn. v novém finančním rámci. (European commission, 2014)

Finanční rámec 2007-2013 byl schválen v roce 2006. Původně měl tento finanční rámec být pětiletý. Důvodem bylo sladění fungování Komise a Parlamentu. Dalším velkým problémem, který při schvalování nastal, byl přístup nových členských zemí. Toto rozšíření mělo za příčinu zvýšení populace o 30 %, ale příspěvek k HND se navýšil jen o 5 %. Další obavu způsobilo navýšení počtu farmářů o 4 mil., tedy větší výdaje na společnou zemědělskou politiku. Okolo tohoto finančního rámce, bylo spousta debat. Parlament si dával za cíl, aby EU odstupovala od starých politik a začala se soustředit na nové. Po několika jednáních nakonec došlo ke shodě mezi Komisí, Parlamentem a Radou a v roce 2006 byl tento finanční rámec schválený. (European commission, 2014)

Od roku 2007 vstoupilo v platnost nové rozhodnutí o systému vlastních zdrojů, výše stropu na položky plateb zůstala neměnná ve výši 1,24 % z HND EU a 1,31 % HND EU pro položky závazků. Oproti Agendě 2000 kdy byl vyměřovací základ u DPH snižován až na hodnotu 0,5 %, byl tento základ od roku 2007 stanoven na 0,3 % harmonizovaného vyměřovacího základu DPH. Existují zde ovšem čtyři výjimky, které uplatňují nižší sazbu: Rakousko 0,225 %, Německo 0,15 %, Nizozemsko a Švédsko 0,1 %. Tyto výjimky byly pouze platné pro daný finanční rámec. Další vyjednané úlevy si dojednalo Nizozemsko a Švédsko. V případě Nizozemska se jednalo o snížení odvodů do rozpočtu z příspěvků z HND o 605 mil. EUR ročně v případě Švédska tomu bylo 150 mil. EUR. (König, 2009)

3.3.1 Aktuální finanční rámec 2014-2020

Návrh na aktuální finanční rámec byl zveřejněn v červnu 2011 Evropskou komisí. Tento finanční rámec se nazýval „Rozpočet – Evropa 2020“. Návrh však musel být po námitkách Rady přepracován z důvodu vstupu Chorvatska do EU v roce 2013 a do rozpočtu se musely zohlednit nové predikce a makroekonomické ukazatele. (European commission, 2014)

V roce 2012 v rámci předsednictví Kypru, měly být dohodnuty úspory v minimální výši 50 miliard eur. Tento návrh byl podporován zejména Českou republikou, Německem, Nizozemskem, Finskem, Švédskem, Rakouskem a Velkou Británií. Další důležitým bodem v rámci jednání byla výše rozpočtu na kohézní politiku a jako obvykle výše finančních prostředků pro společnou zemědělskou politiku. Společná jednání se zdlouhavě vedla do roku 2013, kdy Evropská rada dosáhla kompromisního návrhu na víceletý finanční rámec. Výsledkem této dohody bylo snížení stropů celkových výdajů o 3,4 % oproti předchozímu finančnímu rámci. Důvody pro snížení byly hlavně období po finanční krizi, členské státy potřebovaly konsolidovat veřejné finance na národních úrovních. Tento návrh byl nakonec zamítnut Evropským parlamentem, ačkoliv nebyl problém s výdajovým stropem. V daném případě se jednalo o vyřešení problémů týkajících se nedostatečných finančních prostředků na platby. Dalším problémem k řešení byla malá flexibilita v rozpočtové politice. (Krutílek, 2019)

K dohodě a přijetí rozpočtového rámce došlo v průběhu předsednictví Irska v roce 2013. Byla dojednána a schválena meziinstitucionální dohoda. Hlavní úlohou této dohody, je zavedení rozpočtové kázně a tím i zlepšení fungování schvalování ročních rozpočtových procesů. Nelze opominout ani zlepšení spolupráce mezi institucemi a zajištění řádného využívání finančních prostředků. (Krutílek, 2019)

V následujících letech se uskutečnilo několik revizí rozpočtu. Jednou z prvních byla revize rozpočtu v roce 2014, ve které se jednalo o nevyužití 21 miliard eur na závazky. V daném případě bylo rozhodnuto o jejich přesunutí do dalších let finančního rámce. (Krutílek, 2019)

Další revize byla spojena s migrační krizí v roce 2015, v rámci, které došlo k přehodnocení finančního rámce a okamžitý přesun finančních prostředků na jiné priority. První bylo **nařízení Rady, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) č. 1331/2013, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014-2020**. Základem pro tento dokument byl „revize víceletého finančního rámce na období 2014-2020 v polovině období – Rozpočet EU zaměřený na výsledky“. Evropský parlament navrhl a vyzval ke krokům, které zvýší pružnost rozpočtu, aby mohl více reagovat na nepředvídatelné události. Hlavní změnou je přidání článku 13a, který se týká krizové rezervy Evropské unie. Tento článek ukládá práva krizové rezervě a umožňuje EU rychlou reakci na události, které mají závažné humanitární nebo bezpečnostní dopady. Tento dokument také nahradil článek 14, který dostal nové znění:

1. Rozpočet pod stropy, které víceletý finanční rámec stanoví u prostředků na závazky, představuje celkové rozpětí víceletého finančního rámce pro závazky, jež má být k dispozici nad rámec strop stanovených víceletým finančním rámcem pro roky 2016 až 2020

2. Komise každý rok v rámci technické úpravy podle článku 6 vypočte částku, která je k dispozici. Evropský parlament a Rada mohou toto celkové rozpětí víceletého finančního rámce nebo jeho část uvolnit v rámci rozpočtového procesu podle článku 14 Smlouvy o fungování EU.

Toto nařízení vstupuje v platnost dvanáctým dnem, co je vyhlášeno na Úředním věstníku Evropské unie.

Další revize se týkala **Návrhu Komise z října 2016 k Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o uvolnění prostředků z rozpětí pro nepředvídatelné události na rok 2017**. Důvodem vzniku tohoto dokumentu je již zmíněná přetrvávající migrační krize, na jejíž zvládnutí je potřeba více prostředků. Tyto prostředky měly být uvolňovány z fondu pro nepředvídatelné události. Dále byl problém v okruhu 3 (Bezpečnost a Občanství), ve kterém nebylo už žádné rozpětí finančních prostředků, které měly sloužit státům jako Itálie, Francie a Španělsku při vypořádávání se s přívalem migrantů.

3.3.2 Finanční rámec 2021-2027

V daný moment se jedná o budoucí víceletý finanční rámec, který bude mít vliv na další vývoj EU a jejích 27⁷ členských států. Pro Unii tím nastává nové období a stojí tak před ní velké výzvy. Diskuzi ohledně nového rozpočtového rámce začala Bílá kniha⁸.

Komise o budoucnosti Evropy, která byla zveřejněna v roce 2017. V tento rok vznikl také diskuzní dokument o budoucnosti financí EU COM (2017) 358 final. Jednání o víceletém finančním rámci na období 2021–2027 byla formálně zahájena předložením návrhu ze strany Evropské komise dne 2. května 2018. První kolo jednání se uskutečnilo 14. května 2018 v rámci, kterého předložila Evropská komise Radě návrhy víceletého finančního rámce. V rámci jednání probíhajících ještě v roce 2018 je vhodné uvést žádost Evropské rady vznesené směrem k Evropskému parlamentu a Radě, aby posoudily návrh Evropské komise týkající se analýzy příštího víceletého rámce (28. června 2018), jednání Rady o prioritách víceletého finančního rámce (18. září 2018), ministři jednali o hlavních otázkách a harmonogramu jednání o víceletém finančním rámci (12. listopadu 2018) a na posledním jednání v prosinci bylo apelováno, aby dosažení dohody o víceletém finančním rámci bylo dosaženo na podzim roku 2019. V roce 2019 byl na jednání stanoven společný cíl k vypracování zjednodušeného návrhu jednací osnovy, která zajistí dosažení již zmíněné dohody na podzim 2019 (19. února 2019) a její předložení na červnovém zasedání Evropské rady. Na jednání v dubnu Rada debatovala o zemědělské politice a politice soudržnosti a s tím spojeného návrhu negociačního balíčku na jednání v červnu 2019 (9. dubna 2019), ministři členských států se na květnovém jednání zaměřili na návrhy Evropské komise týkající se Evropského rozvojového fondu a evropského sousedství. Předmětná diskuse by měla zajistit předsednictví Rady při přípravách červencového zasedání Evropské rady (21. května 2019). V červnu vzala Evropská rada na vědomí různé prvky celého balíčku víceletého finančního rámce a požádala navazující předsednictví (Finsko) o rozpracování jednací osnovy, aby v rámci říjnové Evropské rady bylo prostřednictvím výměny názorů a hledání konsenzů dosaženo dohody o víceletém

---

⁷ v daném případě se již nezahrnuje UK, jelikož by v uvedeném období neměla být členským státem EU

⁸ Jedná se pro členské státy EU o nezávazný dokument, který má pouze doporučující povahu

finančním rámci na období 2021–2027 ještě před koncem roku 2019. (Evropská rada, 2019)

Z návrhů a konzultací Evropské komise, vyplývá, že je potřeba nový a moderní rozpočet, který bude jednotnější, efektivnější a více demokratický. Na základě, různých přezkoumání výdajové části rozpočtu, které pomohli Evropské komisi určit, co v minulosti fungovalo a co nikoli.

3.4 Rozpočtová procedura

Mezi rozpočtové orgány Evropské Unie, patří Evropská komise, Rada EU a Evropský parlament. Právo schvalovat a měnit rozpočet má jen Rada EU a Evropský parlament, jimž předkládá návrh rozpočtu Evropská komise. Je potřeba zmínit že v průběhu integračních procesů to byl právě Evropský parlament, kterého pravomoci posilovaly.

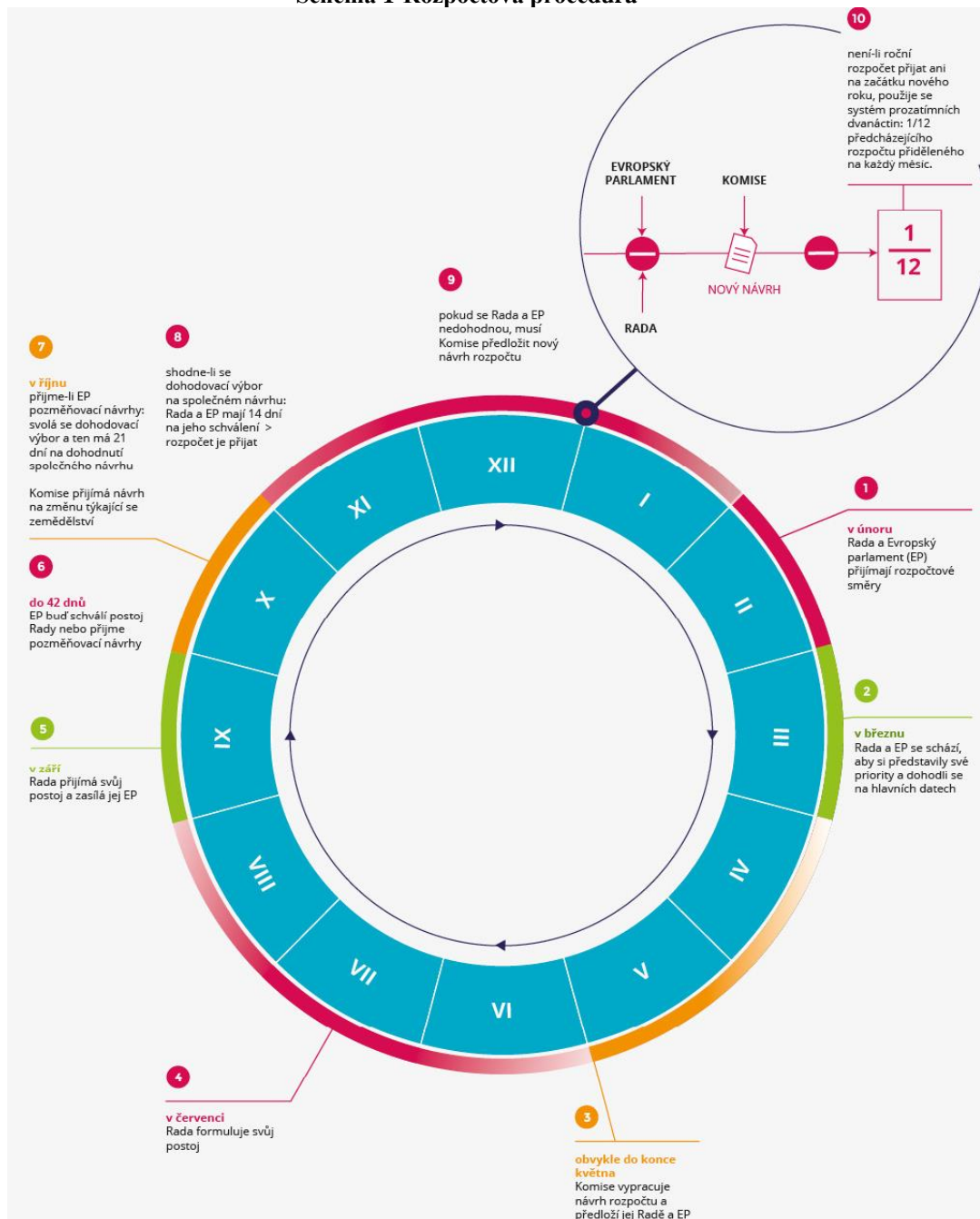
Pokud se nahlédneme do historie, tak v roce 1970 rozhodla o novém právu, které umožnilo Evropskému parlamentu společně rozhodovat o přijetí rozpočtu. Dalším milníkem je rok 1978, kdy se mimo jiné konaly první přímé volby do Evropského parlamentu, dostal parlament právo zamítnout rozpočet. Tuto možnost takto Evropský parlament pár krát využil. V roce 1988 se situace mezi těmito institucemi uklidnila, neboť byly přijaty reformy, které měly za cíl zjednodušit proces schvalování rozpočtu. Asi nejdůležitějším reformním krokem bylo přijetí víceletého finančního rámce. (European commission, 2014)

Nejnovější mechanismus schvalování je obsažen v Lisabonské smlouvě, která tento proces zjednodušila, a tím se stal také transparentnější. Lisabonská smlouva byla přijata v roce 2009, a v jejím článku 314 (dříve čl. 272 odst. 2 až 10 smlouvy o ES) smlouvy o fungování EU jsou stanoveny rozpočtové procedury, které musí rozpočtové authority (Rada a Evropský parlament) respektovat. Dále je potřeba zmínit, že rozpočet musí dodržovat určitý harmonogram, neboť musí být schválený do konce roku. (Calatozzolo, 2019)

Současný mechanismus je znázorněn ve schématu č. 1

Schéma 1-Rozpočtová procedura

Zdroj: Evropská Rada

1. Každý orgán kromě Evropské centrální banky sestaví před 1. červencem předběžný odhad svých výdajů na příští rozpočtový rok. Evropská komise tyto odhady shrne do návrhu rozpočtu, jenž může obsahovat odlišné odhady. Návrh rozpočtu tedy zahrnuje odhad příjmů a odhad výdajů. (Lisabonská smlouva,2007)

2. Evropská komise předloží návrh rozpočtu Evropskému parlamentu a Radě EU nejpozději do 1. září roku, který předchází roku, ve kterém má být rozpočet plněn. (Lisabonská smlouva,2007)
3. Rada EU přijme svůj postoj k návrhu rozpočtu a postoupí jej Evropskému parlamentu nejpozději do 1. října roku, který předchází roku, ve kterém má být rozpočet plněn. Dále informuje Evropský parlament o důvodech, na základě, kterých přijala návrh. (Lisabonská smlouva,2007)
4. Jestliže ve lhůtě čtyřiceti dvou dnů od tohoto postoupení Evropským parlamentem:
  - a) schválí postoj Rady EU, je rozpočet přijat;
  - b) nepřijme žádné usnesení, pokládá se rozpočet za přijatý;
  - c) přijme změny většinou hlasů všech svých členů, postoupí se změněný návrh Radě EU a Evropské komisi, předseda Evropského parlamentu po dohodě s předsedou Rady EU neprodleně svolá dohádovací výbor. Pokud však do deseti dnů od tohoto postoupení Rada EU Evropskému parlamentu sdělí, že schvaluje všechny změny, dohádovací výbor se nesejde. (Lisabonská smlouva,2007)
5. Dohádovací výbor se skládá z členů Rady EU nebo z jejich zástupců a ze stejného počtu členů zastupujících Evropský parlament. Jeho úkolem je dosáhnout přijetí dohody o společném návrhu kvalifikovanou většinou členů Rady EU nebo jejich zástupců a většinou členů zastupujících Evropský parlament ve lhůtě dvacet jedna dní od svého svolání, a to na základě postojů Evropského parlamentu a Rady EU. Evropská komise se tohoto jednání také účastní a vyvíjí veškerou činnost potřebnou ke sblížení postojů Evropského parlamentu a Rady EU. (článek 294 Smlouvy o ES)
6. Dohodne-li se výbor ve lhůtě dvacet jedna dní na společném návrhu dle odstavce 5, má Evropský parlament a Rada EU čtrnáct dnů na schválení tohoto společného návrhu. (Calatozzolo, 2019) Možné alternativy rozpočtu v průběhu těchto čtrnácti dní jsou shrnuté v následující tabulce:

Tabulka 1 Postup schvalování společného návrhu v dohodovacím výboru

	Parlament	Rada	Výsledek
Postoje ke společnému návrhu + = přijat -- = zamítnut 0 = žádné rozhodnutí	+	+	Společný návrh
		-	Eventuálně postoj EP*
		0	Společný návrh
	0	+	Společný návrh
		-	Nový návrh Komise
		0	Společný návrh
	-	+	Nový návrh Komise
		-	Nový návrh Komise
		0	Nový návrh Komise

Zdroj: Evropský parlament, <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/10/rozpocetovy-proces>

*V případě že se Parlament, který se usnáší většinou hlasů svých členů a 3/5 většinou odevzdaných hlasů, potvrdí některé nebo všechny, pozměňovací návrhy. V případě že nedosáhne požadované většiny, zachovává se návrh dohodnutý ve společném návrhu.

Další úprava, která se týká rozpočtu, je v článku 315 Smlouvy o fungování Evropské unie (dříve čl. 273 Smlouvy o ES). Tento článek upravuje, v případě že rozpočet na začátku rozpočtového roku nebyl přijat s konečnou platností, možnost výdaje provádět měsíčně podle kapitol v souladu s nařízením přijatým na základě článku 322, a to až do výše 1/12 prostředků zapsaných v dotyčné kapitole rozpočtu předešlého rozpočtového roku. Přičemž tato částka nesmí překračovat 1/12 prostředků zapsaných ve stejné kapitole návrhu. (Lisabonská smlouva,2007)

Je také důležité zmínit další mezičlánky vyskytující se ve schvalovacím systému, a sice že zpracovaný návrh rozpočtu Evropské komise, je nejdříve projednáván v přípravných orgánech Rady EU (Rozpočtový výbor, Výbor stálých zástupců – COREPER). V tomto případě je zásadní uvést, že každý členský stát má tak v systému zastoupení a možnost se k dané otázce vyjádřit. Po ukončení čtení v Radě EU se tak Rada k rozpočtu vyjádří i se svými novými návrhy.

3.4.1 Kontrola rozpočtu

S ohledem na funkce a cíle rozpočtu EU je důležité také zmínit jeden ze zásadních nástrojů, které se k rozpočtu vážou a mezi které se řadí úloha kontroly rozpočtu. Jakmile dojde ke schválení rozpočtu EU, je za jeho plnění odpovědná Evropská komise. Hlavním důvodem je, aby byl rozpočet využíván co nejefektivněji a zajišťoval tak hospodářský a

ekonomický růst. Dalším důvodem je, aby nedocházelo k neefektivnímu využívání společných prostředků a rozpočet byl co nejvíce transparentní. Výkonný dohled nad rozpočtem zajišťuje Evropský parlament, který je přímo volený orgán, jenž zastupuje daňové poplatníky členských států. Hlavním cílem kontrolního systému je, aby Komise a další instituce využívaly vynaložené prostředky řádně, efektivně a s ohledem na jejich odsouhlasený účel.

Kontroly rozpočtu je možné rozdělit do dvou kategorií, a to na kontrolu vnitřní a kontrolu vnější.

Vnitřní kontrola se provádí formou ex-post. Proces kontroly na úrovni jednotlivých institucí EU je realizován v úseku controllingu. Kontrolní činností se zjišťuje, zda byly dodrženy zásady řádného nakládání s finančními prostředky. Kontrolní činnosti je také zaměřena na úroveň členských států, neboť do jejich dotací a projektů směřuje nejvíce finančních prostředků. Evropská komise v rámci systému vnitřních kontrol dohlíží na proces kontroly boje s podvody a nekalým nakládáním s prostředky rozpočtu EU prostřednictvím vlastních úředníků formou kontrol realizovaných přímo v členských státech EU. Finanční prostředky, kterými se financují nejrůznější programy jednotlivých členských států, mají svá specifika a odlišnosti. Liší se proto také metody nakládání s danými finančními prostředky, dokonce i účetní metody. To je důvod, proč je tento proces kontroly nejen náročný ale i ne vždy efektivní. Tento stav tak nahrává různým podvodům a machinacím s dotacemi, včetně jejich zneužívání. (König, 2009)

Kontrola na vnější úrovni je vykonávána Evropským účetní dvorem (EÚD), který každoročně předkládá zprávu o příjmech a výdajích rozpočtu EU dle článku 287 SFEU. Do obsahu kontrol ze strany EÚD dále spadá vypracování zprávy o Evropském rozvojovém fondu v oblasti půjček a úvěrů. Dalším kontrolním orgánem v tomto systému je také Výbor Evropského parlamentu pro rozpočtovou kontrolu, který je jedním z 20-ti stálých výborů Evropského parlamentu. Náplní tohoto výboru je odpovědnost za kontrolu plnění rozpočtu EU a sledování efektivity v oblasti financování unijních politik. Mezi další odpovědnosti je vhodné zařadit posuzování podvodů a nesrovnalostí v rámci plnění rozpočtu EU, systémová opatření cílená na předcházení a stíhání takových případů. Uvedené lze charakterizovat jako podílení se na ochraně finančních zájmů EU. Nelze opominout ani

jeho úlohu na kontrole institucí mimo Evropský parlament, např. kontrola finanční činnosti Evropské investiční banky a vztahy s Účetním dvorem v podobě posuzování jeho zpráv a jmenování jeho členů. (König, 2009)

V neposlední řadě pak připravuje rozhodnutí o udělení absolutoria, které se uděluje jednou ročně. Evropský parlament v tomto případě na doporučení Rady EU udělí Evropské komisi absolutorium za plnění rozpočtu dva roky potom co Evropský parlament a Rada EU přezkoumají všechny dokumenty, které si vyžádají. Evropská komise jim musí vyjít vstříc a udělat vše pro to, aby vyhověla připomínkám, které Evropský parlament vyslovil v souvislosti s Absolutoriem. (Verdins, 2019)

Dalším významným kontrolním orgánem v boji proti podvodům, korupci, zneužívání dotací a dalších nezákonných činností je Kontrolní úřad pro boj proti podvodům (OLAF) Tento orgán byl zřízen na základě rozhodnutí Evropské komise v roce 1999, jehož složení tvoří expertní úroveň v podání policistů, celníků a právních expertů z členských států. Jedná se o nestranný orgán, který nesmí a nemůže přijímat instrukce jak od členských států, tak i od Evropské komise, jelikož by nemohl naplňovat své poslání. (European commission, 2014)

Shrnutí

V porovnání se začátky evropské integrace po druhé světové válce prošla EU významným procesem transformace. Mezi jedním z hlavních a zásadních kroků je vhodné uvést zvyšování pravomocí Evropského parlamentu, který má přidělenou velkou roli při schvalování rozpočtu. Význam Evropského parlamentu je dokreslen v systému i tím že každá členská stát volí své zástupce do jeho struktury, aby je reprezentoval na poli jednotných politik EU. Jedním z negativních aspektů je, že volby do Evropského parlamentu mají minimální účast ze strany voličů, což je charakterizuje nezájem ze strany veřejnosti a může se odrazit i na kvalitě vybraných kandidátů. Díky postupnému navyšování pravomocí Evropského parlamentu, je rozpočet schvalován a upravován, a tedy každá země má možnost přispět návrhem ať už na výdaje z rozpočtu nebo jeho příjmy. S administrativou je také potřeba zmínit že poslanci jsou do Evropského parlamentu voleni na období 5 let, oproti tomu finanční rámce jsou na 7 let. Tudíž dochází k tomu, že nově

zvolení představitelů se ocitnou uprostřed finančního rámce a nemají tolik prostoru pro úpravy.

S postupem transformace a rozšiřování je vhodné upozornit i narůstající administrativní zátěž, kterou je možné vnímat nejen na straně schvalování rozpočtu, ale i při jeho přípravě a výpočtu. V rámci těchto procesů dochází k mnoha jednáním, což sebou přináší negativa na straně vyšších administrativních výdajů, menší efektivitu a prodlužování celého procesu, což se v konečném důsledku přenáší i na národní úroveň členských států. V rámci celého procesu se v podstatě jedná o poměrně zdlouhavý a několika stupňový proces, s prvky tzv. „mravenčí práce“, jelikož věcně příslušná oddělení Evropské komise zpracují řadu relevantních údajů, včetně výpočtů a informací od institucí EU a prognózy o budoucím vývoji. Následně jsou návrhy postoupeny k projednání na úrovni COREPER, kde má každý členský stát možnost vyjádřit svůj postoj či vznést připomínky k danému návrhu. V rámci návazného procesu je předmětný návrh následně předán Radě EU, která ho odsouhlasí. V případě schody s Evropským parlamentem se návrh přijme, nutno však podotknout, že se nejedná o častou záležitost. Většinou se vše odsouhlasí až po několika kolech jednání a kompromisech, u kterých je v řadě případů vnímat mnoho politických aspektů a lobby. Tento zdlouhavý a náročný proces bude potřebné dále zkvalitnit a pomocí vhodných mechanismů přispět jeho k vyšší transparentnosti a urychlení.

Závěrem nelze opominout ani řadu otázek, které vyvstávají s brexitem a tzv. „pobrexiovým“ obdobím. Po odchodu Velké Británie bude zajímavé, s jak velkými obtížemi se EU přes tuto situaci přenesou, jaké dopady to na EU bude mít⁹, zda si bude nadále přetrvávat snaha o budování silné a konkurenceschopné EU nebo se začne pomaličku hroutit. Tento krok Velké Británie by pro prospěch dalšího vývoje v EU neměl být inspirací pro nespokojené členské státy, ale výzvou k další hlubší integraci spojené s prospěchem pro všechny a silnou EU na mezinárodní úrovni. EU by měla být silným světovým „hráčem“ s jasnou vizí, konkurenceschopným světovým lídrem se silným ekonomickým prostředím.

---

⁹ Nejedná se jen o ty ekonomické

4 Finanční aspekty rozpočtu EU

V této kapitole je rozebrána finanční stránka rozpočtu EU, vývoj a strukturu příjmových a výdajových položek. Vývoj rozpočtu na straně příjmů bylo a neustále je potřeba stále zvyšovat, což je patrné od počátku evropské integrace. Důvod byl a je snadný, a sice rostoucí požadavky na financování společných projektů, což je do značné míry patrné na straně výdajů na společnou zemědělskou politiku. Nelze opominout ani výdaje spojené s rozšiřováním EU o státy z východu, které na tom nebyly v době vstupu do EU ekonomicky tak dobře jako západ. Systém rozpočtu a financování EU je založen na principu, že si EU nebude půjčovat u bankovních a jiných institucí, a tak je závislá pouze na vlastních zdrojích a příspěvku z HND. Tento fakt může být vnímán z pohledu výhod i nevýhod, avšak principem by měl být vyrovnaný rozpočet bez generování dalšího zadlužení, které by bylo s největší pravděpodobností přenášeno na nejbohatší členské státy EU či hledání dodatečných zdrojů v příjmové části.

4.1 Vývoj příjmových položek

Příjmy do rozpočtu EU jsou dány vlastními zdroji a tvoří přibližně 98 % rozpočtu. Systém vlastních zdrojů byl zaveden po roce 1970 po jednáních Evropské rady v Lucembursku. Tímto krokem se Společenství odlišilo od jiných mezinárodních organizací, jejichž financování je založeno na principu participace členských států formou příspěvků. Vlastní zdroje se v rámci zavedeného systému nejprve skládaly ze tří skupin – zemědělské dávky, cla a podíl na dani z přidané hodnoty (DPH). (König, 2009)

Po roce 1988 byl systém rozšířen o čtvrtý zdroj, který tvoří příspěvky z HNP (od roku 2002 hrubého národního důchodu – HND)¹⁰. V rámci systému příjmů nelze opomenout ani další součást, kterou tvoří ostatní příjmy (různé pokuty, příspěvky nečlenských států do některých programů) a zůstatek z předešlého roku. Nejedná se však o stabilní příjem, jako je tomu v případě vlastních zdrojů. Výše těchto zdrojů tvoří přibližně 2 % příjmů rozpočtu. (European commission, 2014)

---

¹⁰ Jedná se o tvz. „cizí zdroj“

4.2 Struktura Příjmových položek

Bližší pohled na jednotlivé vlastní zdroje příjmů rozpočtu EU jsou uvedeny ve výčtu níže.

Zemědělské dávky – tyto dávky jsou placeny z dovozu zemědělských produktů z třetích zemí do EU. Dále pak poplatky spojené s výrobou cukru, isoglukózy a inulinového sirupu, které platí výrobci těchto komodit. Tento příjem je ovšem závislý na zahraničním obchodě a do budoucna by měl mít v rámci příjmu do rozpočtu menší význam. EU je za tento příjem dost často kritizována. (König, 2009) Hlavním důvodem této kritiky je celní sazebník, který je nastaven na principu – čím vyšší je hodnota zpracování produktu (přidaná hodnota), tím vyšší je na něj uvaleno clo. Jako příklad je možné uvést kakaové boby, na které činí clo 0 %, avšak pokud dojde ke zpracování této komodity v podobě čokolády, se může clo vyšplhat až na 23 %. (Celní sazebník EU, 2020)

Aby se navýšily příjmy z cukru, bylo možné tyto příjmy (u vybraných komodit) ještě navýšit, zejména s přihlédnutím k dopadům na zdraví občanů EU. V rámci zdraví obyvatel EU, by EU měla stanovit regresivní zdanění u potravin v závislosti na množství cukru ve výrobku. Je obecně známý fakt, že cukr má velký podíl na obezitě obyvatelstva a jednoznačně způsobuje velké zdravotní problémy, zejména diabetes a kardiovaskulární onemocnění. Tyto problémy následně zatěžují zdravotní systémy členských států. EU by zmíněným krokem na jedné straně podpořila zdravější životní styl svých obyvatel a na druhé straně by se zvýšil příjem do rozpočtu. Od roku 2009 jsou příjmy ze zemědělských dávek sjednoceny pod clo.

Cla – jedná se o jeden z nejstarších zdrojů příjmu. Cla jsou vybírána z dovozu zboží ze třetích zemí, pomocí společného celního sazebníku. Kromě jejich odvodu do rozpočtu EU z nich také profitují ve výši 20 % členské státy, kterým slouží na financování národních celních úřadů a jejich pracovníků. Na rozdíl od České republiky a jiných vnitrozemských států mají například přímořské státy výhodu přístavů, do kterých proudí velké množství zboží právě ze třetích zemí. Je tak evidentní, že do rozpočtu přispívají více než ostatní členské státy. Tento efekt se nazývá „*Rotterdamsko – Antverpský efekt*“. (König, 2009)

Pro nový finanční rámec, a především po odchodu Velké Británie z EU, s ním spojené snížení příjmů rozpočtu. Navrhuje Evropská komise snížení částky, která zůstává členskými státy na výměr cel z 20 % na 10 %, což vyvolává nevoli u členských států. (Karousová, 2018)

Odvody z DPH – tvoří třetí zdroj vlastních příjmů. Při zavedení tohoto zdroje měly členské státy na výběr ze dvou variant platby. První byla platba podle skutečného inkasa DPH od plátců za daný rok a druhá metoda spočívala v platbě podle vyměřovacího základu počítaného jako podíl celkových čistých příjmů z DPH a váženého průměru sazeb uplatňovaných v daném členském státě. Takto získaná prozatímní základna podléhá dalším kompetencím. Evropská komise požadovala kvůli větší transparentnosti využívání první metody. Rada EU ovšem vyzvala členské státy, aby si samy zvolily prozatímní metodu. Z nabízených variant byla zvolena ta druhá. Pro příspěvky z vybraného DPH je stanovena sazba ve výši - 0,3 % z vyměřovacího základu, který nesmí překročit 50 % HND dané země. Na období 2014-2020 si vyjednaly výjimky státy jako Německo, Nizozemsko a Švédsko na sazbu 0,15 %. (European commission, 2014)

V nadcházejícím finančním rámci Evropská komise uvažuje o zavedení odvodů z DPH jen z běžné sazby DPH. Tento krok by napomohl, k zjednodušení výběru tohoto příjmu a zároveň by se tak stal i přehlednějším. (Karousová, 2018)

GNP (HND/HNP) je čtvrtým a posledním zdrojem rozpočtu. Zavedení tohoto odvodu slouží k tomu, aby byla EU schopna financovat své politiky, na které nestačí předešlé tři zdroje. Každý členský stát odvádí do rozpočtu procento ze svého vlastního GNP. V principu jde o to: čím bohatší je stát, tím více do rozpočtu odvede. (König, 2009)

V současném finančním rámci si následující státy vydobily snížení odvodů z GNP. *„Pouze v období 2014 až 2020 využívá Dánsko hrubého snížení svých ročních příspěvků založených na GNP v rozsahu 130 milionů EUR, Nizozemsko hrubého snížení ročních příspěvků založených na GNP v rozsahu 695 milionů EUR a Švédsko hrubého snížení ročních příspěvků založených na GNP v rozsahu 185 milionů EUR. Rakousko využívá hrubého snížení svého ročního příspěvku založeného na GNP v roce 2014 v rozsahu 30*

milionů EUR, v roce 2015 v rozsahu 20 milionů EUR a v roce 2016 v rozsahu 10 milionů EUR.“ (Rozhodnutí rady 2014/335/EU, Euratom, 2014)

Problém v takto nastaveném systému může ovšem nastat při finančních krizích, kdy se GNP budou snižovat, a tudíž i příspěvky do rozpočtu. V tomto kontextu je také důležité podotknout, že tento příjem do rozpočtu je v současné době nejvýznamnější. Ze současného trendu je patrné, že bude význam tohoto příjmu v budoucích letech ještě stoupat. Důvodem k tomuto úsudku je zlepšení ekonomických situací států, které přistoupily do EU po roce 2004.

4.3 Příjmy rozpočtu 1970-1988

Příjmy rozpočtu 1970-1977

Ve sledovaném období tvořily největší část příjmů do rozpočtu příspěvky členských států. Tyto příspěvky postupem času zaznamenaly klesající tendenci s jistými výkyvy v letech 1973 a opětovného růstu v roce 1975, nikoliv však nad hodnotu roku 1970. Důvodem bylo snižování závislosti na přímých příspěvcích členských států, k čemuž přispělo zejména postupné zavedení vlastních zdrojů od roku 1971. V daném případě se jednalo o příspěvky v podobě zemědělských dávek, dávek z cukru a isoglukózy a cel z obchodu s třetími zeměmi.

Tabulka 2-Příjmy rozpočtu 1970-1977 (V UA)

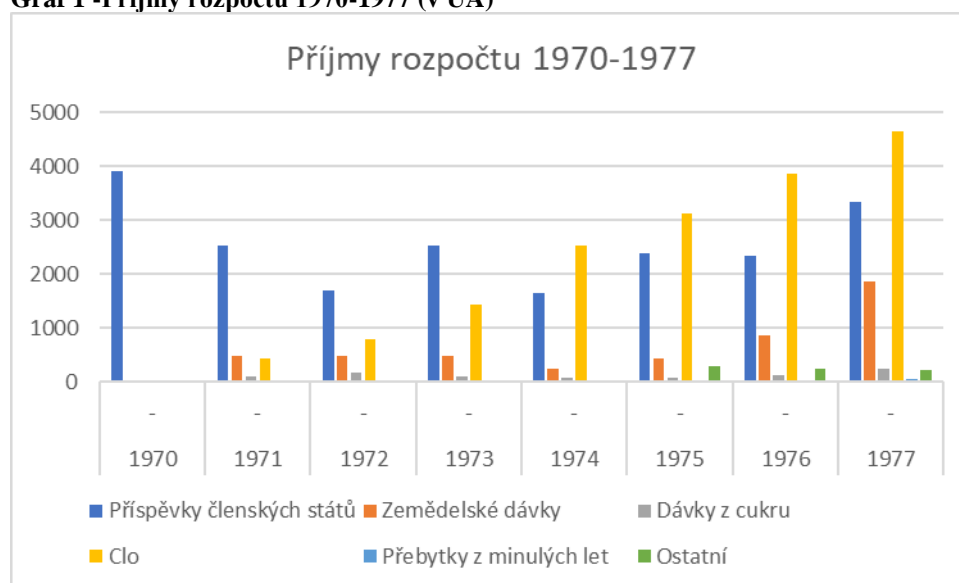
Příjmy	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	Celkem
DPH	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Platby do/z členských států (Příspěvky) ¹¹	3913,4	2525,6	1695,3	2534,3	1659,4	2375,7	2328,6	3330,8	20363,1
Zemědělské dávky	-	487,2	484,7	483,1	242,7	443,4	871,4	1851,9	4864,4
Dávky z cukru	-	95,5	167,7	95	82,7	70,8	112,5	233,8	858
Clo	-	439	779,4	1444,3	2530,6	3118,5	3860,1	4652,6	16824,5
Přebytky z minulých let	-	-	-	-	-	-	-	40,5	40,5
Ostatní	11,2	26	32	31,6	37,5	289,5	251,3	221,9	901
Celkem	3924,6	3573,3	3159,1	4588,3	4552,9	6297,9	7423,9	10331,5	43851,5

Zdroj: EU budget 2007 Financial Report

¹¹ Finanční příspěvky tvořené členskými státy, které fungovaly jako dočasná pomoc financování rozpočtu do roku 1981

Znázornění příjmů do rozpočtu dle vývoje v jednotlivých letech je zachyceno v grafu č. 1. Zde je patrný růst vlastních zdrojů, zejména se jednalo o clo, které od roku 1974 převyšovalo příspěvky členských států. Také je potřeba zmínit příjmy ze zemědělských dávek, které tvořily ve sledovaném období velký přínos do rozpočtu. Jako mezník v tomto ohledu je možné označit rok 1974, ve kterém vlastní zdroje začaly převyšovat příspěvky členských států a v roce 1977 dosáhly dvojnásobných hodnot.

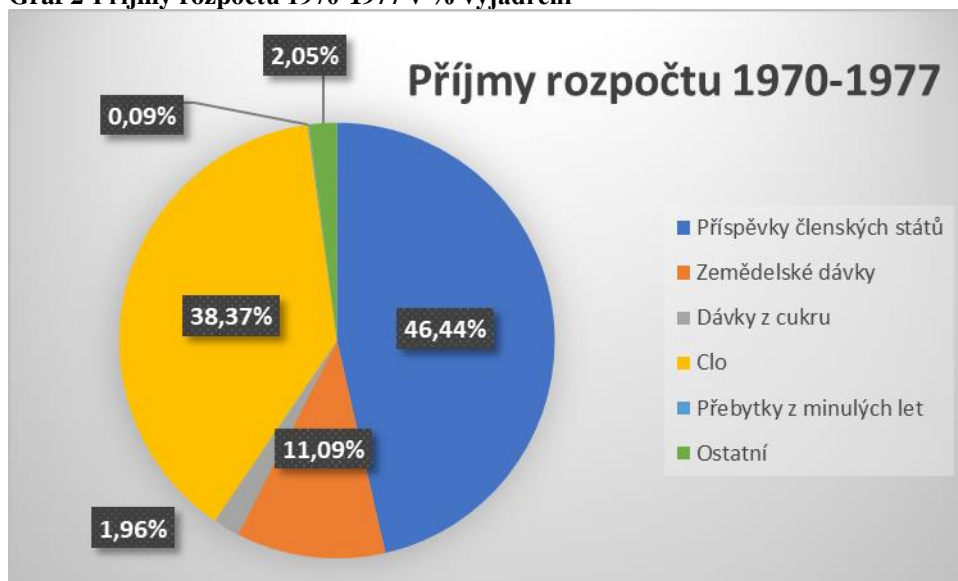
Graf 1 -Příjmy rozpočtu 1970-1977 (v UA)

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 2

Dominantní význam dvou zásadních položek příjmů je v procentuálním vyjádření znázorněn graficky níže (viz graf č. 2). Je zde patrné, že necelých 98 % tvoří právě vlastní zdroje a příspěvky členských států.

Graf 2-Příjmy rozpočtu 1970-1977 v % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 3

Příjmy rozpočtu 1978-1987

Souhrn všech příjmů dle jednotlivého členění za období 1978–1987 je zachyceno v tabulce č. 3. V roce 1979 byl zaveden nový druh příjmů, konkrétně se jednalo o příjem z DPH. Tento příjem byl významným zdrojem finančních prostředků do rozpočtu hned od jeho zavedení. Z tabulky je patrné, že se postupem času dostal příjem z DPH na dvojnásobnou hodnotu, než činily příjmy z vlastních zdrojů. Dále je z tabulky patrný vývoj v podání snižujících se příspěvků členských států. Ty měly být kompenzovány tímto novým zdrojem. V letech 1982, 1983, 1986 a 1987 byl tento příjmový zdroj dokonce nulový. Od roku 1985 se do struktury rozpočtu dostala korekce pro Velkou Británii.

Tabulka 3-Příjmy rozpočtu 1978-1987 (v mil. ECU)

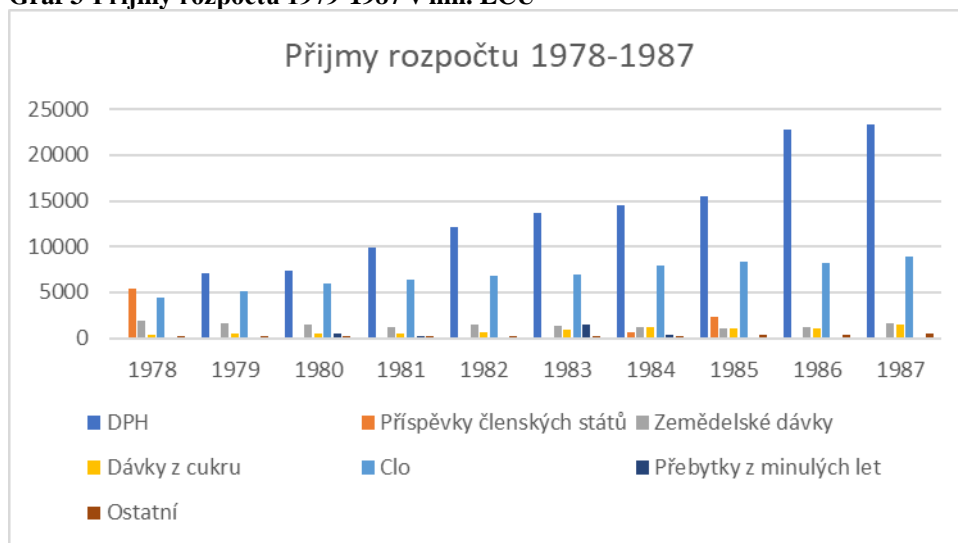
Příjmy	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	Celkem
DPH	-	7039,8	7354,5	9884,2	12121,1	13729,9	14482,9	15570,2	22781,5	23313,9	126278
Platby do/z členských států (Příspěvky)¹²	5345,3	15,9	17,8	19,4	-	-	593,5	2378,7	-	-	8370,6
Zemědělské dávky	1872,7	1678,6	1535,4	1264,9	1522	1347,1	1260	1121,7	1175,5	1626,1	14404
Dávky z cukru	410,6	464,9	466,9	482,5	705,8	948	1176,4	1057,4	1111,5	1471,8	8295,8
Clo	4390,9	5189,1	5905,7	6392,3	6815,3	6988,6	7960,8	8310,1	8173	8936,5	69062,3
Přebytky z minulých let	-	41,6	458,6	246,1	-	1486,7	307,1	-	53,9	-	2594
Ostatní	162,1	172,7	164,4	159,6	263,2	265,2	271,8	353,5	342,6	434,2	2589,3
Celkem	12181,6	14602,6	15903,3	18449	21427,4	24765,5	26052,5	28791,6	33638	35782,5	231594

Zdroj: EU budget 2007 Financial Report

Vývoj jednotlivých příjmů rozpočtu ve sledovaném období je zachycen v grafu č. 3. Z grafu je patrný nárůst vlivu DPH na příjmech rozpočtu, což bylo zmíněno i v předešlém odstavci. Dále pak stojí za zmínění pozvolný růst příjmů z cla a kolísavost příspěvků členských států s výpadkem v letech 1982, 1983, 1986 a 1987. V případě korekce Velké Británie bylo její zavedení kompenzováno formou navýšení příspěvků ostatních členských států. Zemím jako Německo, Rakousko, Nizozemí a Švédsko bylo toto navýšení sníženo na 75 %. Toto ponížení bylo dopláčeno zbylými členskými státy. (European commission, 2014)

¹² Finanční příspěvky tvořené členskými státy, které fungovaly jako dočasná pomoc financování rozpočtu do roku 1981. V letech 1984 a 1985 tyto částky tvořili vratné a nevratné zálohy.

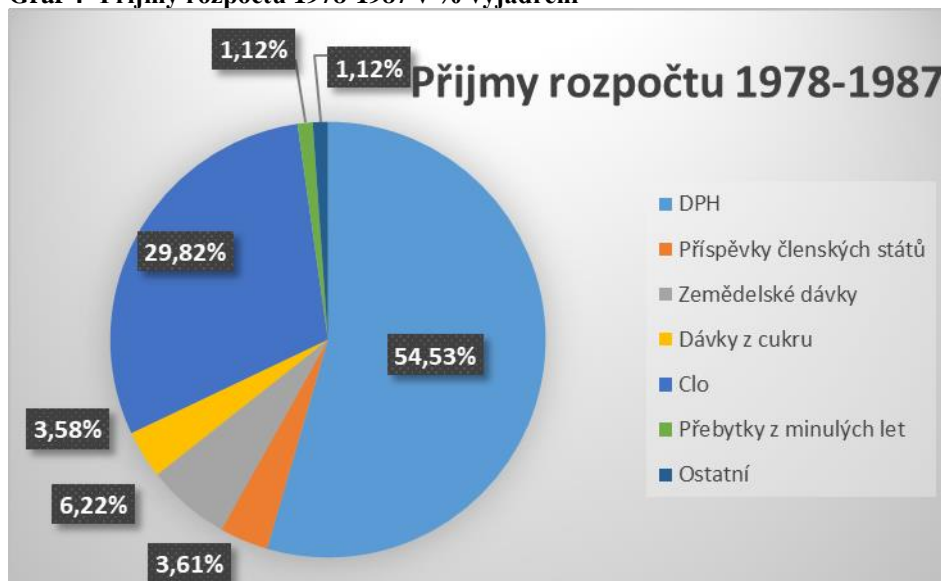
Graf 3-Příjmy rozpočtu 1979-1987 v mil. ECU

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 3

V následujícím grafickém znázornění (viz graf č. 4) je možné porovnat procentuální vyjádření příjmů za celé sledované období 1978–1987 a zejména zaznamenat snížení významu příspěvků ze strany členských států. Ze skladby příjmů je patrné, že necelých 40 % tvoří tradiční vlastní zdroje, 54 % připadá na odvody z DPH a pouhá 3,6 % tvoří příspěvky od členských států. Oproti předchozímu období se jedná o snížení ve výši 43 % v případě příspěvků členských států. V tomto sledovaném období se tak postupnou změnou Evropské společenství zbavilo závislosti na příspěvcích členských států.

Graf 4- Příjmy rozpočtu 1978-1987 v % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 3

4.4 Příjmy rozpočtu 1988-2006

V tomto období nastává mnoho zásadních změn nejen v podání pomalého rozpadu Sovětského svazu a nástup nového amerického prezidenta George Bushe staršího, ale především v podobě zavedení prvního finančního rámce. Z tabulky č. 4 je patrné složení příjmů pro pětileté období finančního rámce, v rámci kterého stále tvoří největší část příjmu DPH. V souvislosti se změnami a hledáním dalších zdrojů financování rozpočtu je zaveden GNP.

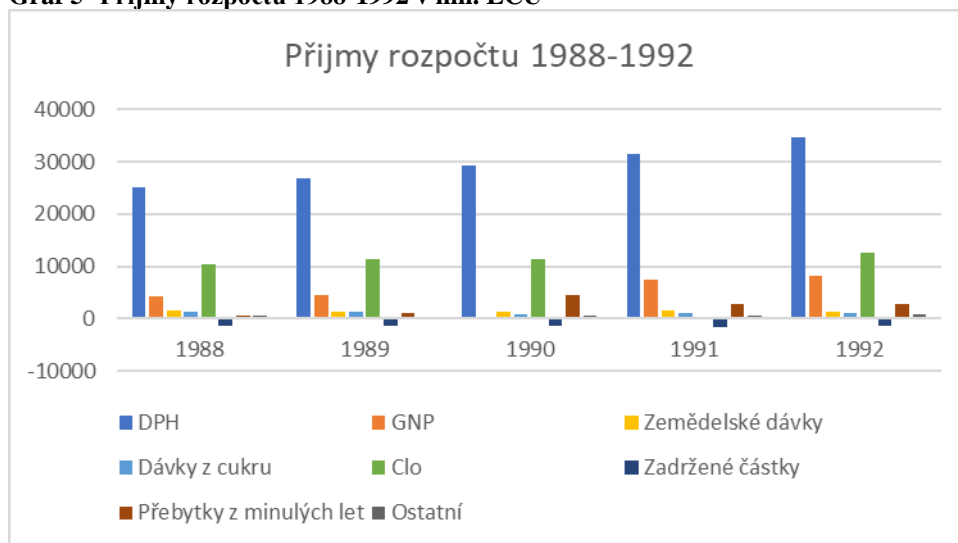
Tabulka 4- Příjmy rozpočtu 1988-1992 v mil. ECU

Příjmy	1988	1989	1990	1991	1992	Celkem
DPH	24978,4	26935,1	29159,6	31589	34763,2	147425
GNP	4241,1	4369,5	189,7	7316	8168	24284,3
Zemědělské dávky	1504,6	1282,7	1173,4	1621,3	1206,8	6788,8
Dávky z cukru	1390,7	1381,6	910,7	1141,8	1002,4	5827,2
Clo	10344,7	11458,8	11427,9	12,751,1	12547,9	45779,3
Zadržené částky	-1325	-1412,3	-1351,2	-1552	-1477	-7117,6
Přebytky z minulých let	500	1161,6	4464,2	2841,6	2762,6	11730
Ostatní	460,1	408,8	591,9	571,3	687,5	2719,6
Celkem	42094,6	45585,8	46566,2	43529	59661,4	237437

Zdroj: EU budget 2007 Financial Report-Vlastní zpracování

V grafu č. 5 je zachycený vývoj jednotlivých příjmových položek rozpočtu ve sledovaném období, zejména je zde patrný trend růstu příjmu z DPH a stále přetrvává velká role v podání cla. V případě příspěvků z GNP není tento příjem rozpočtu v počáteční fázi tak významný, jako v následujících letech.

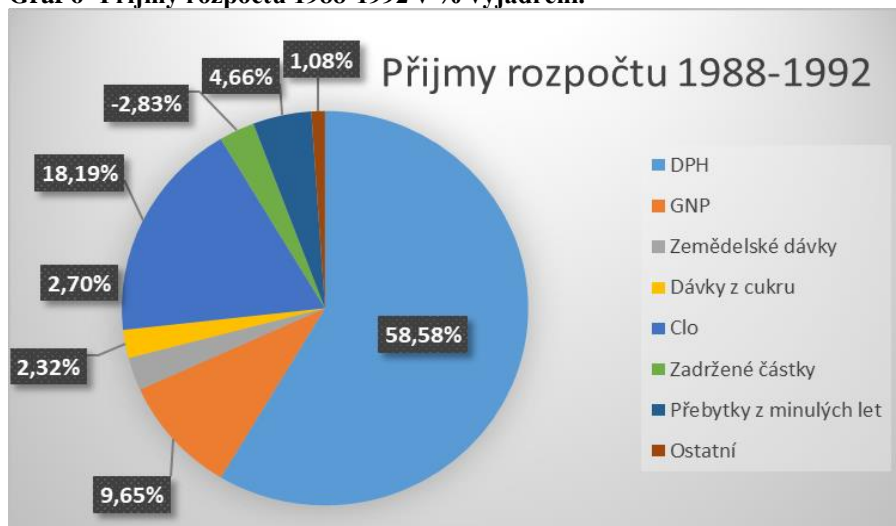
Graf 5- Příjmy rozpočtu 1988-1992 v mil. ECU

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 4

V případě celkového procentuálního vyjádření prvního finančního rámce je z grafu č. 6 na první pohled patrný význam jednotlivých příjmů rozpočtu a zejména pokles podílu tradičních vlastních zdrojů oproti minulému období. U příjmů z DPH je možné zaznamenat růst o 4 % v porovnání s předešlým sledovaným obdobím. Nový zdroj příjmu z GNP pak tvoří necelých 10 % z celkových příjmů rozpočtu.

Graf 6- Příjmy rozpočtu 1988-1992 v % vyjádření.

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 4

Příjmy rozpočtu 1993-1999

V období let mezi 1993–1999 dochází k dalšímu politickému vývoji v podobě rozpadu Československa a zároveň podání žádostí nástupnických států o vstup do EU. V tomto období je sestaven již druhý finanční rámec, avšak na sedmileté období. V tabulce č. 5 je patrné, že stále největším příjmem do rozpočtu je DPH, což se mění v letech 1998 a 1999. V těchto letech pak přebírá prvenství příjem z GNP.

Tabulka 5- Příjmy rozpočtu 1993-1999 v mil. ECU od roku 1999 v mil. EUR

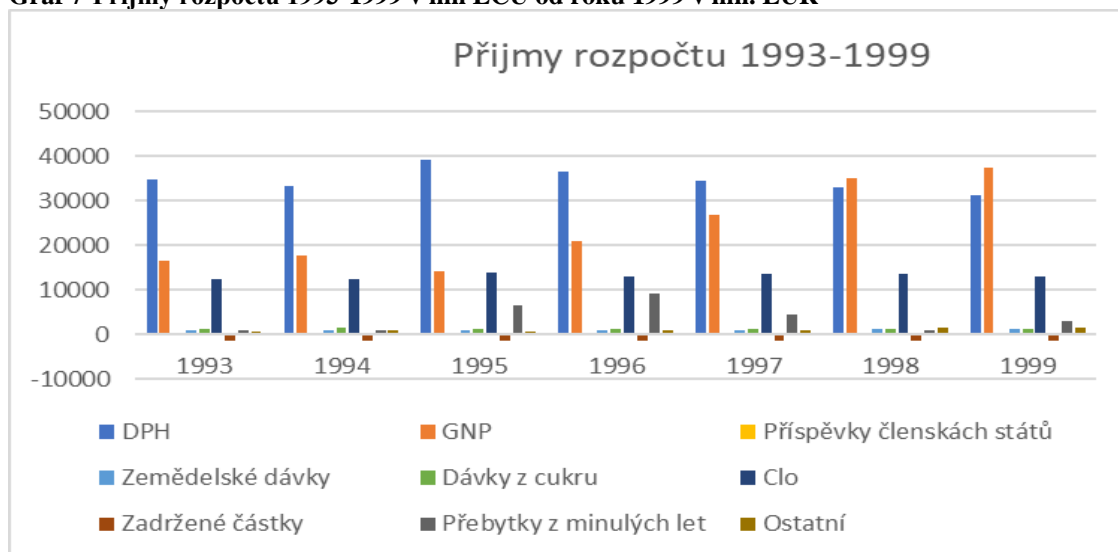
Příjmy	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Celkem
DPH	34689,3	33217,9	39127,3	36535	34351,5	33086,5	31331,2	242339
GNP	16414,4	17674,5	14172,6	21058	26891,7	35026,1	37511,2	168749
Platby do/z členských států (Příspěvky)¹³	-19,9	-25,2	-3,6	3,1	-7,6	-29,4	-	-82,6
Zemědělské dávky	1029,1	922,5	844,3	810,1	1025,2	1102,2	1187,3	6920,7
Dávky z cukru	1115,3	1382,1	1316,4	1213,7	1114	1070,1	1203,6	8415,2
Clo	12284	12420	13898,4	13069	13607,7	13506,2	13006,5	91791,9
Zadržené částky	-1442,8	-1472,4	-1605,9	-1509	-1574,7	-1567,9	-1539,7	-10713
Přebytky z minulých let	1004	971,1	6540,5	9215,2	4384,1	916	2944,2	25975,1
Ostatní	695,3	842,2	709	961,2	870,7	1346,6	1428,5	6853,5
Celkem	65768,7	65932,7	74999	81356	80662,6	84456,4	87072,8	540248

Zdroj: EU budget 2007 Financial Report-Vlastní zpracování

V případě vývoje jednotlivých příjmů je ve sledovaném období patrné ustálení příjmů v podání tradičních vlastních zdrojů, rostoucí příjmy pro rozpočet jsou patrné na straně GNP viz graf č. 7.

¹³ Jedná se o restituce pro Řecko, Španělsko a Portugalsko

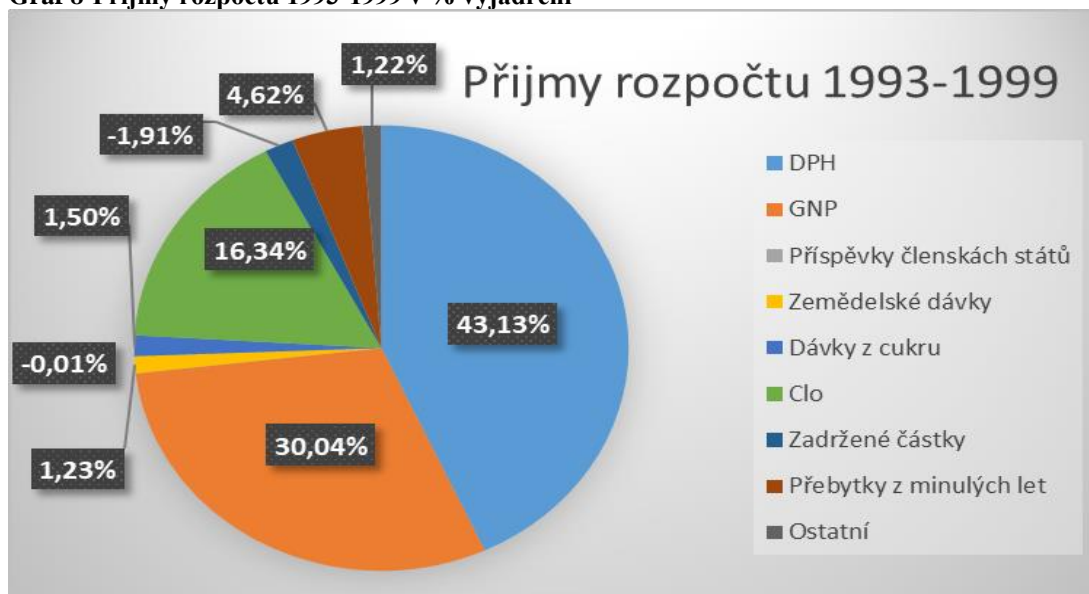
Graf 7-Příjmy rozpočtu 1993-1999 v mil ECU od roku 1999 v mil. EUR

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 5

Celkový procentuální podíl jednotlivých zdrojů je zachycen v grafu č. 8. Největší podíl na příjmech v tomto období jsou příjmy z DPH, následované příjmy z GNP, jejichž podíl se zvýšil o více jak 21 %.

Graf 8-Příjmy rozpočtu 1993-1999 v % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 5

Příjmy rozpočtu 2000-2006

V průběhu tohoto finančního rámce došlo k jednomu z největších rozšíření v historii EU vůbec. V tabulce č. 6 je možné si všimnout nárůstu příjmů z GNP o téměř

100 % oproti začátku tohoto období. Ten se stal hlavním zdrojem příjmů rozpočtu EU. V případě zdrojů rozpočtu nelze opomenout ani DPH, které od roku 2000 až do roku 2004 značně klesá, obrat nastává až v roce 2005. Důvodem snížení byly nově přistupující státy. Ztráta v tomto zdroji příjmu byla naopak vykompenzovaná příjmem z cel. Nově přistupující státy musely přijmout společný celní sazebník, čímž se vzdaly příjmů z cel do vlastního rozpočtu na úkor EU.

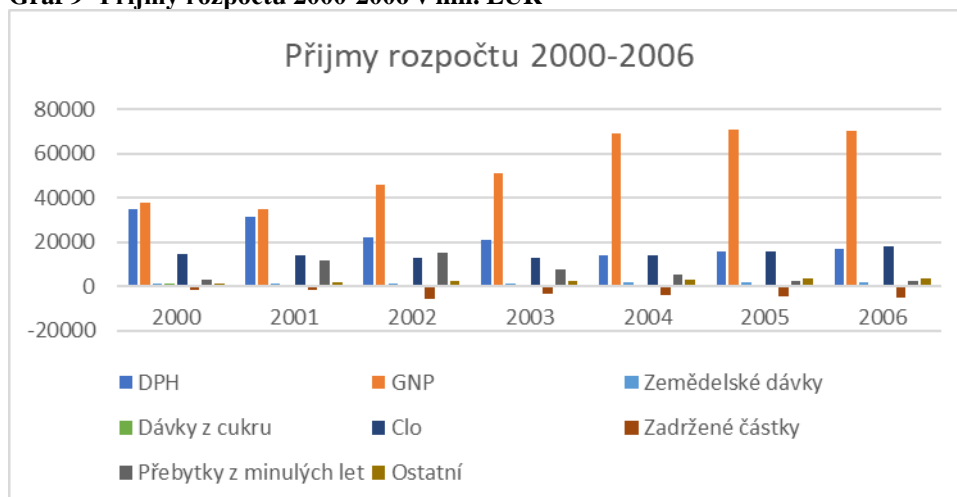
Tabulka 6-Příjmy rozpočtu 2000-2006 v mil. EUR

Příjmy	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
DPH	35192,5	31320,3	22388,2	21260	13912,2	16018	17206,2	157298
GNP	37580,5	34878,8	45947,6	51235	68982	70860,6	70132,1	379617
Zemědělské dávky	1198,4	1132,9	1180,2	1349,1	1751,2	1801	1722,4	10135,2
Dávky z cukru	1196,8	840	864,8	510,9	535,5	926,8	202,1	5076,9
Clo	14568,3	14237,4	12917,5	12616	14122,8	16023	18113,1	102598
Zadržené částky	-1696,3	-1621	-5748,6	-3619	-4102,4	-4687,7	-5009,4	-26485
Přebytky z minulých let	3209,1	11612,7	15002,5	7413,5	5469,8	2736,7	2410,1	47854,4
Ostatní	1546,1	1958,5	2733,9	2422,6	2988,8	3542,8	3661,7	18854,4
Celkem	92795,4	94359,6	95286,1	93189	103660	107221	108438	694949

Zdroj: EU budget 2007 Financial Report-Vlastní zpracování

S novými členskými státy se sice zvýšily celkově příjmy, neznamená to ovšem zase tak markantní nárůst. Hlavním důvodem byly vyjednané různé výjimky. Z grafu č. 9 je nejvíce patrný vliv příjmů z GNP, které tvoří největší část příjmů. Z tabulky č. 6 je také patrné, že zádržné částky dosahují záporných hodnot. Tyto zadržené částky nebo také ponechané částky, jsou jako náklad na výběr, který je zaznamenáván na straně výdajů. To je důvod, proč jsou tyto částky zachycené jako negativní příjmy. Z grafu jsou také patrné klesající příjmy z DPH. U položky přebytků z minulých let je možné si všimnout prudce stoupajícího trendu a následně před rozšířením EU v roce 2003 dochází k poklesu přebytků.

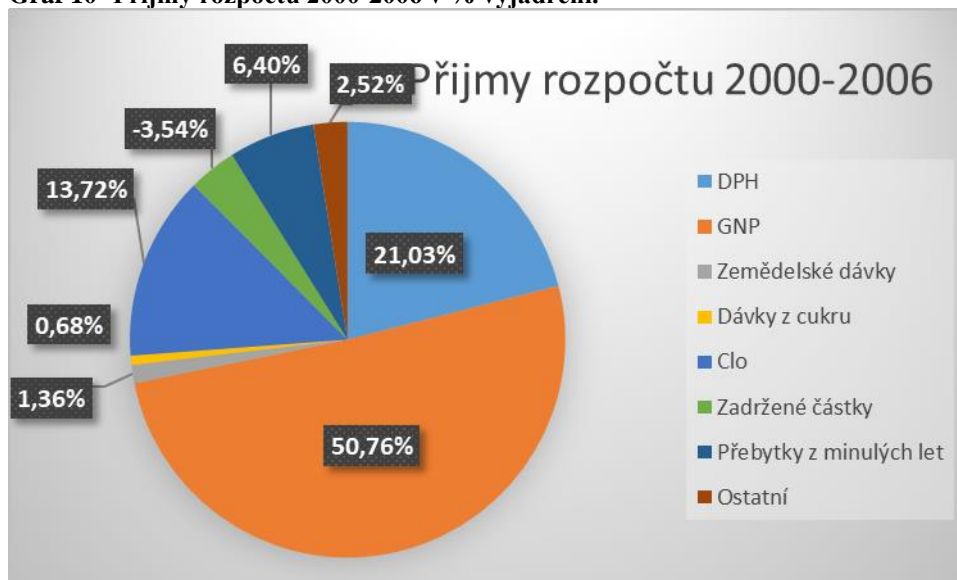
Graf 9- Příjmy rozpočtu 2000-2006 v mil. EUR

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 6

Na grafu 10 je zachyceno procentuální rozdělení příjmů rozpočtu ve sledovaném finančním rámci. Ve srovnání s předešlým finančním rámcem stojí za zmínku uvést nárůst příjmu z GNP cca o 20 % a pokles příjmu z DPH o 22 %.

Graf 10- Příjmy rozpočtu 2000-2006 v % vyjádření.

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 6

4.5 Příjmy rozpočtu 2007-2018

Z pohledu integrace v tomto období došlo hned ke dvěma rozšířením, prvním bylo o Bulharsko a Rumunsko v roce 2007 a zatím posledním státem, který přistoupil do EU, se stalo Chorvatsko. V tomto finančním rámci bylo kalkulováno již s příspěvky od členských států, které přistoupily v roce 2004. (European commission, 2014)

I přes složité období v podání světové finanční krize, která vypukla v roce 2008, nebyl v tomto finančním rámci nikterak ohrožen příjem do rozpočtu EU. Z tabulky č. 7 je patrný pokles v celkových příjmech pouze v roce 2009 (vrchol krize) oproti roku 2008, který se také projevil skokovým propadem u DPH mezi lety 2008 a 2009. V následujících letech se naopak příjmy zvyšují. Od roku 2009 je možné si všimnout nulových příjmů ze zemědělských dávek. Důvodem je zahrnutí těchto dávek pod cla. Z uvedeného důvodu cla zaznamenala v tomto finančním rámci tak markantní nárůst od roku 2010.

Tabulka 7- Příjmy rozpočtu 2007-2013 mil. EUR

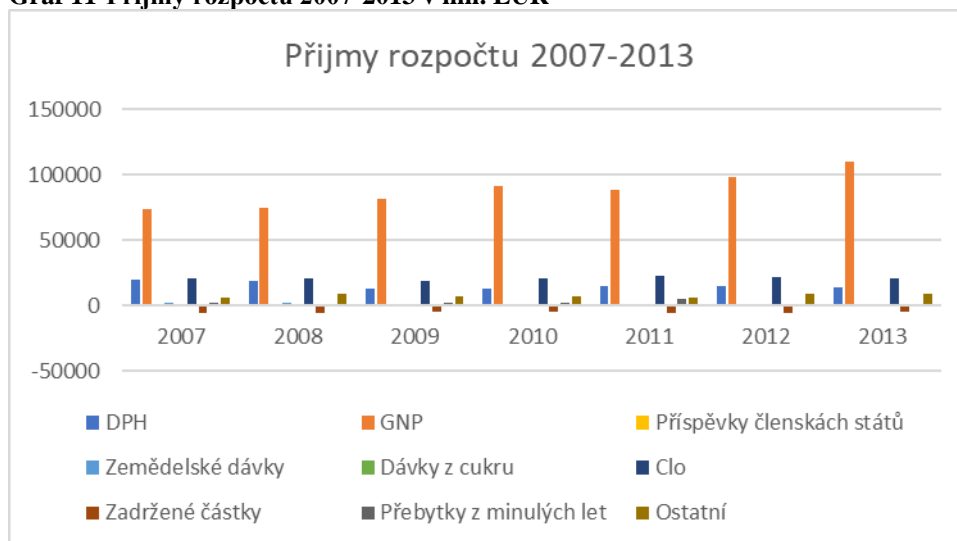
Příjmy	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
DPH	19440,8	19007,7	12796,2	12471	14798,9	14871,2	14019,7	107405
GNP	73914,7	74477,3	81982,5	91067	88414,3	98163	110165	618183
Platby do/z členských států (Příspěvky)¹⁴	0,1	1,2	-78,9	-6,9	-1,7	-1,2	-5,9	-93,3
Zemědělské dávky	1872,1	1703,5	0	0	0	0	0	3575,6
Dávky z cukru	-40,9	943,8	175,5	194,1	175,6	256,7	268,8	1973,6
Clo	20266,2	20396,6	19195,5	20685	22194,7	21681,1	20218,3	144637
Zadržené částky	-5524,3	-5761	-4842,7	-5220	-5592,6	-5484,5	-5121,8	-37547
Přebytky z minulých let	1847,6	1528,8	1796,2	2253,6	4539,4	1497	1053,6	14516,2
Ostatní	5727,9	8886,4	6922,5	6466,8	5465,9	8613,8	8706,4	50789,7
Celkem	117504	121184	117947	127910	129995	139597	149304	903441

EU budget 2013 Financial Report

V následujícím grafu č. 11 je možné zaznamenat stagnující příjmy z DPH po roce 2010, které oscilují okolo hodnoty 14 500 mil. EUR. Dále pak příjem z cel, který se pohybuje v intervalu okolo 19 000 mil. EUR až 22 000 mil. EUR. Důvodem jsou následky finanční krize. Členské státy a EU se snažily rozhýbat ekonomiku, a tudíž zde nebyl prostor pro tolik importu.

¹⁴ Jedná se o domluvené redukce z příspěvku z GNP pro Nizozemsko a Švédsko.

Graf 11-Příjmy rozpočtu 2007-2013 v mil. EUR

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 7

Při pohledu na graf č. 12 je na první pohled zřetelný 63 % podíl GNP na příjmech, což je nárůst oproti minulému období. Naopak velký pokles zaznamenaly příjmy z DPH. Důvodem byla postupná harmonizace sazeb dle nařízení EU.

Graf 12- Příjmy rozpočtu 2007-2013 v % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 7

Příjmy rozpočtu 2014-2018

V současném víceletém finančním rámci je možné si v tabulce č. 8 všimnout nárůst příjmů z tradičních vlastních zdrojů. Důvodem je především vystoupení Velké Británie z EU („brexit“) a následné úlevy členským státům, které se potýkají s migrační krizí. Dále si

nelze nevíšimnou v roce 2016 desetinásobného zvýšení přebytků z minulých let. Příčinou tohoto jevu je nevyčerpání všech alokovaných zdrojů členským státům. Česká republika je jedním z těchto států. Tyto přebytky se v roce 2016 staly předmětem jednání, a to v otázce týkající se migrační krize a jejich přerozdělení státům, které se s touto krizí potýkají.

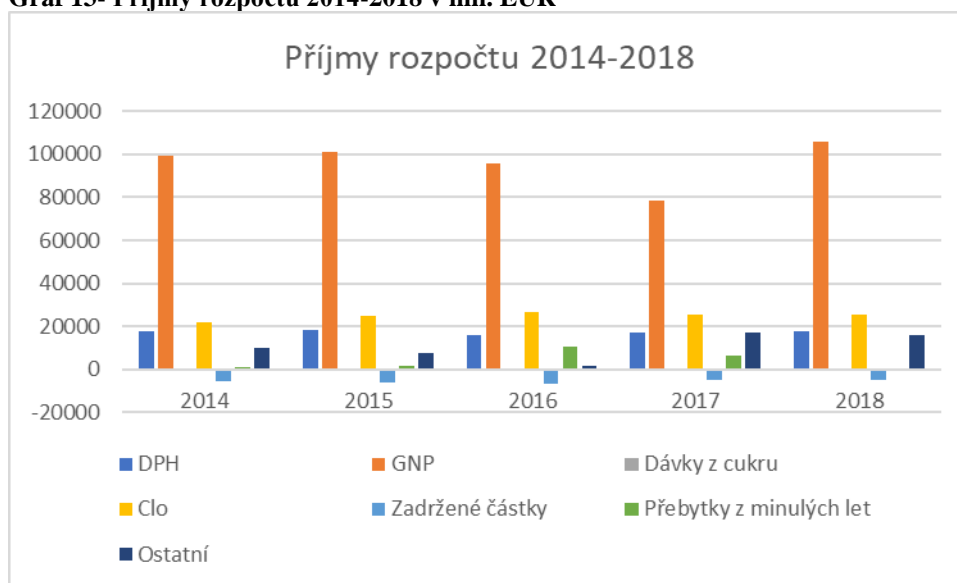
Tabulka 8-Příjmy rozpočtu 2014-2018 v mil. EUR

Příjmy	2014	2015	2016	2017	2018	Celkem
DPH	17667,4	18087	15895,1	16947,3	17624,8	86221,6
GNP	99075,6	100967,4	95578,4	78620	105780	480021,4
Dávky z cukru	-25,2	165	165,8	167,1	-85,1	387,6
Clo	21998	24850,1	26659,5	25406,7	25395,9	124310,2
Zadržené částky	-5543,3	-6284,7	-6731,2	-5114,8	-5079,2	-28753,2
Přebytky z minulých let	1005,4	1434,6	10565,8	6404,5	555,5	19965,8
Ostatní	9973,4	7258,2	1349,1	17191	15731,7	51503,4
Celkem	144151,3	146477,6	143482,5	139621,8	159923,6	733656,8

Zdroj: Evropská komise

V porovnání s předchozím víceletým finančním rámcem, došlo k navýšení celní sazby, naopak příspěvky z GNP zaznamenaly pokles. Tento jev je patný v grafu č. 13. V roce 2017 ostatní příjmy zaznamenaly nejvyšší nárůst ve sledovaném období.

Graf 13- Příjmy rozpočtu 2014-2018 v mil. EUR

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 8

Z grafu č. 14 je patrné že nejvyšší podíl na příjmech do rozpočtu ve sledovaném období jsou příjmy z GNP. Jejich poměr na příjmech se oprotí minulému finančnímu rámci snížil o 3 %. Je nutné dodat, že tento finanční rámec není ještě u konce. Dále je možné

konstatovat, že příjmy z DPH už nehrají takovou ústřední roly, jako tomu bývalo při jeho zavedení. Naproti tomu clo si stále drží svou důležitost v příjmech rozpočtu se svými necelými 16 %, v porovnání s předchozím obdobím zaznamenalo nárůst o více jak 1%.

Graf 14- Příjmy rozpočtu 2014-2018 v % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 8

4.6 Vývoj výdajových položek

Struktura výdajů od vzniku rozpočtu prošla velkou změnou. Při vzniku rozpočtu byla největší zátěží zemědělská politika. Výdaje na tuto politiku dosahovaly v 70. letech téměř 80 %. Další významnou výdajovou položkou se staly strukturální fondy. V souvislosti s tím, jak klesaly výdaje na společnou zemědělskou politiku, tak se zvyšoval význam fondů. Tyto fondy zahrnovaly finanční zdroje vyhrazené pro Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), Evropský sociální fond (ESF) a Kohézni fond. V rámci další integrace po přistoupení Řecka v roce 1981, Portugalska a Španělska v roce 1986 se začaly projevat disparity mezi jednotlivými členskými státy. K vyrovnání těchto rozdílů měl přispět Evropský zemědělský a podpůrný fond (EAGGF). Ostatní výdajové položky jako administrativa, výzkum, vnější vztahy a další jsou poměrně stabilní a stálé. S přístupem nových členských států se musely přizpůsobit i výdaje. Důvodem byl odlišný stupeň vyspělosti těchto států. (European, commission, 2014)

4.7 Struktura výdajových položek

Výdaje rozpočtu EU jsou rozděleny do širších kategorií a ve svém obsahu zahrnují stanovené priority a výzvy, které si Unie pro dané období vytyčila. Výdajová stránka rozpočtu EU je stanovena víceletým finančním rámcem, jenž předepisuje závazné limity. Tyto limity nesmí být v jednotlivých letech rozpočtového rámce překročeny. Výdaje rozpočtu EU směřují zejména do níže uvedených oblastí a cílů. Z tabulky č. 9 je možné vidět vývojová struktura výdajových položek. Za zmínění stojí změna struktury ve finančním rámci 2007-2013, kdy výdaje na zemědělství byly rozděleny do jednotlivých okruhů a polokruh, z toho vyplývá že poslední nejtransparentnější finanční rámec byl 2000-2006. (European commission, 2014)

Tabulka 9-Struktura výdajových položek od roku 1970-2020

1970-1992	1993-1999	2000-2006	2007-2013	2014-2020
1. Společná zemědělská politika	1. Společná zemědělská politika	1. Společná zemědělská politika	1.Udržitelný rozvoj	1.inteligentní růst podporující začlenění
2. Strukturální fondy	2. Strukturální fondy	2. Strukturální fondy	2. Ochrana a management přírodních zdrojů	1a Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost
3. Věda a výzkum	3. Věda a výzkum	3. Věda a výzkum	3.Občanství a svoboda	1b Hospodářská, sociální a územní soudržnost
4.Vnější vztahy	4.Vnější vztahy	4.Vnější vztahy	4. EU jako globální partner	2. Udržitelný růst
5. Administrativa	5. Administrativa	5. Administrativa	5.Administrativa	3.Bezpečnost a občanství
Ostatní	Ostatní	Předvstupní pomoc	6.Kompenzace	4. Globální Evropa
Evropský rozvojový fond	Evropský rozvojový fond	Ostatní		5. Administrativa
ESUO	ESUO	Evropský rozvojový fond		6. Kompenzace
		ESUO		Ostatní

Zdroj: Financial reports – vlastní zpracování

Současný finanční rámec zahrnuje následujících 5 okruhů:

- 1. Inteligentní růst a podpora začlenění** – v tomto finančním rámci si EU stanovila za cíl snížit dluhové zatížení členských států. Z tohoto důvodu je tento okruh nejvíce financován a zahrnuje dva polokruhy. (Financial report, 2018)
  - a) Konkurence pro růst a zaměstnanost** – jedná se převážně o investice do vědy a inovací, dopravy, ale i do podpory zaměstnanosti mladých. Nezaměstnanost mladých v některých členských státech dosahuje až alarmujících hodnot. (Financial report, 2018)

b) Hospodářská, sociální a územní soudržnost – polokruh slouží hlavně k rozvoji méně vyspělých regionů členských států a tím pádem se snaží o zvýšení jejich konkurenceschopnosti. (Financial report, 2018)

2. **Udržitelný růst** – od počátku rozpočtu nejvíce tíží výdajovou stranu zemědělská politika. Na rozdíl od předchozích období se EU daří snižovat výdaje na zemědělství a směřovat je do jiných oblastí. (Financial report, 2018)
3. **Bezpečnost a občanství** – výdaje na tento okruh nejsou tak významné jako u předchozích dvou případů. V souvislosti s migrační krizí se však navýšily prostředky na tento okruh. S navýšením těchto výdajů se počítá i v dalším finančním rámci. Výdaje z tohoto okruhu jdou na také boj proti terorismu a ochranu lidských práv. (Financial report, 2018)
4. **Globální Evropa** – v tomto okruhu se jedná hlavně o výdaje na společnou zahraniční a bezpečnostní politiku. Spadají sem výdaje na pomoc kandidátským zemím a humanitární pomoc. (Financial report, 2018)
5. **Administrativa** – jedná se o výdaje na chod institucí. Po vstupu nových členů se tyto markantně navýšily. Nenavýšily se však všechny části těchto výdajů, např. výdaje na administrativu do členských států zůstaly stejné.

Dále je zde vhodné zmínit vyrovnávací náhrady. Tyto náhrady jsou dočasné a zaručují Chorvatsku, aby do rozpočtu nepřispívalo více, než z něj obdrží. V neposlední řadě je také důležité také zmínit položku ostatní výdaje z rozpočtu EU. (European commission 2014)

4.8 Výdaje rozpočtu 1970-1987

Z tabulky č. 10 je patrné, že největší výdajovou částí v období 1970-1977 byla společná zemědělská politika. Ta v roce 1977 dosáhla dvojnásobné hodnoty oproti roku 1970. I přes snahy snižovat výdaje na tuto politiku se tohoto cíle podařilo dosáhnout jen v období let 1971-1972.

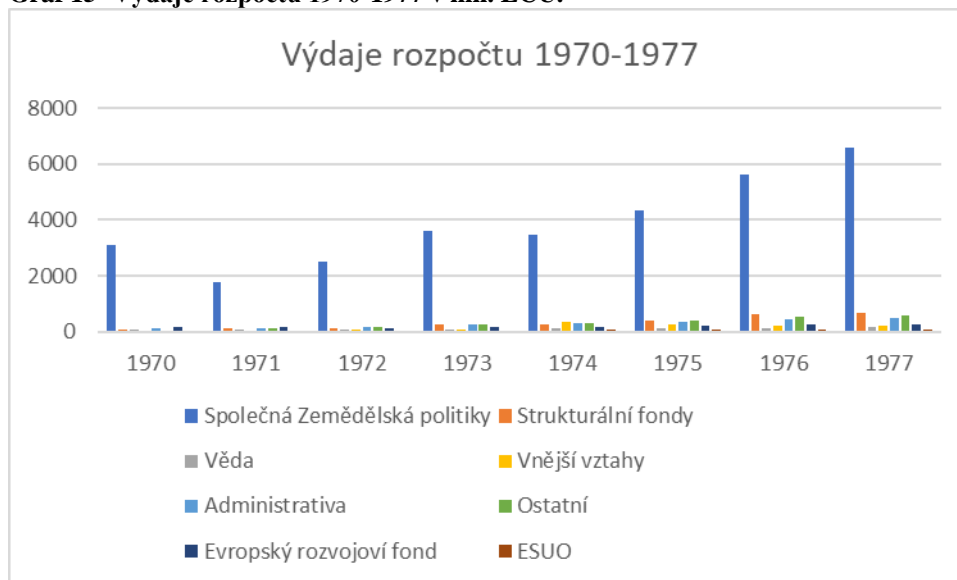
Tabulka 10- Výdaje rozpočtu 1970-1977 v mil. ECU

Výdaje	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	Celkem
Společná Zemědělská politiky	3108,1	1755,6	2485,6	3614,4	3459,8	4327,7	5636,7	6587,1	30975
Strukturální fondy	95,4	118	136,9	259,1	281,8	375,3	623,8	685,5	2575,8
Věda	63,4	64,9	76,3	70,1	110,3	115,9	127,2	180,8	808,9
Vnější vztahy	1,4	0,4	71,8	63,3	358,5	250,9	202,8	194,1	1143,2
Administrativa	115,3	137,8	173,6	245,3	306,2	364	430,7	501,6	2274,5
Ostatní	1,6	130,4	178,1	253	309,8	383,1	541,6	586,8	2384,4
Evropský rozvojový fond	145,6	154,4	131,5	157,8	172	208,5	248,6	244,7	1463,1
ESUO	45,6	49,8	51	40,5	58	76	84,2	95,5	500,6
Celkem	3576,4	2411,3	3304,8	4703,5	5056,4	6101,4	7895,6	9076,1	42125,5

Zdroj: EU budget 2007 Financial Report-Vlastní zpracování

Další neméně významnou výdajovou položkou jsou výdaje na administrativu, jejichž hodnota se oproti začátku sledovaného období navýšila o 500 %. Dokonce na tuto výdajovou položku šlo více zdrojů, než tomu bylo například u vědy. V následujícím grafu č. 12 je viditelný nárůst všech výdajů od roku 1973, především v oblasti společné zemědělské politiky.

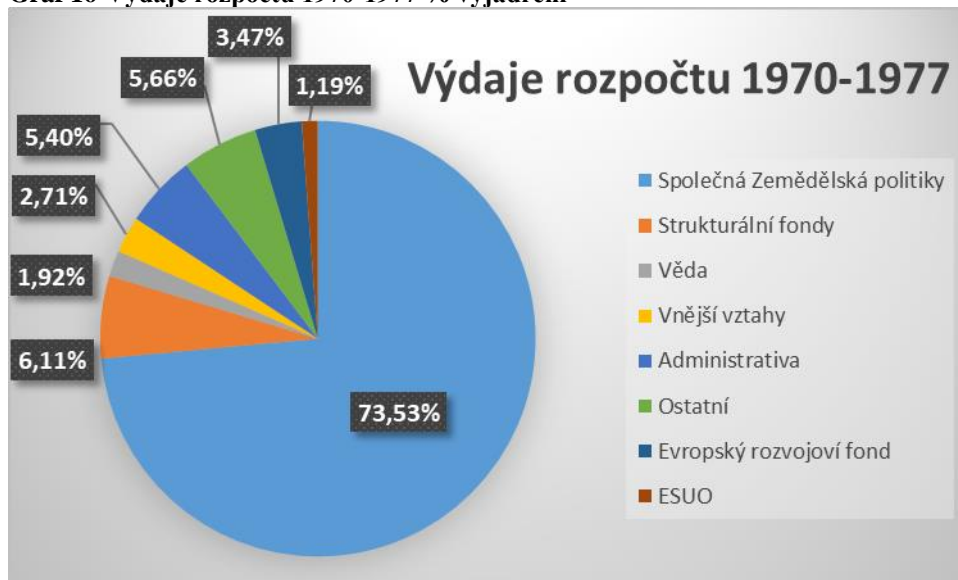
Graf 15- Výdaje rozpočtu 1970-1977 v mil. ECU.

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 10

Graf č. 16 potvrzuje, že přes 73 % z celkových výdajů za období 1970-1977 šlo do společné zemědělské politiky. Dalšími významnými výdajovými položkami jsou strukturální fondy s 6 % a administrativa s 5 %.

Graf 16-Výdaje rozpočtu 1970-1977 % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 10

Výdaje rozpočtu 1978-1987

V období let 1978-1987 je stále největší výdajovou položkou společná zemědělská politika, což je patrné z tabulky č. 11. Tento stav trval i přes skutečnost, že se společenství snažilo snížit výdaje na společnou zemědělskou politiku. Podařilo se jen přibrzdění v prvních pár letech. V roce 1987 pak výdaje spojené s společnou zemědělskou politikou dosáhly trojnásobné hodnoty oproti roku 1978.

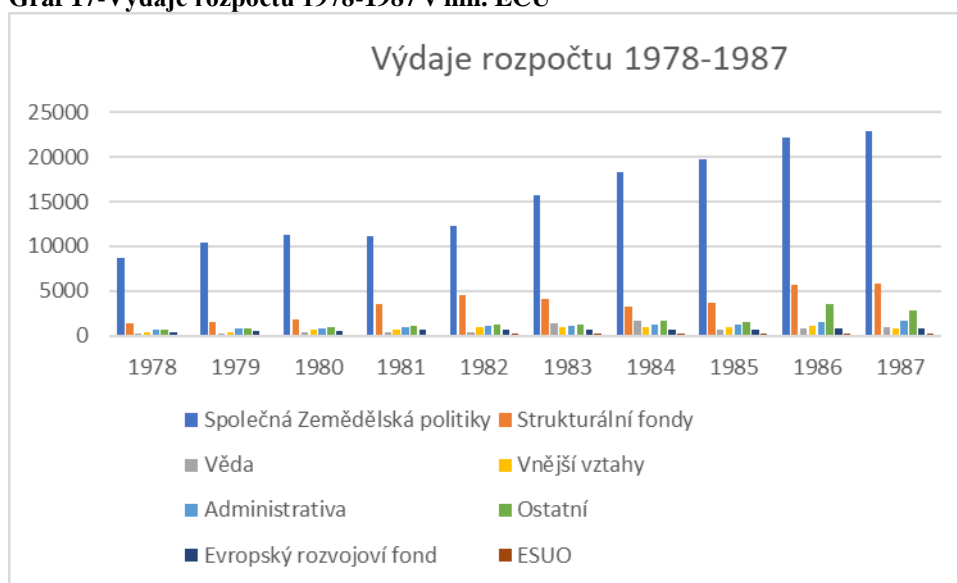
Tabulka 11-Výdaje rozpočtu 1978-1987 v mil. ECU

Výdaje	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	Celkem
Společná Zemědělská politiky	8679,3	10387,1	11291,9	11063,7	12259,8	15785,8	18330,4	19727,8	22118,1	22950,1	152594
Strukturální fondy	1388,7	1515,5	1808,5	3566,8	4570,1	4081,3	3220	3702,9	5664,7	5859,6	35378,1
Věda	266,9	267,6	364,2	311,6	437,3	1345,5	1660	677,9	775,4	964,4	7070,8
Vnější vztahy	313,2	443,7	603,9	738,4	891,2	901,3	996,5	963,8	1057,3	809,2	7718,5
Administrativa	686,6	775,6	829,9	941,8	1048,2	1108,2	1212,9	1304,8	1533,9	1696,9	11138,8
Ostatní	707,1	831,2	958,9	1103,7	1263	1283,9	1681,6	1490,1	3526	2807,8	15653,3
Evropský rozvojový fond	401	465,3	481,9	663,7	647,2	718,8	703	698	846,7	837,9	6463,5
ESUO	67,3	87,5	115,6	139,7	184	207,7	255,2	267,9	298,1	308,9	1931,9
Celkem	12510,1	14773,5	16454,8	18529,4	21300,8	25432,5	28059,6	28833,2	35820,2	36234,8	237948,9

Zdroj: EU budget 2007 Financial Report-Vlastní zpracování

Mezi další výdaje, které zaznamenaly významné navýšení, patří také výdaje na strukturální fondy. Tato položka zaznamenala výrazný nárůst oproti ostatním výdajům, což je patrné z grafu č. 17.

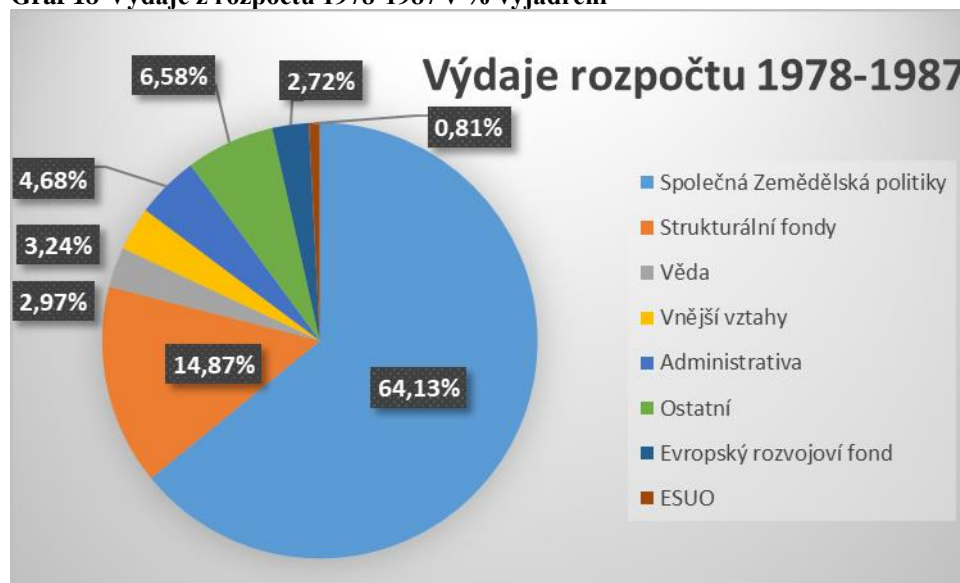
Graf 17-Výdaje rozpočtu 1978-1987 v mil. ECU

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 11

V grafu č. 18 jsou procentuálně znázorněny výdaje za celé období let 1978-1987. Oproti přechozímu období se podařilo Evropskému společenství splnit cíl a snížit procentuálně výdaje na společnou zemědělskou politiku. Velký podíl na výdajích zaznamenaly hlavně strukturální fondy. Jejich podíl na výdajích je necelých 15 %. Dále je zde patrné navýšení výdajů do vědu, které se navýšilo o 1 %.

Graf 18-Výdaje z rozpočtu 1978-1987 v % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 11

4.9 Výdaje rozpočtu 1988-2006

Podobně jak tomu bylo v předchozích obdobích, byla stále největší výdajovou položkou společná zemědělská politika, což je patrné z tabulky č. 12. Na rozdíl od předchozích let, je patrný minimální nárůst výdajů na tuto politiku. Velký růst, a to o trojnásobnou hodnotu, zaznamenávají strukturální fondy, což bylo zapříčiněno přístupem Španělska a Portugalska. Je také potřeba zmínit, že by se členské státy neměly stát závislými na těchto zdrojích výdajů, což vychází i z usnesení Evropské komise. Měly by být schopny ať už samy, nebo z větší části postupem času financovat tyto projekty ze státních rozpočtů. Zejména se jedná o Portugalsko, které z těchto fondů hojně čerpalo.

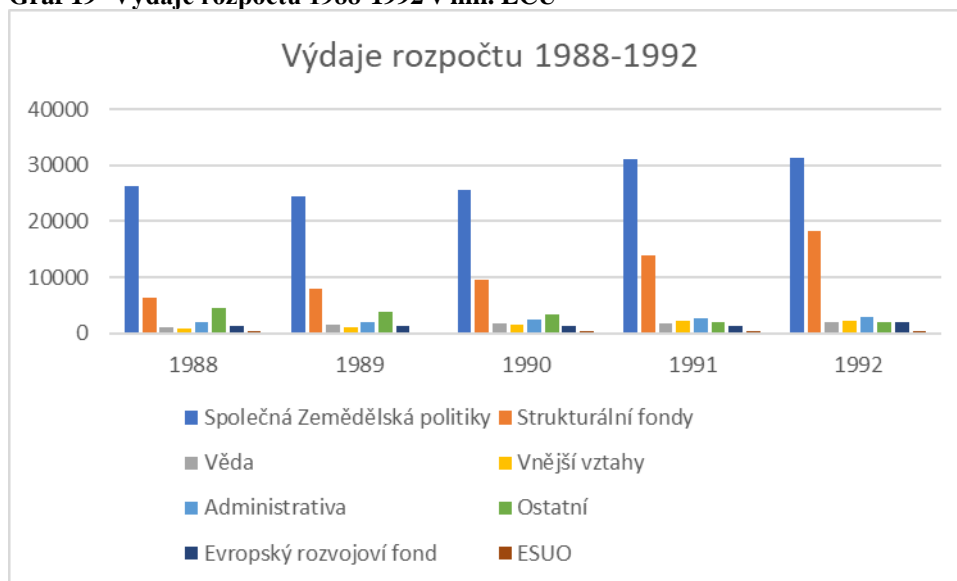
Tabulka 12- Výdaje rozpočtu 1988-1992 v mil. ECU

Výdaje	1988	1989	1990	1991	1992	Celkem
Společná Zemědělská politiky	26395,2	24401,4	25604,6	31103	31254,5	138759
Strukturální fondy	6419,3	7945,1	9591,4	13971	18378,3	56305,1
Věda	1129,5	1517,5	1790,3	1706,3	1903,2	8046,8
Vnější vztahy	768,1	1044,3	1430,6	2209,6	2140,6	7593,2
Administrativa	1906,1	2069,8	2332,9	2618,7	2877,6	11805,1
Ostatní	4403,6	3779	3313,1	1901,8	1935,9	15333,4
Evropský rozvojový fond	1196,3	1297,1	1256,5	1191,3	1941,7	6882,9
ESUO	277,2	229,9	288,6	314,3	412,2	1522,2
Celkem	42495,3	42284,1	45608	55016	60844	246248

Zdroj: EU budget 2007 Financial Report-Vlastní zpracování

Dalším důvodem zvyšujících se výdajů ze strukturálních fondů bylo především rozšíření o program PHARE. V grafu č. 19 je možné pozorovat nárůst výdajů u všech výdajových položek, kromě výdajů na ostatní záležitosti, které vlivem zvyšování výdajů na strukturální fondy zaznamenaly klesající trend.

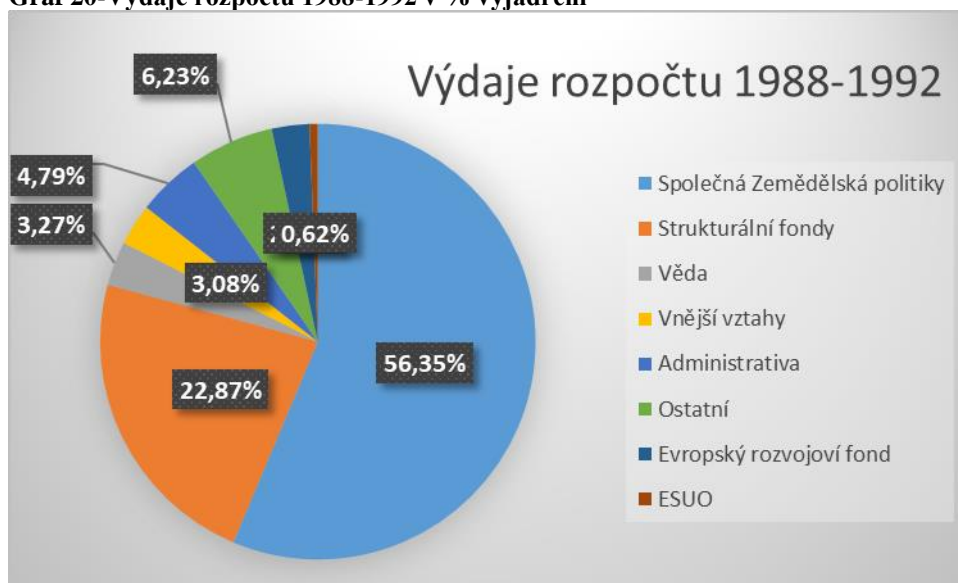
Graf 19- Výdaje rozpočtu 1988-1992 v mil. ECU

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 12

V grafu č. 20 je pak zachyceno procentuální vyjádření všech výdajových položek za období 1988-1992. Je zde možné pozorovat snížení výdajů na společnou zemědělskou politiku na 56 %, tedy snížení o necelých 20 % oproti období 1970-1977. Dále došlo k nárůstu podílu výdajů na strukturální fondy.

Graf 20-Výdaje rozpočtu 1988-1992 v % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 12

Výdaje rozpočtu 1993-1999

V tomto období podala žádost o vstup do EU Česká republika a dalších 9 států. Rozpočet musel pomalu zohledňovat výdaje spojené s přípravami na největší rozšíření EU. Z následující tabulky č. 13 je patrné snížení výdajů na společnou zemědělskou politiku v letech 1994-1995. Tento jev zaznamenaly ve stejném období i strukturální fondy.

Tabulka 13- Výdaje rozpočtu 1993-1999 v mil ECU od roku 1999 v mil. EUR

Výdaje	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Celkem
Společná Zemědělská politika	34935,8	32952,8	34490,4	39324	40423	39068	39468,6	260663
Strukturální fondy	20478,5	15872,1	19223,3	24624	26285,1	28624,1	30377,4	165485
Věda	2232,5	2480,8	2477,9	2878,7	2981,6	2968,7	2629,2	18649,4
Vnější vztahy	2857,5	3055,2	3406,2	3855	3822,6	4159,7	4729,5	25885,7
Administrativa	3319,1	3541,7	3870,3	4011,1	4195,5	4171,3	4111,4	27220,4
Ostatní	960,1	1370,5	3079,3	2339	2111,3	1886,4	2175,6	13922,2
Evropský rozvojový fond	1353,6	1859,9	1758,1	1508,8	1382,3	1595,4	1352,3	10810,4
ESUO	596,4	424	29,5	255,3	459,8	184,9	184,6	2134,5
Celkem	66733,5	61557	68335	78796	81661,2	82658,5	85028,6	524770

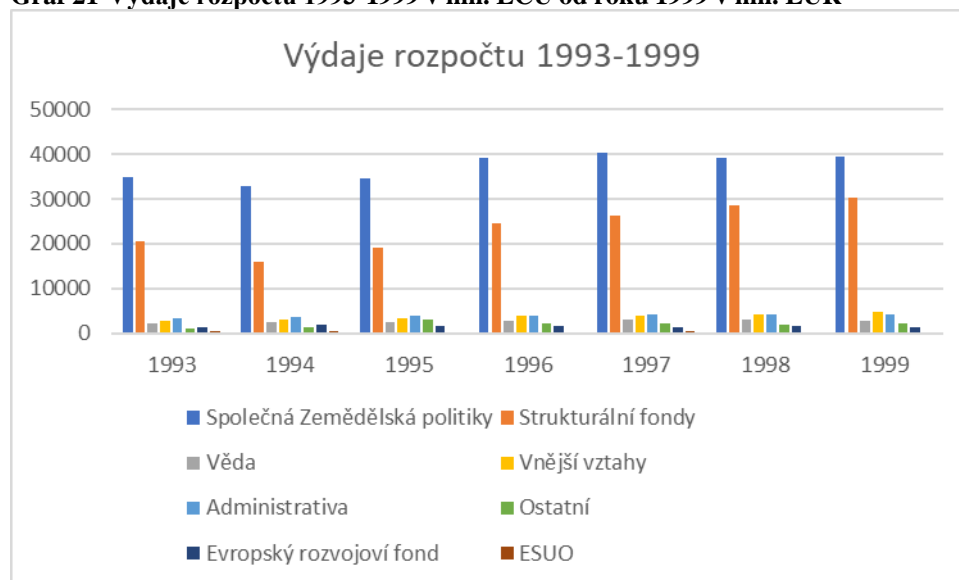
Zdroj: EU budget 2007 Financial Report-Vlastní zpracování

V grafu č. 21 je uvedený vývoj jednotlivých položek výdajů od roku 1993-1999. Jedním zásadním rysem pro sledované období je, že výdaje na společnou zemědělskou politiku a na strukturální fondy zásadně přesahují výdaje na ostatní položky. Jedinou

položkou bez velkých změn ve sledovaném období zůstávají výdaje na ESUO. Pozvolný růst zaznamenaly výdaje na administrativu.

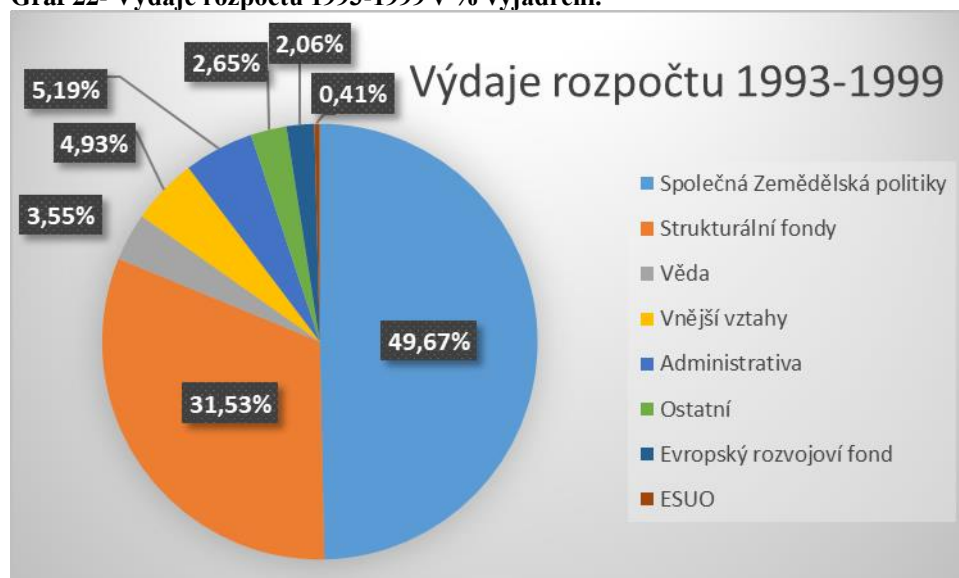
Graf 21-Výdaje rozpočtu 1993-1999 v mil. ECU od roku 1999 v mil. EUR

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 13

V porovnání s předchozím obdobím se podařilo v celkových výdajích sledovaného finančního rámce snížit procentuální poměr na společnou zemědělskou politiku pod 50 %. Nárůst o více jak 8 % pak zaznamenaly výdaje na strukturální fondy. Z grafu č. 22 je patrné, že opět více jak tři čtvrtiny celkových výdajů rozpočtu tvoří strukturální fondy a společná zemědělská politika, což je charakterem i pro předešlá rozpočtová období.

Graf 22- Výdaje rozpočtu 1993-1999 v % vyjádření.

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 13

Výdaje rozpočtu 2000-2006

Výdaje v každém finančním rámci byly sestavovány tak, aby co nejvíce odrážely budoucí prosperitu a priority EU. Tento finanční rámec byl schválen pod jménem agenda 2000 a měl řešit problematiku společné zemědělské politiky a rozšíření o nové členské státy. Výdaje v tomto finančním rámci byly rozděleny do 8 okruhů. Tyto okruhy a výdaje na ně jsou zachyceny v tabulce č. 13. Nárůst v tomto období zaznamenaly výdaje na předvstupní pomoc. Dále je potřeba zmínit zvyšující se výdaje na administrativu, které převyšují výdaje určené na vědu.

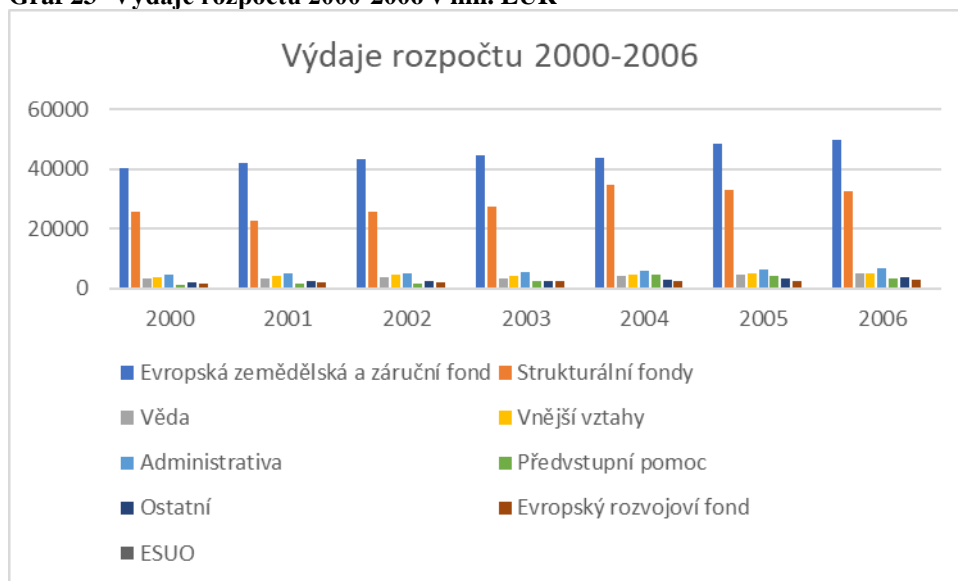
Tabulka 14- Výdaje rozpočtu 2000-2006 v mil. EUR

Výdaje	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
Evropská zemědělská a záruční fond	40437,3	42131,2	43178	44414	43612	48346,8	49825,9	311946
Strukturální fondy	25524,3	22618,8	25597,7	27407	34498,7	32843,2	32575,2	201065
Věda	3151,2	3141	3596,5	3348	4135,1	4376,6	4953	26701,4
Vnější vztahy	3725,8	4242,9	4349,5	4285,5	4532,6	4860,2	5020,7	31017,2
Administrativa	4484,4	4835,8	5048,2	5334,1	5847,7	6109,6	6540	38199,8
Předvstupní pomoc	1164	1406	1723,5	2239,6	4391,9	4196,5	3308,6	18430,1
Ostatní	1961,9	2182	2272,5	2349,1	2916,1	3266,7	3585,3	18533,6
Evropský rozvojový fond	1640,4	1779,5	1922,1	2345	2464,2	2544,2	2826,2	15521,6
ESUO	135	189,6	130,8	-	-	-	-	455,4
Celkem	82224,3	82526,8	87818,8	91723	102398	106544	108635	661870

Zdroj: EU budget 2007 Financial Report-Vlastní zpracování

Jak je na první pohled patrné výdaje na zemědělskou politiku stále dosahují nejvyšších hodnot a zaznamenaly ve sledovaném finančním rámci nemalý nárůst. I přes snahy o snížení výdajů na tuto politiku kvůli přístupu nových členských států výdaje na zemědělství po roce 2004 zaznamenaly nárůst. U druhé největší výdajové položky v podání strukturálních fondů byl zaznamenán vrchol výdajů v letech 2004 až 2006. V grafu č. 23 je znázorněna dominance těchto dvou výdajů.

Graf 23- Výdaje rozpočtu 2000-2006 v mil. EUR

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 14

I přes velký nárůst výdajů na zemědělskou politiku je z grafu č. 24 možné vyčíst snížení jejího procentuálního poměru na celkových výdajích finančního rámce na 47,13 %. V porovnání s předešlým finančním rámcem došlo v této položce k opětovnému procentuálnímu snížení na celkových výdajích. Položka strukturální fondy tvoří opět druhou nejsilnější výdajovou oblast a společně se zemědělskou politikou přesahují dvě třetiny celkových výdajů.

Graf 24- Výdaje rozpletu 2000-2006 v % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 14

4.10 Výdaje rozpočtu 2007-2018

Do tohoto finančního rámce vstupuje EU s 27 členskými státy, a s tím souvisí i změny ve struktuře rozpočtu. Oproti předchozím finančním rámcům došlo ke změnám nového členění výdajů, které je uvedeno v tabulce č. 15. Z tabulky je patrné, že nejvýznamnější výdaje zaznamenaly udržitelný rozvoj a ochrana a management přírodních zdrojů (zemědělství).

Tabulka 15-Výdaje rozpočtu 2007-2013 v mil EUR

Výdaje	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
Udržitelný rozvoj	43174	45059	43999	48093	53892	60456	68942	363615
Ochrana a management přírodních zdrojů	54016	52267	50799	56061	56038	58032	58012	385225
Občanství a svoboda	1011	1262	1930	1306	1728	2238	1712	11187
EU jako globální partner	7091	7191	7788	7340	6921	6773	6812	49916
Administrativa	6640	7085	7382	7689	7918	8102	8235	53051
Kompenzace	445	207	209	0	0	0	75	936
Celkem	112377	113071	112107	120489	126497	135601	143788	863930

Zdroj: Evropská komise

V pohledu na graf č. 25 jsou patrné čtyři výdajové okruhy, ke kterým patří s dominancí udržitelný rozvoj a ochrana a management přírodních zdrojů, s odstupem následovány výdaji na EU jako globální partner a administrativu. Vhodné je také podotknout, že v roce 2012 se poprvé před výdaje na zemědělství dostává i jiný okruh, a to konkrétně udržitelný rozvoj.

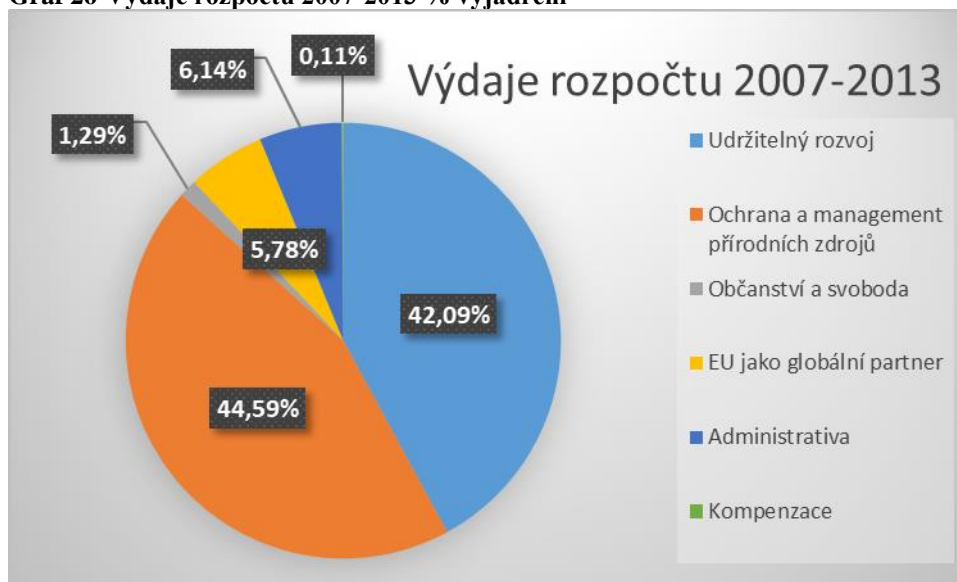
Graf 25-Výdaje rozpočtu 2007-2013 v mil. EUR:

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 15

Jak je patrné z grafu č. 26 celkové výdaje na zemědělství v tomto finančním rámci se oprati předchozímu období opět snížily na současných 44,59% druhý největší podíl zaznamenal udržitelný rozvoj s 42,09 %. Ostatní výdaje tvořila skupina, která lehce přesáhla 12 % celkových výdajů.

Graf 26-Výdaje rozpočtu 2007-2013 % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 15

Výdaje rozpočtu 2014-2018

Jedná se o současný finanční rámec, který byl schválen na období let 2014-2021. S ohledem na dostupnost dat bude sledovaným obdobím 2014-2017. V porovnání s předchozím finančním rámcem i zde došlo k několika změnám v členění výdajů, což je znázorněno v tabulce č. 16. Nejvíce finančních prostředků z rozpočtu je rozděleno mezi dva hlavní okruhy výdajů. V první řadě se jedná o inteligentní růst podporující začlenění, který se dále člení na dva podokruhy, a dále pak o udržitelný růst. Další dva okruhy z pohledu výše výdajů a jejich růstu jsou EU jako globální partner a administrativa.

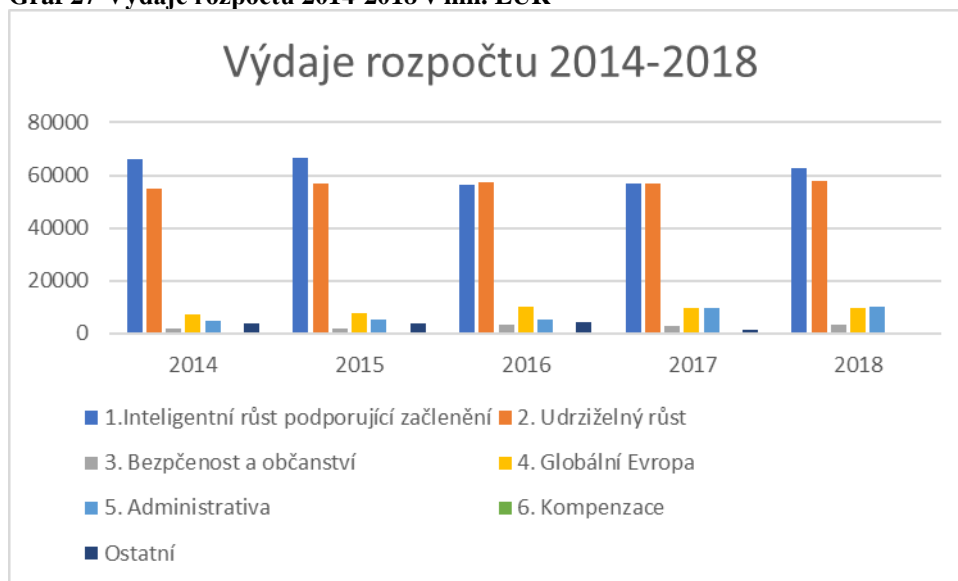
Tabulka 16-Výdaje rozpočtu 2014-2017 v mil. EUR

Výdaje	2014	2015	2016	2017	2018	Celkem
1.Inteligentní růst podporující začlenění	65997	66542	56265	57030	62724,5	308558,5
<i>1a Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost</i>	11848	15581	18461	21376	16311,6	83577,6
<i>1b Hospodářská, sociální a územní soudržnost</i>	54149	50961	37804	35654	54468,4	233036,4
2. Udržitelný růst	55083	56634	57412	56743	58045,8	283917,8
3. Bezpečnost a občanství	1656	1958	3077	2867	3107,8	12665,8
4. Globální Evropa	6909	7648	10277	9793	9519,3	44146,3
5. Administrativa	4910	5014	5350	9656	9943,5	34873,5
6. Kompenzace	29	0	0	0	0	29
Ostatní	3856	3789	4036	1291	179,8	13151,8
Celkem	138440	141585	136417	137380	214120,9	767942,9

Zdroj: Evropská komise

Znázornění vývoje v oblasti výdajů v jednotlivých letech sledovaného finančního rámce je patrné z grafu č. 27. Z grafického znázornění vyplývá výše uvedené, tj. především výše a zastoupení jednotlivých okruhů na výdajích v jednotlivých letech.

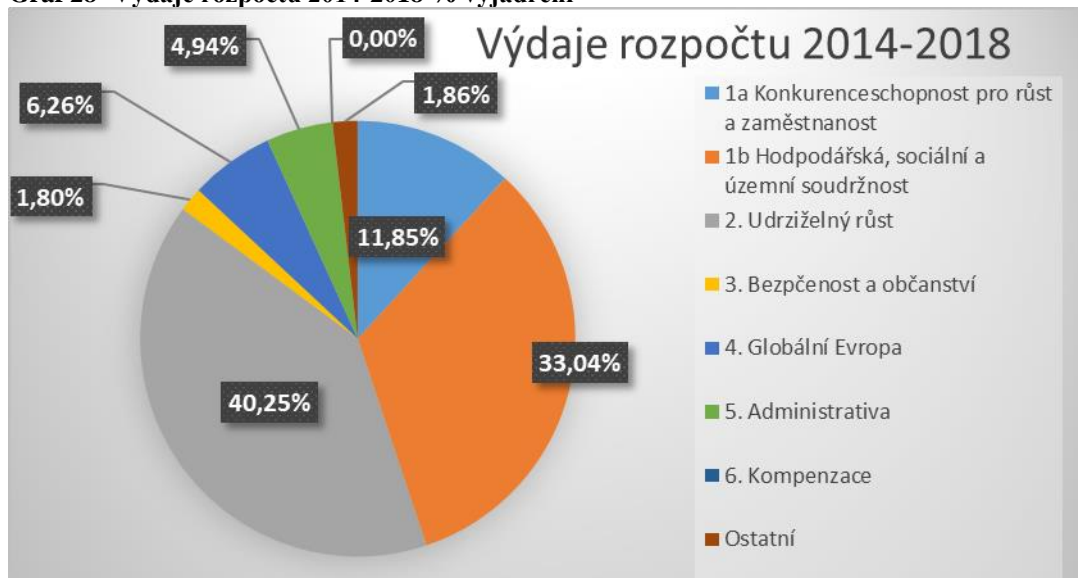
Graf 27-Výdaje rozpočtu 2014-2018 v mil. EUR

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 16

Celkové výdaje v období 2014-2017 v procentuálním vyjádření jsou patrné v grafu č. 28. Okruh č. 1 v podání konkurenceschopnosti pro růst a zaměstnanost a hospodářská, sociální a územní soudržnost zaujímá v tomto finančním rámci 44,39 %. Společně s okruhem udržitelný rozvoj (40,78 %) tak tvoří dominantní výdajovou část přesahující 85 %.

Graf 28- Výdaje rozpočtu 2014-2018 % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 16

Shrnutí

Aby dokázala být EU nejen více soběstačná, ale i konkurovat větším ekonomikám, potřebuje podpořit ty členské státy, které jsou méně vyspělé než ostatní. To se EU postupně daří tím, že se pomocí výdajů z rozpočtu snaží snižovat rozdíly. Na druhou stranu některé ze svých členských států (čistí plátcí) naopak zatěžuje výší příspěvků do rozpočtu EU. Z pohledu vývoje jednotlivých období je patrné, že docházelo ke změnám na straně skladby příjmových a výdajových položek a samozřejmě i na výši rozpočtu. Na straně výdajů bylo možné pozorovat z pohledu výše prostředků dominanci na zemědělskou politiku a strukturální fondy, které byly v posledních dvou rámcích nahrazeny udržitelným rozvojem či inteligentním růstem podporujícím začlenění. Je dále potřeba zmínit že výdaje na zemědělství byly zařazeny pod různé okruhy a polokruhy. V případě příjmových položek měly zásadní význam v počátku 70. let příspěvky členských států. Z pohledu celkového vývoje příjmů rozpočtu však hrají důležitou úlohu DPH, která byla nosnou položkou až do roku 1997 a od roku 1988 jí vystřídala položka GNP, jenž od finančního rámce 2000-2006 přináší více jak 50 % celkových příjmů. V případě významu nelze opominout ani položky cla. Pro dokreslení níže doplňuji vybrané aspekty k některým částem rozpočtu EU.

Obecné zhodnocení příjmů – pokud se podíváme na stranu příjmů a případně nových alternativ je to už více jak 30 let, co se EU a členské státy neshodly či nepřišly s novým zdrojem příjmů pro rozpočet. Při pohledu na současné zdroje příjmů je na první pohled viditelné, že největším přispěvatelem do rozpočtu jsou sami občané, což by EU ráda změnila a zapojila i soukromý sektor. Ten však jakékoli snahy o vytvoření nového příjmu, potlačuje a snaží se případné dopady převést na konečného spotřebitele, jako tomu bylo u daně z finančních transakcí.

DPH – zde se EU povedla pro všechny členské státy stanovit určitá pravidla, a tedy harmonizovat sazby DPH. U příjmu z DPH je výhodou, že pokud se ekonomice daří, tak lidé více nakupují, a tím se zvyšuje i příjem do rozpočtu. Opačným směrem však působí období krizí, které naopak výdaje snižují. Další roli zde sehrávají úspory, které jsou také velkým nepřítelem tohoto příjmu. Důkazem je výkyv v příjmech v roce 2008. Tudíž tento zdroj příjmu není úplně stabilní a je ovlivnitelný ekonomickými cykly. Výše tohoto zdroje

je závislá na spotřebě. Bohatší státy mají větší spotřebu, tím pádem do rozpočtu přispívají více než ty méně rozvinuté.

Tradiční vlastní zdroje – v současnosti je nejdůležitější položkou clo, které představuje okolo 15 % příjmu do rozpočtu. Pokud na chvíli přestaneme vnímat clo jako zdroj příjmu rozpočtu, tak jeho další využití je ochrana vlastních produktů či jako odvetná opatření. Clo se tak často používá jako nástroj při vyjednávání podmínek, čehož EU využila v případě uvalení celního doložení na dovoz z Ameriky.

GNP – tento zdroj byl zaveden z důvodu zvyšujících se výdajů. Tomuto zdroji není pořádně co vytknout, neboť nejlépe reprezentuje schopnost členských států přispívat do rozpočtu. (König, 2009)

Zhodnocení výdajů – nejprve je potřeba zmínit, že pro každý finanční rámec si EU stanovuje hlavní cíle. To se pak odráží i na výdajích rozpočtu. Historicky nejvíce zatěžovala výdaje společná zemědělská politika, které se po mnoha reformách a finančních rámcích podařilo snížit. Pokud pomineme výdaje ve formě finančních zdrojů, tak velkým problémem je neflexibilita čerpání z rozpočtu, na což si konkrétně stěžují zástupci firem.

Inteligentní růst podporující začlenění – v současné době nejvíce výdajů jde právě na růst konkurenceschopnosti a růst zaměstnanosti. Tento způsob je velice přívětivý, neboť pokud chce EU být konkurenceschopná, musí investovat nejen do inovací a výzkumu ale i do budoucích generací, které k tomu přispějí. Pokud chce Evropa udržet krok se světem, potřebuje investovat více a efektivněji. Problémem je zde hlavně v časově omezeném harmonogramu čerpání na tyto programy. Přeci jen inovace a různé výzkumy vyžadují čas. Proto jsou v současnosti finance na vědu a výzkum využívány neefektivně, neboť vědci musí přijít s výsledky, kvůli kterým čerpaly dané dotace. Zde se projevuje nechtěný efekt, který tak místo s novými nápady a postupy přichází s postupy, které nemají potřebný efekt a očekávání, jelikož prioritou je stihnout vše ve stanovený limit.

Udržitelný růst – zemědělství a rozvoj venkova jsou zařazeny pod tímto okruhem. Zemědělství je stále velmi citlivé téma hlavně pro Francii, která je historicky jedním

z hlavních příjemců z tohoto okruhu. V tomto okruhu se také řeší ekologie a podpora mladým zemědělcům. EU by se měla snažit podporovat regionální rozvoj také formou – dostat mladé lidi opět na vesnice. Tento problém vyzdvihlo i Portugalsko, které si stěžuje, že mladí odcházejí do měst a na vesnicích pak stárne populace. Není to problém jen Portugalska, ale podobný jev je vidět i v České republice a napříč EU. Bylo by dobré na tomto problému dále rozpracovat i do výdajů implementovat další podpůrné mechanismy pro usazení mladých lidí na vesnicích a menších městech.

Globální Evropa – přestože výdaje na vnější vztahy nejsou největší, tak se snaží EU pomoci rozvojovým zemím navázat nové hospodářské spolupráce a investovat do těchto regionů. Tímto výdajem se snaží EU také zmírnit migrační krizi, kdy formou spolupráce s africkými státy usiluje o zastavení přílivu migrantů na území EU. EU by tento okruh měla využívat efektivněji a s jasně definovaným programem a z nových hospodářských spoluprací a investic vytěžit daleko více než doposud.

Bezpečnost a občanství – v současné době je nejvíce skloňována migrační krize. Tato krize poukázala na nepřipravenost a nejednotnost EU v pohledu jejího zvládnání a řešení. Proto by se výdaje na tento okruh měly, zejména správně a efektivně investovat, a to i s ohledem na budoucí dopady pro EU a její členy. V souladu s tímto by také mělo dojít k adekvátnímu navýšení v dalším finančním rámci. EU by měla posílit vnější hranice, více vytvářet projekty spojené s touto problematikou za hranicemi EU, nejlépe v místě odkud migranti pocházejí a zajišťuje jistý stupeň bezpečnosti. Jistou variantou je také dočasné přijetí migrantů či vybraných osob z oblastí postižených krizí a tyto již zaškolené odborníky vracet zpět, opět s ohledem na vývoj v jejich regionu

Administrativa – přestože EU nepraktikuje sociální politiky, tak stále přispívá na důchody úředníkům institucí EU nemalé částky. Tento problém je již citelný a vnímán mnoha členskými státy, jelikož vysoké platy a štedrost působí na výdajovou část rozpočtu EU formou získaných důchodových práv úředníků ve službách institucí EU. Je také důležité zmínit, že v roce 2013 proběhlo jednání ohledně snižování výdajů na administrativu, jejichž dopad je znatelný, neboť výdaje na tuto politiku se snížily o polovinu.

5 Rozpočtová bilance určující finanční vztahy členských států unijního rozpočtu

Rozpočtová bilance určuje, jaká je pozice členského státu vůči rozpočtu. Zda dává do rozpočtu více, než z něj dostává a je z něj tedy čistý plátec, nebo naopak z rozpočtu dostává více, než do něj dává, v tomto případě se pak jedná o čistého příjemce. EU je založena na systému solidarity, tedy že bohatší státy přispívají do rozpočtu více než ty chudší.

V této kapitole budou analyzovány pozice¹⁵ členských států EU v rozmezí let 1978-1999 s použitím ex post analýzy, neboť je tato metoda nejpřesnější. Pro poslední tři finanční rámce (2000-2018), budou využity metody ex post a metoda Evropské komise a jejich následná komparace. Data pro výpočty pozic jsou čerpány z dat Evropské komise.

5.1 Metodika rozpočtové bilance

Evropská komise má svou vlastní metodu výpočtu rozpočtové bilance v podání níže uvedeného vzorce. (Financial report 2018),

$$OBB_i = TAE_i - HS_i - TNC_i * \frac{TAE_{EU} - HS_{EU}}{TNC_{EU}}$$

OBB_i (Operating budgetary balance of Member State *i*) - pozice v rozpočtu, ať už čistý plátec vyjde-li výsledek záporně, anebo čistý příjemce vyjde-li kladné číslo.

TAE_i (Total allocated expenditure of Member State *i*) – alokované prostředky danému členskému státu.

HS_i (Administrative expenditure allocated to Member State *i*) – administrativní výdaje alokované členskému státu.

TNC_i (Total national contribution of member State *i*) – celkové příspěvky členského státu.

---

¹⁵ Čistý plátec / čistí příjemci

Ex post analýza má následující vzorec:

Pozice členského státu = obdržené prostředky z rozpočtu – příspěvky do rozpočtu

Obdržené prostředky z rozpočtu – zahrnuje následující okruhy: inteligentní růst podporující začlenění, udržitelný růst, bezpečnost a občanství, globální Evropa, administrativa, kompenzace a ostatní.

Příspěvky do rozpočtu – zahrnuje následující příjmy: Tradiční vlastní zdroje, odvody z DPH, GNP, dohody o slevách a redukce příspěvků.

Oproti metodě Evropské komise, tato metoda odráží skutečnost, kolik jednotlivé státy do rozpočtu daly a kolik přispěly do rozpočtu.

5.2 Rozpočtová bilance členských zemí

Při každém novém schvalování finančního rámce dochází ke střetům názorů a uplatnění potřeb jednotlivých členských států. Rozpočtová bilance odvozuje, zda je členský stát čistým plátcem či naopak přispívá do rozpočtu méně, než z něj dostává. V takovém případě se jedná o čistého příjemce. Téma ohledně nerovností v oblasti platebních bilancí se dostává do popředí po přístupu Velké Británie v roce 1973. Z rozhodnutí Rady, po summitu ve Fontainebleau v roce 1984, by se měly rozpočtové nerovnováhy řešit pomocí výdajové politiky. I přes tento fakt dospěla Evropská rada k rozhodnutí, že jakýkoli členský stát, jenž je zatížený více, než odpovídá jeho prosperita, je oprávněn k uplatnění rozpočtových korekcí. (König, 2009)

Evropská komise se problematikou korekcí zabývala dále, neboť po rozšíření v letech 2004 a 2007 se problém ohledně vyšších platebních bilancí prohloubil. Nové členské státy se stávaly čistými příjemci, a tudíž státy, které byly čistými plátcí, musely svou platební bilanci ještě prohloubit. Evropská komise navrhovala opravný mechanismus, ale ten v rámci hlasování neprošel a situace byla vyřešena formou dodatečných

mechanismů. V tomto případě šlo o snížení sazeb na vyrovnání korekcí UK pro Německo, Nizozemsko, Rakouskou a Švédsko, neboť se jednalo o největší čisté plátce do rozpočtu EU. Dále se jednalo o snížení sazeb při výpočtech příspěvků z DPH pro již zmíněné členské státy, a to ve finančním rámci 2007-2013. Nelze opominout ani snížení odvodů z GNP pro Nizozemsko a Švédsko. (König, 2009)

Je vhodné doplnit, že rozpočet EU je založen na solidaritě mezi členskými státy, z čehož vyplývá, že bohatší státy jsou čistými plátcí, zatímco ty méně vyspělé jsou naopak čistými příjemci. Z rozpočtu každý členský stát čerpá jinou výši, nejvíce však ty státy, jejichž HDP je pod průměrem EU. V uvedeném kontextu je vhodné upozornit, že také záleží na tom, jak je daný členský stát schopný čerpat z rozpočtu EU, což může také způsobit rozdíly v čistých rozpočtových bilancích u států, jejichž ekonomiky jsou hospodářsky podobné.

Historie platební bilance je analyzována v následujících podkapitolách.

5.2.1 Rozpočtová bilance 1976-1987

Údaje ve sledovaném období jsou zaznamenány do tabulky č. 17 s barevným vyznačením čistých plátců a čistých příjemců.

V tomto časovém období se mezi čisté plátce řadí:

Belgie – je čistým plátcem po celé sledované období a celkovou hodnotou se blíží Francii. Dále je také dobré zmínit nárůst v platbách do rozpočtu, který se od počátku sledovaného období do konce zvýšil o více než deseti násobek.

Francie – i přes fakt, že je Francie čistým plátcem, není v tak záporné bilanci jako je například Německo nebo Velká Británie. Důvodem je velký podíl na příjmech ze společné zemědělské politiky. Francie byla ve sledovaném období, konkrétně v roce 1980, také čistým příjemcem.

Lucembursko – ačkoli je tento stát jeden z nejmenších v EU, tak se s ohledem na jeho ekonomickou vyspělost řadí mezi čisté plátce do rozpočtu EU.

Německo – je od počátku evropské integrace jedním z největších čistých plátců. Pokud pomineme fakt, že je Německo nejvyspělejší ekonomikou v EU a tudíž i největším čistým plátcem, nikdy nepožádalo o korekce, jak to učinila Velká Británie. Je možné polemizovat nad tím, že se tímto gestem snaží zmírnit historický pohled, který mu zůstal po druhé světové válce.

Velká Británie – je na druhém místě z pohledu největších čistých plátců. V porovnání s Německem má poloviční bilanci.

Mezi čisté příjemce ve sledovaném období se řadí:

Dánsko – i přes svou ekonomickou vyspělost, byl tento členský stát ve sledovaném období čistým příjemcem z rozpočtu.

Irsko – patřilo do roku 1981 mezi nejméně vyspělé státy, proto se tento fakt odráží na vyšší platební bilanci dané země. Z tohoto důvodu za dané období obdrželo nejvíc finančních prostředků.

Itálie – jakožto jeden ze zakládajících členů ESUO patřilo ve vybraných letech 1978-1985 a v roce 1987 do skupiny čistých příjemců, pouze v letech 1976, 1977 a 1986 patřila Itálie mezi čisté plátce. Rok 1986 byl charakteristický tím, že přistoupilo Španělsko a Portugalsko.

Nizozemí – podobně jako Itálie bylo ve vybraných letech 1976, 1978-1980, 1982-1987 čistým příjemcem, pouze v letech 1977 a 1981 bylo čistým plátcem.

Portugalsko – přistoupilo společně se Španělskem v roce 1986 a zařadilo se od této doby mezi čisté příjemce.

Řecko – řadíme jako jednoho z největších čistých příjemců za sledované období i přes fakt, že přistoupilo až v roce 1981. Díky tomu musely některé členské státy omezit příjmy z rozpočtu, a tudíž prohloubit svou platební bilanci. V tomto roce je možné zaznamenat přechod Nizozemska mezi čisté plátce.

Španělsko – podobně jako Portugalsko je i Španělsko čistým příjemcem za poslední dva sledované roky.

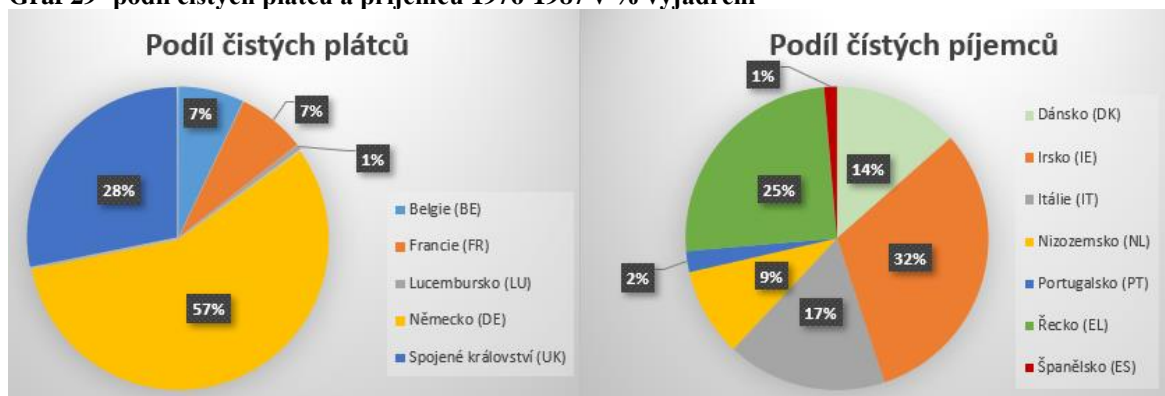
Tabulka 17- Rozpočtová bilance členských států 1976-1987 v mil ECU – metodou ex post

	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	Celkem	Na osobu v ECU
Belgie (BE)	-69,4	-164,1	-99,8	-84,2	-262,7	-394,1	-499	-480,4	-398,2	-321,5	-285,9	-717,3	-3776,6	-327,3
Dánsko (DK)	255,7	238,5	324,1	362,9	330,1	216,7	228,3	276,6	467,2	252,3	421,1	299,5	3673	636,4
Francie (FR)	-5	-548,8	-491,5	-77	444	-8,7	-804,7	-251,7	-689,7	-343,2	-561,5	-585,7	-3923,5	-60,2
Irsko (IE)	174,6	383,9	326,1	521,3	686,1	556,9	671,5	756,6	924,1	1226,4	1230,1	1100,5	8558,1	141,3
Itálie (IT)	-81,5	-528,5	346,9	460,2	675,7	281,2	911,4	776,4	1518,9	413,4	-194,9	64,6	4643,8	76,7
Lucembursko (LU)	0,7	-4,6	12,6	-3,7	-5,2	-19	-24,3	-38,3	-42,6	-47,3	-59,3	-61,5	-292,5	-475,0
Německo (DE)	-877,8	-1342,6	-813,7	-1491,7	-1585,7	-2557,9	-3171,7	-2646,8	-3323,8	-3887,6	-3741,8	-4842,8	-30283,9	-362,6
Nizozemsko (NL)	147,4	-7,4	25,1	256,2	394	-2,8	86,8	295,6	384,4	246,5	217,5	524,1	2567,4	150,2
Portugalsko (PT)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	219,2	389,6	608,8	59,5
Řecko (EL)	0	0	0	0	0	140,2	604,3	973,7	1008,2	1269,6	1272,7	1536,5	6805,2	649,8
Spojené království (UK)	-134,9	-278,4	-845,1	-1485,6	-1365,2	-753	-1153,6	-1000,8	-1336,9	-2604,6	-1438,4	-2606	-15002,5	-222,2
Španělsko (ES)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	94,9	276,1	371	7,9
Celkem	590,2	-2252	1215,3	1541,6	-688,9	2540,5	-3151	1339,1	1488,4	-3796	2826,3	4622,4	26051,7	-50,8

Zdroj: EU budget 2007 Financial Report-Vlastní zpracování

Ve složeném grafu č. 29 je znázorněn na jedné straně procentuální podíl čistých plátců a na druhé čistých příjemců. V případě čistých plátců připadá na Německo největší procentuální podíl a spolu s Velkou Británií tak tento poměr činí 85 %. V případě čistých příjemců je poměr více diverzifikovaný, zejména Irsko a Řecko společně dosahují podíl 57 %, dále pak následují Itálie se 17 % a Dánsko se 14 %.

Graf 29- podíl čistých plátců a příjemců 1976-1987 v % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 17

5.2.2 Rozpočtová bilance 1988-1992

Jedná se o první finanční rámec, který měl navíc napomoci při plánování dalšího směru EU a programů, které měly k těmto cílům napomoci. Oproti předchozímu sledovanému období došlo v tomto finančním rámci k několika změnám v platební bilanci členských států, což je popsáno níže.

Mezi čisté plátce patřily:

Belgie – byla v letech 1988-1990 čistým plátcem, ale v roce 1991 a 1992 se stala čistým příjemcem. Důvodem byly instituce EU, které sídlí v Belgii.

Francie – naopak zaznamenala velký nárůst ve své platební bilanci. Přes její velké příjmy ze společné zemědělské politiky musela stále více do rozpočtu přispívat, než čerpala. Především to bylo způsobeno přistoupením nových členských států.

Itálie – se oproti přechodnému období posunula mezi čisté plátce, neboť po přistoupení nových méně vyspělých členských států se průměr ekonomik snížil a Itálie tak začala patřit k vyspělým státům.

Německo – zůstalo stále největším čistým plátcem. Ve sledovaném období dokonce muselo zvýšit své výdaje.

Velká Británie – si ve srovnání s předchozím obdobím polepšila pomocí korekce, kterou si vyjednala. Tímto krokem získala zpět z rozpočtu více příjmů.

Mezi čisté příjemce patřily:

Dánsko – se stále zůstalo mezi čistými příjemci, jeho příjmy na rozdíl od předchozího období ale klesly.

Irsko – patřilo stále mezi jedny z největších čistých příjemců. Jeho příjmy si přitom držely podobné hodnoty jako v předchozím období. Je nutno dodat, že tento finanční rámec byl kratší, tudíž se v průměru na rok Irsku zvýšily příjmy oproti předchozímu období.

Lucembursko – je další změnou ve srovnání s předchozím obdobím, jelikož se od roku 1991 stalo čistým příjemcem. Podobně jako u Belgie to bylo způsobeno institucemi EU, které v Lucembursku sídlí.

Nizozemsko – se od roku 1991 stalo čistým plátcem, ale v celkovém součtu zůstává v tomto finančním rámci čistým příjemcem.

Portugalsko – od začátku sledovaného období zčtyřnásobilo svou platební bilanci. Důvodem byla velká nevyspělost tohoto státu. Patřilo tak mezi 4 největší příjemce v tomto období.

Řecko – si ve srovnání s předchozím obdobím v příjmech o dost polepšilo a tím se stalo největším čistým příjemcem z celé dvanáctky členských států. Technicky by se dalo říct, že to byla Velká Británie, která na Řecko přispívala.

Španělsko – i přes větší rozlohu a počet obyvatel v porovnání s Řeckem, je Španělsko až druhým největším příjemcem za dané období, a to s ohledem na skutečnost, že přistoupilo do EU později než Řecko.

Tabulka 18-Rozpočtová bilance členských států 1988-1992 v mil. ECU – metodou ex post

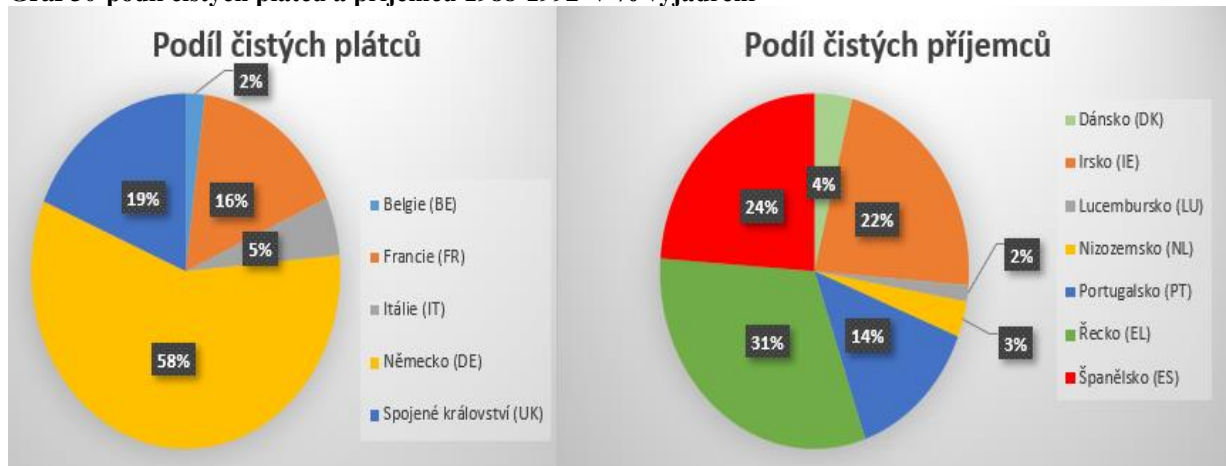
	1988	1989	1990	1991	1992	Celkem	Na osobu v ECU
Belgie (BE)	-995	-1123,9	-773,9	416,6	1224,2	-1252	-108,5
Dánsko (DK)	330,6	174,2	422,5	346,3	295,5	1569,1	271,9
Francie (FR)	-1780,9	-2946,3	-1804,5	-2449,5	-1319,3	-10300,5	-158,2
Irsko (IE)	1159,3	1340,8	1892,2	2357,3	2119,9	8869,5	1816,6
Itálie (IT)	124,2	-1428,8	-416,7	-1388,6	-231,7	-3341,6	-55,2
Lucembursko (LU)	-67,4	-64,6	-60	159,7	626,2	593,9	964,5
Německo (DE)	-6107,2	-6530,6	-5550,4	-8796,8	-9561,6	-36546,6	-437,6
Nizozemsko (NL)	1150	1129,4	368,4	-537,9	-818,6	1291,3	75,5
Portugalsko (PT)	514,9	655,5	600,8	1516,2	2143,3	5430,7	531,1
Řecko (EL)	1491,6	2030,3	2470,2	2926,4	3588,2	12506,7	1194,1
Spojené království (UK)	-2070	-3353,8	-3386,9	-666,9	-2256	-11733,6	-173,8
Španělsko (ES)	1334,2	1375,7	1711,3	2294,6	2767,8	9483,6	202,9
Celkem	-4915,7	-8742,1	-4527	-3822,6	-1422,1	-23429,5	4123,438

Zdroj: EU budget 2007 Financial Report-Vlastní zpracování

Z grafu č. 30 je na straně čistých plátců patrné, že podíl Německa oproti předchozímu období se navýšil o 1 % a bylo absolutně největším přispěvatelem do rozpočtu. Nejzásadnější však zůstává snížení podílu Velké Británie a navýšení podílu Francie. Podíl těchto tří členských států činil mezi čistými plátcí celkem 93 %. Na straně

čistých příjemců vedlo Řecko s 31 %, největší procentuální ztrátu zaznamenalo Irsko, jehož podíl se snížil o 10 %, a to i přes fakt, že dosáhlo podobné celkové hodnoty jako v předchozím období. Dále je zajímavý pohled na podíl nových členských států v podání Španělska a Portugalska, jejichž celkový podíl byl 38 %, tj. o 7 % více jako u Řecka.

Graf 30-podíl čistých plátců a příjemců 1988-1992 v % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 18

5.2.3 Rozpočtová bilance 1993-1999

V tomto období se jedná o první sedmiletý finanční rámec, v rámci kterého přistoupilo do EU Finsko, Rakousko a Švédsko. V tabulce č. 18 je uvedena platební bilance všech členských států za období 1993-1999 s barevným vyznačením, zda se jedná o čisté plátce či příjemce.

Mezi čisté plátce ve sledovaném období patřily:

Finsko – i přes skutečnost, že Finsko patřilo mezi vyspělé státy, tak se v letech 1996 a 1997 stalo čistým příjemcem.

Francie – oproti předchozímu období se v jejím případě snížila platební bilance. Důvodem bylo vyšší čerpání ze společné zemědělské politiky.

Itálie – v porovnání s předchozím finančním rámcem si pohoršila a její celkové příspěvky se zdvojnásobily. V porovnání s prvním sledovaným obdobím se z Itálie stál stabilní čistý plátce do rozpočtu.

Německo – stále figuruje jako absolutně největší plátce do rozpočtu, čímž zůstává s velkým odstupem největším čistým plátcem.

Nizozemsko – se tento finančním rámci stalo velkým přispěvatelem, a to i z pohledu jeho bilance a s přihlédnutím na jeho velikost. Pokud to porovnáme s prvním sledovaným obdobím, jedná se o velkou změnu.

Rakousko – jako nově příchozí členský stát, jehož ekonomika patřila mezi ty nejlepší, se hned od počátku stalo čistým plátcem.

Velká Británie – patřila hned za Německem mezi největší čisté plátce, tato druhá pozici jí patřila již v předchozích sledovaných obdobích.

Švédsko – podobně jako Rakousko se hned po vstupu do EU zařadilo mezi čisté plátce.

Mezi čisté příjemce ve sledovaném období patřily:

Belgie–podobně jako Lucembursko a na rozdíl od předchozího období se dostala na stranu čistých příjemců.

Dánsko-v tomto období zůstalo na straně čistých příjemců, což se však změnilo počínaje rokem 1998, kdy se přesunulo mezi čisté plátce.

Irsko–si udrželo pozici čistého příjemce a jeho každoroční platební bilance nezaznamenala žádné zásadní změny.

Lucembursko–od roku 1991 se stalo čistým příjemcem a ve sledovaném období si tuto pozici udrželo.

Portugalsko-oproti předchozímu období nezaznamenává takový nárůst platební bilance, jako tomu bylo v předešlém finančním rámci.

Řecko-si v porovnání s minulým finančním rámcem polepšilo o více jak dvojnásobek.

Španělsko – je stále největším čistým příjemcem. Jeho pozice čistého příjemce se oproti začátku sledovaného období zdvojnásobila.

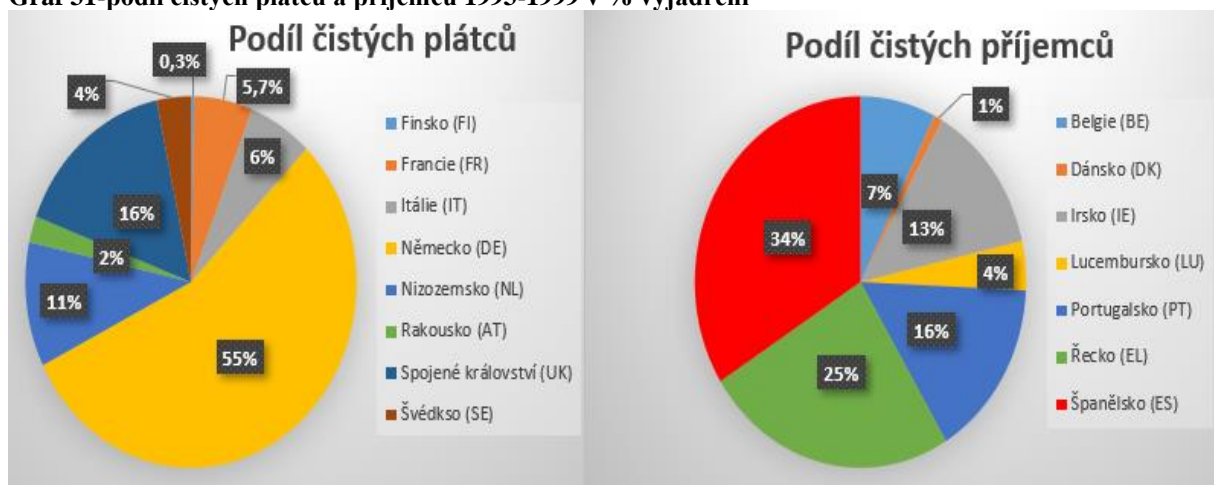
Tabulka 19-Rozpočtová bilance členských států 1993-1999 v mil. EUR metodou ex post

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Celkem	Na osobu
Belgie (BE)	1333,1	1139,7	1718,2	1415,9	1079,5	801,7	970,5	8458,6	733,024
Dánsko (DK)	356,9	236,6	345	247,8	68,6	-180,4	-103,4	971,1	168,247
Finsko (FI)	0	0	-134	87,9	56,1	-170,7	-276	-436,7	-78,938
Francie (FR)	-1027	-2465,3	-1540,1	-137,6	-781,1	-1532,3	-889,9	-8373,1	-128,56
Irsko (IE)	2402,5	1767,9	1913,5	2316,2	2676,7	2242,1	1849,4	15168,3	3106,67
Itálie (IT)	-1143	-2366,1	-672,7	-1152,5	-61,3	-2091,3	-1704,5	-9191,2	-151,8
Lucembursko (LU)	737	607,5	694,1	787,7	725,4	692,6	638,7	4883	7930,44
Německo (DE)	-11660	-13466	-13198	-10528	-10944	-10225	-11084	-81104	-971,11
Nizozemsko (NL)	-1264	-1762,8	-1921,3	-2331,8	-2276,2	-3005,4	-3318,7	-15880	-928,82
Portugalsko (PT)	2457,5	1844,9	2441,1	2849,7	2721,8	2902,8	2712,2	17930	1753,34
Rakousko (AT)	0	0	-860,6	-213,5	-723,6	-756,3	-812,9	-3366,9	-375,98
Řecko (EL)	4094,6	3873,9	3528,2	4081	4371,8	4647,2	3676,8	28273,5	2699,54
Spojené království (UK)	-2959	-1074	-4639,2	-2106,2	-1798,8	-5555,8	-5190,2	-23324	-345,38
Španělsko (ES)	3042,4	3171,6	7253,2	6114,3	5936	6697,1	6729,7	38944,3	833,269
Švédsko (SE)	0	0	-897,6	-656,5	-1129,5	-1039	-1185,2	-4907,8	-489
Celkem	-3629	-8491,8	-5970,6	774,2	-78,1	-6572,3	-7987,3	-31955	-62,348

Zdroj: EU budget 2007 Financial Report-Vlastní zpracování

Ve srovnání s předchozím obdobím přibylo na straně čistých plátců více členských států, což je patrné z grafu č. 31. Díky tomu se procentuálně snížil poměr u Německa o 3 %. Pozice druhého největšího přispěvatele s 16 % patřila Nizozemsku. Na straně čistých příjemců mělo největší podíl Španělsko s 34 %, které na této pozici vystřídalo Řecko s podílem 25 %. Ve srovnání s předchozím obdobím podíl Španělska a Portugalska narostl o 12 %.

Graf 31-podíl čistých plátců a příjemců 1993-1999 v % vyjádření

Zdroj: Vlastní zpracování dle tabulky č. 19

5.2.4 Rozpočtová bilance 2000-2018 posouzena ex post a metodou Evropské komise

V této podkapitole provedu analýzu rozpočtových bilancí posledních dvou finančních rámců, tj. za období let 2000-2013 a 2014-2018, metodou Evropské komise a ex post. Při této analýze budu vycházet z tabulek č. 19 a 20. Tabulka č. 19 obsahuje data, která byla vypočítána pomocí metody Evropské komise a tabulka č. 20 metodou ex post.

Tabulka 20-Platební Bilance 2000-2018 metoda EK v mil. EUR

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Celkem
Belgie (BE)	-323,2	-745,2	-517,7	-779,7	-536,1	-607,5	-709,9	-868,2	-720,6	-1663,9	-1466,4	-1369,6	-1493,7	-1541,1	-1478,1	-1387,8	-1533,9	-715,7	-487,6	-1894,6
Bulharsko (BG)	0	0	0	0	0	0	0	335,1	669,6	624,2	895,5	725,4	1329,7	1529	1824,3	2279,4	1946,5	1471,3	1670,1	15300,1
Česko (CZ)	0	0	0	0	272,2	178	386,2	656,7	1178	1702,5	2079,3	1455,2	3045,2	3401,1	3004,2	5699,4	3221,8	2479,5	2390	31149,3
Dánsko (DK)	239,6	-223,1	-169,1	-220	-224,6	-265,3	-505,2	-604,4	-543,2	-969,5	-615,3	-836,6	-1126	-1277,1	-836	-790,4	-638,9	-702,6	-1198,6	-11506
Estonsko (EE)	0	0	0	0	145	154,3	176,4	226,2	227,4	573	672,7	350,4	785,3	771,4	473,8	242,9	478,8	471,1	540,3	6289
Finsko (FI)	275,9	-153	-4,9	-26,7	-69,9	-84,8	-241	-171,6	-318,5	-544,2	-300,2	-652,1	-658,8	-604	-809	-488,3	-424,3	-275,4	-580,3	-6131,1
Francie (FR)	-676,6	-2043,4	-2218,4	-1976,1	-3050,7	-2883,5	-3012,5	-2997,3	-3842,7	-5872,7	-5534,8	-6405,8	-8297,5	-8445,7	-7164,6	-5522,5	-9216,3	-4569,3	-6192,6	-89923
Chorvatsko (HR)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	49,6	173,6	226,7	516,5	261,9	661,1	1889,4
Irsko (IE)	1719,5	1198,3	1574,1	1559	1593,8	1136,6	1080,5	662,1	566,1	-47,5	803,9	383,8	670,6	279,1	38,8	349,3	181,4	-172,6	-314,5	13262,3
Itálie (IT)	1231,2	-2030,9	-2917,1	-849,8	-2946,9	-2199	-1731,8	-2013,5	-4101,4	-5058,5	-4534	-5933	-5058,1	-3789,9	-4467	-2638,7	-3206,8	-3577,8	-5059,4	-60882
Kypr (CY)	0	0	0	0	63,5	90,3	102,4	-10,5	-17,1	-2,3	10,6	6,9	-25,2	40,4	114,8	-23,4	21,2	50,8	77,9	500,3
Litva (LT)	0	0	0	0	369,3	476,4	585,3	793,2	842,6	1493,3	1358,4	1368	1514	1514,5	1543,2	540,3	1142,8	1265,5	1705,5	16512,3
Lotyšsko (LV)	0	0	0	0	197,7	263,9	255,5	488,8	407	501,5	674,2	731,3	955,9	801,2	799,8	759,4	504,3	527,3	969,1	8836,9
Lucembursko (LU)	-54,3	-140	-48,1	-57,2	-93,6	-86,8	-60,2	-139,8	-22,1	-100,2	-41,9	-75	-79,5	-69,4	80,1	-94	7,5	13,9	18,5	-1042,1
Maďarsko (HU)	0	0	0	0	193,4	590,1	1115	1605,9	1111,7	2719,4	2748,4	4418,3	3280,4	4954,5	5681,6	4636,5	3580,9	3137,5	5207,4	44981
Malta (MT)	0	0	0	0	45	90	101	28,1	30	8,6	52,9	67	71,4	88	179,4	31,7	118,8	104,7	46,2	1062,8
Německo (DE)	-8232,4	-6971,5	-4954	-7605,4	-7140,4	-6064,3	-6325,2	-7415,2	-8774,3	-6357,5	-9223,6	-9002,5	-11954	-13825	-15502	-14307	-10988	-10675	-13406	-178723
Nizozemsko (NL)	-1543,9	-2259,9	-2171,3	-1942,2	-2034,9	-2636,6	-2587,6	-2864,3	-2678,2	117,7	-1833,1	-2214	-2364,5	-2675,1	-4711,1	-3695,2	-308,7	-1391,6	-2460,5	-42255
Polsko (PL)	0	0	0	0	1438,3	1853,2	2997,6	5136,4	4441,7	6337,1	8427,5	10975,1	11997,2	12237,1	13748	9483,1	6973,1	8565,9	12343,1	116954
Portugalsko (PT)	2128,2	1773,8	2682,7	3476,3	3124	2378	2291,7	2474,4	2695,1	2150,7	2622,6	2983,7	5027,2	4416,7	3211,3	981,2	1717,3	2437,2	3268,6	51840,7
Rakousko (AT)	-435,5	-542,4	-212,6	-330,9	-365,1	-277,9	-301,5	-563,2	-356,4	-402,1	-677	-805,1	-1073,3	-1251,7	-1240,6	-851,1	-967,9	-933,1	-1346,5	-12934
Rumunsko (RO)	0	0	0	0	0	0	0	595,8	1581	1692,5	1245,2	1451,5	2031,6	4142,8	4519,9	5154,5	5961,6	3380,9	3194,2	34951,5
Řecko (EL)	4380,3	4503,6	3375,7	3358,3	4163,3	3900,5	5102,3	5437,2	6279,7	3121	3597,4	4622,6	4544,9	5340,7	5162,6	4934	4286,3	3740,7	3352	83203,1
Slovensko (SK)	0	0	0	0	169,2	270,9	323,2	617,8	725,6	542,1	1349,6	1160,6	1597	1287,4	1010,1	3095,1	1986	979,6	1683,4	16797,6
Slovinsko (SI)	0	0	0	0	109,7	101,5	142,8	88,6	113,8	241,9	424,1	490,1	572,2	429,2	794,4	578,9	180,3	145,1	532,2	4944,8
Spojené království (UK)	-2913,7	955,4	-2528,4	-2364,9	-2864,9	-1529	-2140,2	-4155,3	-844,3	-1903,3	-5625,9	-5565,6	-7366,1	-8641,7	-4929,8	-11521	-6272,2	-5345,1	-6946,1	-82503
Španělsko (ES)	5263,6	7661,2	8859,4	8704,9	8502,3	6017,8	3811,7	3651,8	2813,2	1181,7	4100,9	2995	3999	3058,3	1090,6	4527,4	1678,1	729,4	1856,9	80503,2
Švédsko (SE)	-1058,7	-982,9	-750,4	-945,6	-1059,8	-866,9	-856,6	-994,8	-1463,1	-85,6	-1211,4	-1325,4	-1925,1	-2220,7	-2312,7	-2200,2	-946,4	-1403,5	-1524,8	-24135
Celkem	0	0	-0,1	0	-0,2	-0,1	-0,1	0	0,6	-0,1	-0,4	0,2	0	-0,2	0	0	-0,2	0,2	-0,3	-0,7

Zdroj: Evropská Komise-vlastní zpracování

Tabulka 21-Platební bilance 2000-2018 metodou ex post v mil. EUR

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Celkem
Belgie (BE)	850,5	456,4	1320,9	991,1	1314,6	1552,1	1469	1306,9	1476,6	967,9	1361,9	1870,2	1725,5	1918,7	1811,6	1481,2	1271,1	2265,3	2000,1	27411,6
Bulharsko (BG)	90,2	0	143,1	175,9	292	286	1469	300,7	607,9	589,1	869,9	711,9	1315,6	1499,3	1794,9	2245,6	1878,6	1440,8	1506,2	17216,7
Česko (CZ)	100,3	99,1	254,4	228,1	250,5	84,7	294,8	554	1045,1	1574,4	1917,9	1346,5	2935,5	3276,5	2870,5	5532,3	2956,8	2345,8	1882,4	29549,6
Dánsko (DK)	-42	-427,2	-218,9	-286	-349,1	-436,6	-691,1	-769,8	-744	-1162,9	-854,8	-975,2	-1256,8	-1464,6	-995,9	-992,6	-960	-810,1	-1813,5	-15251
Estonsko (EE)	44,6	33,2	43,2	75,2	146,6	149	169,7	200,3	207,1	557,9	665,5	346,1	778,6	761,4	467,2	232,5	456	463,5	479,8	6277,4
Finsko (FI)	167	-214	23,6	10,1	-68,5	-114,3	-279,6	-205,9	-388,8	-606,1	-392,6	-662,2	-677,8	-662,3	-842,1	-524,1	-563,9	-234,3	-980,3	-7216,1
Francie (FR)	-2133,1	-2796,8	-1996,6	-1795	-3068,5	-3233,6	-3139,7	-3091,6	-4303,2	-6461,1	-6475,8	-6454,8	-8405,9	-9052,3	-7488,6	-6137,8	-10902	-4397,8	-10660	-101994
Chorvatsko (HR)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	51,7	154,5	207,4	470,7	258,1	554,7	1697,1
Irsko (IE)	1542,7	1099,2	1578,6	1562,7	1564,3	1051,1	979,8	570,3	475	-155,6	671,3	300,7	574,1	143,1	-87,5	169,3	-92,7	-243,7	-791,6	10911,1
Itálie (IT)	-188,4	-3013,7	-3079,4	-1132,9	-3419,1	-2850,4	-2584,5	-2708,9	-4838,1	-6045,8	-5834,9	-6492,1	-5586,6	-4613,7	-5193,4	-3581,8	-5023,6	-4044,8	-9017	-79249
Kypr (CY)	4,4	8,2	17,4	17	52,5	65,3	86,2	-43,5	-49,8	-27,1	-6,5	-1,2	-30,7	42,2	112,3	-27	2,2	47,7	29,3	298,9
Litva (LT)	48,2	70,4	100	307,3	368,3	458,6	566	772,8	805,3	1468,1	1332,8	1350,8	1489,9	1476,4	1501,2	746	1068,6	1220,8	1569,9	16721,4
Lotyšsko (LV)	50,9	56,6	54	79,3	199,5	255,3	247,5	476	394,9	494,7	668,6	728,7	950,4	794,2	792,2	746	474,5	518	898,8	8880,1
Lucembursko (LU)	699,7	633,2	770,3	891,3	900,7	878,7	947,5	960,1	1150,4	1166,8	1293,1	1255,4	1253,8	1276,4	1467,8	1282,7	1452,1	1498,1	1569,3	21347,4
Maďarsko (HU)	155,7	195,2	139,8	189,7	176,3	523,8	1059,6	1557,3	1055,6	2659,7	2695	4393,5	3248,8	4898,7	5624,4	4555,5	3434,4	3079,4	4875,1	44517,5
Malta (MT)	2,5	5,1	13,9	10,4	45,7	84,6	106,8	32,3	27,3	7,2	51,1	68,8	72,5	87,3	178,8	30,1	112,4	107,2	22,8	1066,8
Německo (DE)	-11518	-9480,3	-5885	-8608,2	-8484,3	-7852,2	-8258,7	-9226,4	-11022	-8796,7	-11947	-10994	-13969	-16320	-17659	-17112	-15344	-12756	-19298	-224530
Nizozemsko (NL)	-3255,5	-3840,5	-2881,9	-2928	-3153	-3853,5	-3941,1	-4386,4	-4401,6	-1487,5	-3467,5	-3804,6	-3956,6	-4288,1	-6358,3	-5588	-2629,3	-3431,4	-2460,5	-70113
Polsko (PL)	248	328,3	532,4	684,1	1409,5	1701,9	2859	4977,8	2650,9	6119	8165,2	10860,2	11827,6	11965	13481,4	9121,3	6337,5	8205,3	11043,7	112518
Portugalsko (PT)	1955,1	1657,1	2679,2	3476,8	3082,1	2353,6	2256,4	2444	2650,9	2087,4	2530,9	2980,9	5023,4	4369,8	3195,1	949	1581,5	2444,3	2834	50551,5
Rakousko (AT)	-695,3	-696,6	-248,6	-358,7	-426	-357,8	-379,1	-619,6	-417	-499,3	-805,2	-812,9	-1086,2	-1329,5	-1296,9	-938,9	-1216,9	-906,6	-2052,4	-15144
Rumunsko (RO)	158,3	247,5	239,9	303	572,2	634,5	693,1	512,9	1448,6	1608,9	1174,3	1433,5	1988,4	4086,3	4485	5091,6	5789,7	3350,7	2795,4	36613,8
Řecko (EL)	4194,7	4377,8	3345,9	3316,3	4065,8	3794,7	4999,6	5409,1	6186,1	3009,3	3438,6	4633,9	4548,4	5308,1	5145,1	4866,9	4121,4	3721,6	3039	81522,3
Slovensko (SK)	61,8	69,1	121,7	104	168,5	250,5	294,7	563,4	646,8	480,8	1257,7	1091,4	1544,1	1226,7	948,6	3038	1884	952,2	1503,8	16207,8
Slovinsko (SI)	34,2	55,7	67,6	58,6	111,5	91,3	127	30,7	48	188,7	369,1	445,8	533,3	388	757,5	536,6	117,5	116,2	407	4484,3
Spojené království (UK)	-6009,8	-1879,8	-3991,8	-3797	-4552,4	-3486,7	-4086,5	-6006	-2804	-3864,5	-7913,7	-7255,2	-9243,6	-10760,1	-7087,6	-13952,7	-9570	-7430,8	-9770,4	-123461,6
Španělsko (ES)	4358,3	6966,4	8659,7	8445,5	7973	5348,7	3083,3	2957,8	2127,8	444,3	3095,1	2552,7	3510,7	2383,5	427,6	3606,3	72,7	48,4	-1200,6	64861,2
Švédsko (SE)	-1432	-1255,7	-849,6	-1050,1	-1229,8	-1091,7	-1124,3	-1256,2	-1759,1	-403,5	-403,5	-1576,6	-2188,1	-2550,5	-2603,2	-2551,6	-1478,4	-1651,4	-13079	-39535
Celkem	-10507	-7246,1	953,8	970,5	-2057,1	-3712,4	-2775,6	-4687,9	-7722,8	-6085,9	-6543,9	-2657,9	-3080,3	-5087,8	-4396,3	-6967,4	-14299	-3823,1	-37421	-127148

Zdroj: Evropská Komise-vlastní zpracování

Při porovnání tabulek č. 19 a č. 20 jsou patrné diference, přičemž asi nejzásadnější je hned na úvod možné uvést rozdíl u Belgie a Lucemburska (*jen v letech 2016-2017 je Lucembursko čistým příjemcem*), jejichž pozice dle výpočtu Evropské komise z nich činí čisté plátce. Důvodem je rozdíl v metodě výpočtu, jelikož v metodě stanovené Evropskou komisí není počítáno s administrativními výdaji (*metoda ex post je však zahrnuje*), které tvoří také náklady na instituce EU. Tyto instituce jsou rezidentní právě v Belgii a Lucembursku, což s narůstajícím počtem členských států EU a nároky na výkon agend navyšuje výdaje na provoz těchto institucí. Rozdíl u těchto dvou metod spočívá také v tom, že metoda výpočtu, kterou používá Evropská komise, je náročnější nejen na výpočet, ale i na sběr dat. Další veličinou, která nefiguruje v metodě Evropské komise, jsou příjmy z tradičních vlastních zdrojů. Důvodem je „*Rotterdamsko – Antverpský efekt*“ (*viz kapitola 4.1*), který způsobuje to, že členské státy, které jsou vstupní branou do EU, by tak byly zvýhodněny a rozpočtová bilance těchto států by tím byla zkreslená. Vhodné je také zdůraznit, že použitá ex post metoda zahrnuje i schopnost členských států čerpat prostředky z rozpočtu, které jsou jim určeny. V daném případě se jedná o to, že ne vždy členský stát využije všechny prostředky, které jsou mu přiděleny, např. Česká republika v tomto ohledu zaostává. Další rozdíly vyplývající z údajů vyšších z použitých metod jsou u jednotlivých členských států uvedeny níže. V následující tabulce č. 22 jsou také uvedeny celkové hodnoty jednotlivých metod za období 2000-2017 s přepočtem na osobu.

Tabulka 22- Platební bilance 2000-2018 porovnání obou metod

	Obyvatelé 2019 (v mil)	Metoda EX post	Na osobu	Metoda EK	Na osobu
Belgie (BE)	11,539328	27411,60	2375,49	-18945,90	-1641,85
Bulharsko (BG)	7,000119	17216,70	2459,49	15300,10	2185,69
Česko (CZ)	10,689209	29549,60	2764,43	31149,30	2914,09
Dánsko (DK)	5,771876	-15251,10	-2642,31	-11506,30	-1993,51
Estonsko (EE)	1,325648	6277,40	4735,34	6289,00	4744,09
Finsko (FI)	5,532156	-7216,10	-1304,39	-6131,10	-1108,27
Francie (FR)	65,129728	-101994,10	-1566,01	-89923,00	-1380,68
Chorvatsko (HR)	4,130304	1697,10	410,89	1889,40	457,45
Irsko (IE)	4,882495	10911,10	2234,74	13262,30	2716,30
Itálie (IT)	60,550075	-79249,10	-1308,82	-60882,40	-1005,49
Kypr (CY)	1,200732	298,90	248,93	500,30	416,66
Litva (LT)	2,759627	16721,40	6059,30	16512,30	5983,53
Lotyšsko (LV)	1,906743	8880,10	4657,21	8836,90	4634,55
Lucembursko (LU)	0,615729	21347,40	34670,12	-1042,10	-1692,47
Maďarsko (HU)	9,684679	44517,50	4596,69	44981,00	4644,55
Malta (MT)	0,440372	1066,80	2422,50	1062,80	2413,41
Německo (DE)	83,517045	-224529,90	-2688,43	-178722,60	-2139,95
Nizozemsko (NL)	17,09713	-70113,30	-4100,88	-42255,00	-2471,47
Polsko (PL)	37,887768	112518,10	2969,77	116954,40	3086,86
Portugalsko (PT)	10,226187	50551,50	4943,34	51840,70	5069,41
Rakousko (AT)	8,955102	-15143,50	-1691,05	-12933,90	-1444,31
Rumunsko (RO)	19,364557	36613,80	1890,76	34951,50	1804,92
Řecko (EL)	10,473455	81522,30	7783,71	83203,10	7944,19
Slovensko (SK)	5,457013	16207,80	2970,09	16797,60	3078,17
Slovinsko (SI)	2,078654	4484,30	2157,31	4944,80	2378,85
Spojené království (UK)	67,530172	-123461,6	-1828,24	-82502,50	-1221,71
Španělsko (ES)	46,736776	64861,20	1387,80	80503,20	1722,48
Švédsko (SE)	10,036379	-39534,60	-3939,13	-24134,60	-2404,71

Zdroj: Worldometer -vlastní zpracování dle tabulky č. 17

Čistí plátcí za období 2000-2018:

Dánsko-dlouhodobě patří mezi čisté plátce. Z tabulek obou metod je patrný rozdíl v roce 2000, ve kterém dle metody Evropské komise se Dánsko stalo čistým příjemcem. Realita však byla opačná.

Finsko-je na tom podobně jako Dánsko v případě použití metody Evropské komise. Reálně (*dle metody ex post*) však Finsko bylo čistým příjemcem v letech 2000, 2002-2003. Jeho pozice se změnila v roce 2004 s přístupem nových členských států, tento fakt odráží tabulka výpočtů *ex post*.

Francie-při komparaci obou metod bylo vždy čistým plátcem do rozpočtu. Důvody vycházejí z vyspělosti této země. V příjmech na zemědělství je nutno podotknout, že si stále drží první příčku.

Itálie-i přes problémy a vládní dluh, který sužuje Itálii, patří stále mezi významné čisté plátce. Při využití metody Evropské komise Itálie patřila mezi čisté příjemce v roce 2000, podobně jako je tomu u Dánska a Finska.

Německo-největší přispěvatel do rozpočtu vůbec. Je to dáno jeho rozvinutou ekonomikou a solidaritou vůči ostatním státům. Pokud bych měl shrnout funkci Německa v rámci rozpočtu, můžeme Německo řadit k fiskální síle, která žene EU dopředu.

Nizozemsko-i přes fakt, že Nizozemí patří k nejvyspělejším ekonomikám v EU, jeho pozice čistého plátce je dána především faktem, že je daňovým rájem EU. Při využití metody Evropské komise patří v roce 2009 mezi čisté příjemce. V případě použité metody *ex post* vyplývá, že je Nizozemí čistým plátcem po celou dobu. V tomto konkrétním roce je jeho záporná bilance nejnižší. Dále je potřeba si všimnout, že v přepočtu na obyvatele přispívají Nizozemci do rozpočtu nejvíce.

Rakousko-se od svého příchodu do EU řadí mezi čisté plátce, což nám také odráží obě tabulky viz výše. Důvodem je vysoká ekonomická rozvinutost této země.

Velká Británie-i přes korekce, které si vyjednala, tak stále patří mezi jednoho z nejvýznamnějších čistých plátců do rozpočtu. Při porovnání obou metod můžeme dojít k závěru, že je Velká Británie čistým plátcem do rozpočtu, kromě roku 2001, kdy jí Evropská komise určila jako čistého příjemce. Tento jev se odráží i v metodě *ex post*, kdy v tomto roce má nejnižší zápornou platební bilanci za sledované období. Po jejím odchodu nastane citelný výpadek v příjmech rozpočtu, který bude potřeba vyřešit.

Švédsko – jedná se o další skandinávský stát, který je na straně čistých plátců. Nutno dodat, že patří mezi největší čisté plátcem ze skandinávských zemí od jeho vstupu do EU v roce 1995.

Čistí příjemci za období 2000-2017:

Belgie-v obou tabulkách dochází k rozdílným výsledkům. Při použití metody Evropské komise dochází ke kolísání záporné platební bilance. V případě metody ex post, dochází k nárůstu kladné platební bilance. Na vině jsou již zmiňované administrativní výdaje spojené s chodem EU.

Bulharsko-dostávalo štědrú předvstupní pomoci už od roku 2000, což je zachyceno v tabulce č. 20. V případě metody Evropské komise se s těmito zdroji nepočítalo. Pokud porovnáme celkové hodnoty obou metod, dochází zde k rozdílu ve výši dvou miliard euro.

Česká republika – při porovnání obou metod je patrné, že Česká republika patří mezi čisté příjemce. Snižování čistých příjmů v letech 2016 a 2017, můžeme odůvodnit zvyšující se životní úroveň obyvatel i zlepšujícím se stavem ekonomiky. Dále je také potřeba zmínit, že Česká republika čerpá méně, než stanovila metoda Evropské komise, což je zapříčiněno neschopností řádně čerpat prostředky z EU.

Estonsko, Litva, Lotyšsko – čisté pozice příjemců těchto členských států mají za sledované období rostoucí tendenci v obou metodách, dá se tedy předpokládat, že i následujícím finančním rámci se budou řadit mezi čisté příjemce, k čemuž také přispěje nově chystaný projekt Rail Baltica, který je blíže popsán v 6. kapitole. Je také potřeba zdůraznit, že celkové hodnoty v obou metodách jsou si nejvíce podobné.

Chorvatsko-jakožto nejnovější člen EU je a ještě dlouhou dobu bude patřit mezi čisté příjemce. V roce 2016 dosáhly hodnoty čistých příjmů nejvyšších hodnot v rámci obou metod.

Irsko-se v případě obou metod řadí mezi čisté příjemce, je ale dobré vyzdvihnout roky 2009 a 2017, kdy se obě metody shodují na záporné platební bilanci tohoto státu. Rozdíl u těchto metod nastává v roce 2014 a 2016, kdy je při využití metody ex post čistým plátcem do rozpočtu.

Kypr-podobně jako v případě Irska se obě využití metody shodují v letech 2007-2009 a v roce 2015. K rozdílnosti u těchto metod dochází v letech 2010 a 2011, kdy při použití

metody Evropské komise se Kypr řadí mezi čisté příjemce. Při porovnání celkových hodnot ve sledovaném období lze konstatovat, že by se Kypr do budoucna mohl stát čistým plátcem.

Lucembursko-obdobně jako u Belgie se díky administrativním výdajům liší hodnoty v obou tabulkách. V tabulce s výpočty pomocí metody Evropské komise patří Lucembursko celkově mezi čisté plátce do rozpočtu, až na výjimku v letech 2016 a 2017, kdy je čistým příjemcem. V případě metody ex post patří Lucembursko mezi čisté příjemce po celé sledované období.

Maďarsko – patří mezi čisté příjemce při porovnání obou metod, což je dáno menší vyspělostí této ekonomiky. Pro další finanční rámec se dá očekávat, že se platební bilance Maďarska více méně nezmění.

Malta-pobírala relativně menší předvstupní pomoc, jako v případě Kypru. V porovnání s Kyprem však u této země nedochází ke změnám v platební bilanci při porovnání obou metod, jak tomu bylo v případě Kypru. Platební bilance tohoto členského státu má rostoucí trend od počátku sledovaného období.

Polsko-patří mezi největší čisté příjemce, a to nejen v rámci Visegradské čtyřky, ale i v rámci celé EU za sledované období. Při porovnání obou metod je patrný markantní nárůst platební bilance, kdy se jeho příjmy v roce 2013 navýšily třináctkrát oproti roku 2004.

Portugalsko-od příchodu do EU patří mezi jedny z největších čistých příjemců vůbec. Tento fakt potvrzují i obě metody, které řadí Portugalsko mezi čisté příjemce. Pokud se podíváme do tabulek, je patrné, že nedochází k extrémním výkyvům v příjmech, jako je tomu v letech 2012 a 2013.

Rumunsko-je dalším státem, kterému se dostávalo hojně předvstupní pomoci z důvodu menší ekonomické vyspělosti. To je i důvodem, proč je při využití obou metod čistým příjemcem. Jeho platební bilance oproti roku 2006 dosahovaly až osminásobných hodnot v roce 2016.

Řecko – je jedním z nejzadluženějších států v celé EU, což je jedním z důvodů, proč se řadí mezi čisté příjemce. Při porovnání obou metod je patrný kolísavý vývoj platební bilance tohoto členského státu. Nejvyšší platební bilance dosahuje Řecko v roce 2008, tedy v roce finanční krize, která na tuto zemi měla nejvyšší dopad v rámci celé EU.

Slovensko – i přes menší rozvinutost tohoto státu se mu dostávalo menší předvstupní pomoci než například České republice. Celkovou platební bilanci za sledované období mělo Slovensko o polovinu menší v porovnání s Českou republikou, což pramení i ze skutečnosti, že má o polovinu menší počet obyvatel. Slovensko patří mezi čisté příjemce a jeho platební bilance v roce 2015 při srovnání obou metod zaznamenává osmnáctkrát vyšší hodnotu, než tomu bylo při jeho vstupu do EU v roce 2004.

Slovinsko – i přes svou relativně vyspělou ekonomiku patří mezi čisté příjemce. Jeho hodnoty při porovnání obou metod se pohybují mezi 30 až 795 miliony EUR. Slovinsko patří mezi členské státy, které by se mohlo v dalším finančním rámci stát čistým plátcem.

Španělsko – řadíme mezi největší čisté příjemce vůbec už od svého vstupu do EU, včetně hojného využívání příspěvků z rozpočtu EU. Ve sledovaném období a při použití obou metod je patrný nárůst platební bilance v letech 2000-2004. Po tomto období dochází k prudkému poklesu až do konce roku 2017.

5.3 Platební bilance členských zemí od roku 2000-2018 bez Velké Británie.

První věc, kterou je potřeba vyřešit po odchodu Velké Británie, jsou finance. Příjmy a odvody do rozpočtu Velkou Británií mezi lety 2000-2018 jsou zachyceny v tabulce č. 23. V případě odchodu VB před rokem 2000, by rozpočet byl nižší o 123461,5 mil. EUR. Zároveň je možné si všimnout klesajících příjmů z rozpočtu během jednotlivých finančních rámců, je nutno podotknout že i odvody do rozpočtu se během posledních dvou finančních rámců snížily.

Tabulka 23-Příjmy a odvody do rozpočtu UK od roku 2000-2018 v mil. EUR.

	Příjmy z rozpočtu	Odvody do rozpočtu	Platební Bilance
2000	7 857,2	13 867,0	-6 009,8
2001	5 863,6	7 743,4	-1 879,8
2002	6 161,0	10 152,8	-3 991,8
2003	6 174,5	9 971,5	-3 797,0
2004	7 130,2	11 682,5	-4 552,4
2005	8 670,4	12 157,1	-3 486,7
2006	8 294,2	12 380,6	-4 086,5
2007	7 422,9	13 429,0	-6 006,0
Fin. Rámec	57 574,0	91 383,9	-33 809,9
2008	7 309,9	10 113,9	-2 804,0
2009	6 247,1	10 111,6	-3 864,5
2010	6 745,6	14 659,4	-7 913,7
2011	6 570,0	13 825,2	-7 255,2
2012	6 933,9	16 177,5	-9 243,6
2013	6 308,3	17 068,4	-10 760,1
Fin. Rámec	40 114,8	81 956,0	-41 841,1
2014	6 984,7	14 072,3	-7 087,6
2015	7 457,6	21 409,3	-13 951,7
2016	7 051,6	16 621,6	-9 570,0
2017	6 326,3	13 757,1	-7 430,8
2018	6 633,1	16 403,5	-9 770,4
Fin. Rámec	34 453,3	82 263,8	-47 810,5
Celkem	132 142,2	255 603,7	-123 461,5

Zdroj: Evropská komise.

V této kapitole, bude provedena simulace, jak by vypadaly rozpočtové bilance členských zemí bez Velké Británie mezi lety 2000-2018. Data pro výpočty pochází z tabulky č. 21, neboť metoda Ex post je přesnější. Výpočty pro tuto simulaci jsou následující: Pro každý rok se vezme platební bilance Velké Británie, která bude vydělena počtem čistých příjemců, což nám dá průměrnou hodnotu, o kterou by čistý příjemci přišli. Následně je tento průměr odečten od každého čistého příjemce. Pozice čistých plátců zůstanou stejné. V neposlední řadě je také potřeba zdůraznit že se jedná o průměrné hodnoty. Výsledky této modelace jsou zachyceny v tabulce č. 24 detailněji pak v tabulce č. 25 a graficky v grafu č. 33.

Tabulka 24-Platevní bilance členských států Bez a s UK

	Metoda EX post	Metoda EX post bez UK
Belgie (BE)	27412	18683
Bulharsko (BG)	17217	11275
Česko (CZ)	29550	23105
Dánsko (DK)	-15251	-15251
Estonsko (EE)	6277	-167
Finsko (FI)	-7216	-9187
Francie (FR)	-101994	-101994
Chorvatsko (HR)	1697	-1822
Irsko (IE)	10911	4556
Itálie (IT)	-79249	-79249
Kypr (CY)	299	-3129
Litva (LT)	16721	10277
Lotyšsko (LV)	8880	2436
Lucembursko (LU)	21347	12619
Maďarsko (HU)	44518	38073
Malta (MT)	1067	-5377
Německo (DE)	-224530	-224530
Nizozemsko (NL)	-70113	-70113
Polsko (PL)	112518	106074
Portugalsko (PT)	50552	41823
Rakousko (AT)	-15144	-15144
Rumunsko (RO)	36614	30454
Řecko (EL)	81522	72794
Slovensko (SK)	16208	9764
Slovinsko (SI)	4484	-1960
Španělsko (ES)	64861	56902
Švédsko (SE)	-39535	-39535

Zdroj: autor

Z uvedených dat vyplývá že pokud by Velká Británie vystoupila z EU už před rokem 2000, tak v případě metody ex posty by se čistými plátcí staly: Estonsko, Chorvatsko, Kypr, Malta, a Slovinsko. Je potřeba zmínit že se jedná o simulaci, která vychází z průměru. V praxi by vyspělejšími státy, které patří mezi čisté příjemce bylo odečteno více než těm méně rozvinutým.

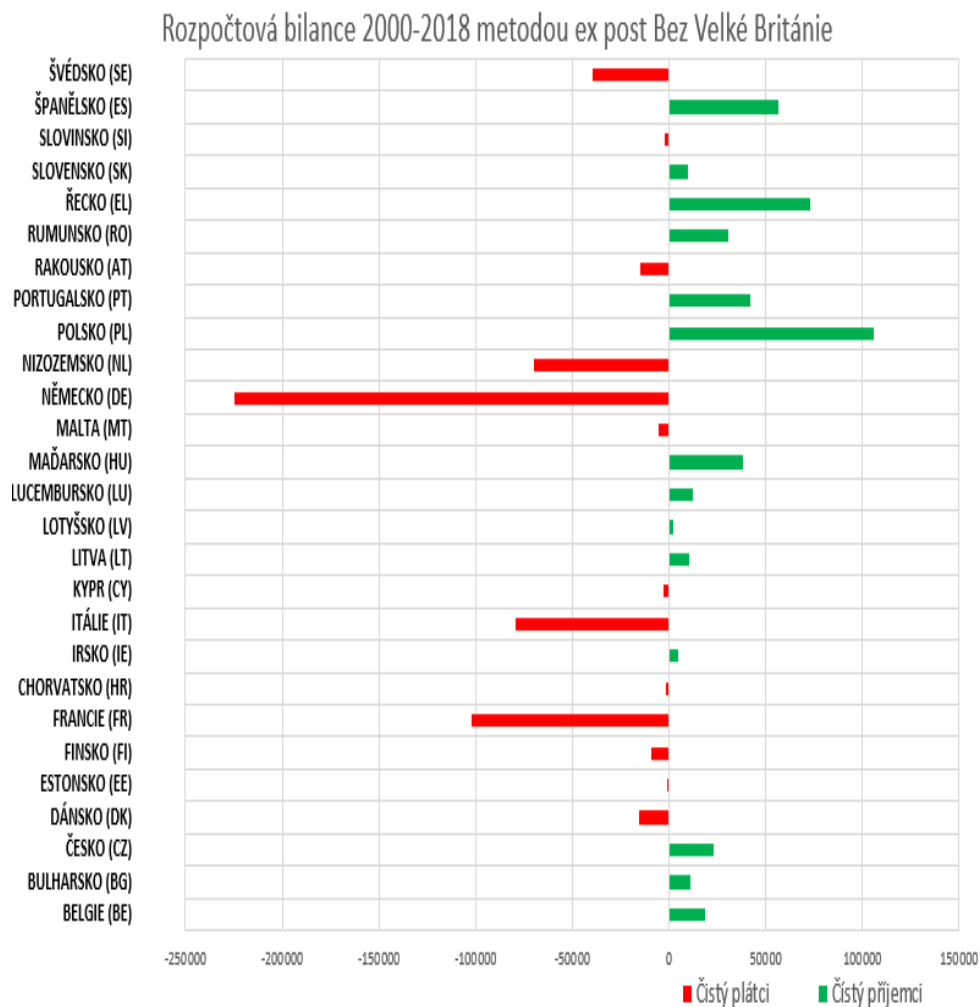
Tabulka 25-Platění bilance členských států bez UK od roku 2000-2018

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Celkem
Belgie (BE)	-8,0	143,1	750,6	448,7	1030,1	1334,2	1242,0	953,6	1311,7	726,4	896,4	1443,4	1181,8	1352,4	1417,8	660,5	739,4	1828,2	1942,6	19395
Bulharsko (BG)	90,2	0,0	143,1	175,9	292,0	286,0	1242,0	-52,6	443,0	347,6	404,4	285,1	771,9	933,0	1401,1	1424,9	1346,9	1003,7	1448,7	11987
Česko (CZ)	100,3	99,1	254,4	228,1	-34,0	-133,2	67,8	200,7	880,2	1332,9	1452,4	919,7	2391,8	2710,2	2476,7	4711,6	2425,1	1908,7	1824,9	23817
Dánsko (DK)	-42,0	-427,2	-218,9	-286,0	-349,1	-436,6	-691,1	-769,8	-744,0	-1162,9	-854,8	-975,2	-1256,8	-1464,6	-995,9	-992,6	-960,0	-810,1	-1813,5	-15251
Estonsko (EE)	44,6	33,2	43,2	75,2	-137,9	-68,9	-57,3	-153,0	42,2	316,4	200,0	-80,7	234,9	195,1	73,4	-588,2	-75,7	26,4	422,3	545
Finsko (FI)	-691,5	-214,0	-546,7	-532,3	-68,5	-114,3	-279,6	-205,9	-388,8	-606,1	-392,6	-662,2	-677,8	-662,3	-842,1	-524,1	-563,9	-234,3	-980,3	-9187
Francie (FR)	-2133,1	-2796,8	-1996,6	-1795,0	-3068,5	-3233,6	-3139,7	-3091,6	-4303,2	-6461,1	-6475,8	-6454,8	-8405,9	-9052,3	-7488,6	-6137,8	-10901,5	-4397,8	-10660,4	-101994
Chorvatsko (HR)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-514,6	-239,3	-613,3	-61,0	-179,0	497,2	-1110
Irsko (IE)	684,2	785,9	1008,3	1020,3	1279,8	833,2	752,8	217,0	310,1	-155,6	205,8	-126,1	30,4	-423,2	-87,5	-651,4	-92,7	-243,7	-791,6	4556
Itálie (IT)	-188,4	-3013,7	-3079,4	-1132,9	-3419,1	-2850,4	-2584,5	-2708,9	-4838,1	-6045,8	-5834,9	-6492,1	-5586,6	-4613,7	-5193,4	-3581,8	-5023,6	-4044,8	-9017,0	-79249
Kypr (CY)	4,4	8,2	17,4	17,0	-232,0	-152,6	-140,8	-43,5	-49,8	-27,1	-6,5	-1,2	-30,7	-524,1	-281,5	-27,0	-529,5	-389,4	-28,2	-2417
Litva (LT)	48,2	70,4	100,0	307,3	83,8	240,7	339,0	419,5	640,4	1226,6	867,3	924,0	946,2	910,1	1107,4	-74,7	536,9	783,7	1512,4	10989
Lotyšsko (LV)	50,9	56,6	54,0	79,3	-85,0	37,4	20,5	122,7	230,0	253,2	203,1	301,9	406,7	227,9	398,4	-74,7	-57,2	80,9	841,3	3148
Lucembursko (LU)	-158,8	319,9	200,0	348,9	616,2	660,8	720,5	606,8	985,5	925,3	827,6	828,6	710,1	710,1	1074,0	462,0	920,4	1061,0	1511,8	13331
Maďarsko (HU)	155,7	195,2	139,8	189,7	-108,2	305,9	832,6	1204,0	890,7	2418,2	2229,5	3966,7	2705,1	4332,4	5230,6	3734,8	2902,7	2642,3	4817,6	38785
Malta (MT)	2,5	5,1	13,9	10,4	-238,8	-133,3	-120,2	-321,0	-137,6	-234,3	-414,4	-358,0	-471,2	-479,0	-215,0	-790,6	-419,3	-329,9	-34,7	-4665
Německo (DE)	11518,4	-9480,3	-5885,0	-8608,2	-8484,3	-7852,2	-8258,7	-9226,4	-11021,5	-8796,7	-11947,4	-10994,1	-13968,6	-16320,0	-17658,5	-17112,2	-15344,1	-12755,6	-19297,7	-224530
Nizozemsko (NL)	-3255,5	-3840,5	-2881,9	-2928,0	-3153,0	-3853,5	-3941,1	-4386,4	-4401,6	-1487,5	-3467,5	-3804,6	-3956,6	-4288,1	-6358,3	-5588,0	-2629,3	-3431,4	-2460,5	-70113
Polsko (PL)	248,0	328,3	532,4	684,1	1125,0	1484,0	2632,0	4624,5	2486,0	5877,5	7699,7	10433,4	11283,9	11398,7	13087,6	8300,6	5805,8	7768,2	10986,2	106786
Portugalsko (PT)	1096,6	1343,8	2108,9	2934,4	2797,6	2135,7	2029,4	2090,7	2486,0	1845,9	2065,4	2554,1	4479,7	3803,5	2801,3	128,3	1049,8	2007,2	2776,5	42535
Rakousko (AT)	-695,3	-696,6	-248,6	-358,7	-426,0	-357,8	-379,1	-619,6	-417,0	-499,3	-805,2	-812,9	-1086,2	-1329,5	-1296,9	-938,9	-1216,9	-906,6	-2052,4	-15144
Rumunsko (RO)	158,3	247,5	239,9	303,0	572,2	416,6	466,1	159,6	1283,7	1367,4	708,8	1006,7	1444,7	3520,0	4091,2	4270,9	5258,0	2913,6	2737,9	31166
Řecko (EL)	3336,2	4064,5	2775,6	2773,9	3781,3	3576,8	4772,6	5055,8	6021,2	2767,8	2973,1	4207,1	4004,7	4741,8	4751,3	4046,2	3589,7	3284,5	2981,5	73505
Slovensko (SK)	61,8	69,1	121,7	104,0	-116,0	32,6	67,7	210,1	481,9	239,3	792,2	664,6	1000,4	660,4	554,8	2217,3	1352,3	515,1	1446,3	10476
Slovinsko (SI)	34,2	55,7	67,6	58,6	-173,0	-126,6	-100,0	-322,6	-116,9	-52,8	-96,4	19,0	-10,4	-178,3	363,7	-284,1	-414,2	-320,9	349,5	-1248
Španělsko (ES)	3499,8	6653,1	8089,4	7903,1	7688,5	5130,8	2856,3	2604,5	1962,9	202,8	2629,6	2125,9	2967,0	1817,2	33,8	2785,6	-459,0	-388,7	-1200,6	56902
Švédsko (SE)	-1432,0	-1255,7	-849,6	-1050,1	-1229,8	-1091,7	-1124,3	-1256,2	-1759,1	-403,5	-403,5	-1576,6	-2188,1	-2550,5	-2603,2	-2551,6	-1478,4	-1651,4	-13079,3	-39535
Celkem	10507,4	-7246,1	953,8	970,5	-2057,1	-3930,3	-2775,6	-4687,9	-7722,8	-6085,9	-6543,9	-2657,9	-3080,3	-5087,8	-4396,3	-7788,1	-14298,7	-4260,2	-25319,0	116521,0

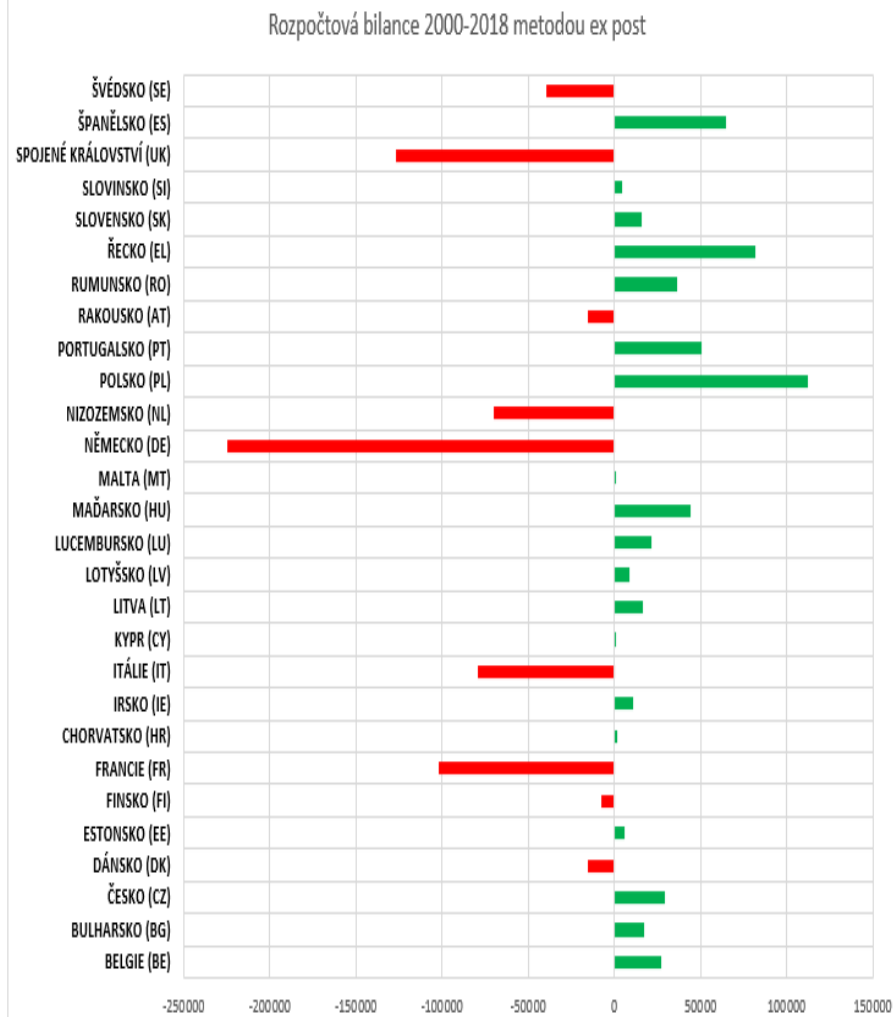
Zdroj: autor

Graf 32-Rozpočtová bilance 2000-2018 s a bez Velké Británie

Zdroj: Autor

Pro ověření, zda by se mezi čisté plátce zařadily členské státy z předešlé simulace, byla navržena další simulace. Pro tuto simulaci se vezme celková platební bilance Velké Británie mezi lety 2000-2018, která se pak vydělí celkovým počtem obyvatel v zemích čistých příjemců, z toho dostaneme průměrnou částku, o kterou by přišel jeden občan státu čistých příjemců. Tato částka bude následně vynásobena počtem obyvatel a odečtena od platební bilance jednotlivých čistých příjemců.

Tabulka 26- Simulace platební bilance členských států Bez uk metodou ex post

	Obyvatelé 2019 (v mil.)	Metoda EX post	Na osobu	Bez UK EX Post	BEZ UK EX post na osobu
Belgie (BE)	11,539328	27411,60	2375,49	19849,67	1720,18
Bulharsko (BG)	7,000119	17216,70	2459,49	12629,39	1804,17
Česko (CZ)	10,689209	29549,60	2764,43	22544,76	2109,11
Dánsko (DK)	5,771876	-15251,10	-2642,31	-15251,10	-2642,31
Estonsko (EE)	1,325648	6277,40	4735,34	5408,68	4080,03
Finsko (FI)	5,532156	-7216,10	-1304,39	-7216,10	-1304,39
Francie (FR)	65,129728	-101994,10	-1566,01	-101994,10	-1566,01
Chorvatsko (HR)	4,130304	1697,10	410,89	-1009,56	-244,43
Irsko (IE)	4,882495	10911,10	2234,74	7711,51	1579,42
Itálie (IT)	60,550075	-79249,10	-1308,82	-79249,10	-1308,82
Kypr (CY)	1,200732	298,90	248,93	-487,96	-406,39
Litva (LT)	2,759627	16721,40	6059,30	14912,97	5403,98
Lotyšsko (LV)	1,906743	8880,10	4657,21	7630,58	4001,89
Lucembursko (LU)	0,615729	21347,40	34670,12	20943,90	34014,80
Maďarsko (HU)	9,684679	44517,50	4596,69	38170,95	3941,37
Malta (MT)	0,440372	1066,80	2422,50	778,22	1767,18
Německo (DE)	83,517045	-224529,90	-2688,43	-224529,90	-2688,43
Nizozemsko (NL)	17,09713	-70113,30	-4100,88	-70113,30	-4100,88
Polsko (PL)	37,887768	112518,10	2969,77	87689,55	2314,46
Portugalsko (PT)	10,226187	50551,50	4943,34	43850,09	4288,02
Rakousko (AT)	8,955102	-15143,50	-1691,05	-15143,50	-1691,05
Rumunsko (RO)	19,364557	36613,80	1890,76	23923,85	1235,45
Řecko (EL)	10,473455	81522,30	7783,71	74658,85	7128,39
Slovensko (SK)	5,457013	16207,80	2970,09	12631,72	2314,77
Slovinsko (SI)	2,078654	4484,30	2157,31	3122,12	1501,99
Spojené království (UK)	67,530172	-123461,60	-1828,24	-	-
Španělsko (ES)	46,736776	64861,20	1387,80	34233,73	732,48
Švédsko (SE)	10,036379	-39534,60	-3939,13	-39534,60	-3939,13

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 26 nám znázorňuje výsledky této simulace. Dle této simulace by se mezi čisté plátce zařadilo Chorvatsko a Kypr. Na nové pozici těchto dvou států se shoduje i předešlá simulace. Vzhledem k tomu, že je Chorvatsko nový člen a má zajištěno, že se po určité období nesmí stát čistým plátcem do rozpočtu. Z dat získaných oběma simulacemi se dá usoudit, že v případě odchodu Velké Británie z EU před rokem 2000 by mělo za následek změnu platební bilance pro Kypr, z kterého by se tak stal čistý plátec.

Shrnutí

Ve sledovaném období je patrná změna počtu čistých plátců a čistých příjemců. Došlo zde také ke změně počtu členských států, což mělo vliv na vývoj rozpočtové bilance. Z údajů za sledované období vyplývá, že nejvýznamnějším čistým plátcem po celé sledované období je Německo, následované Velkou Británií, Francií a Itálií, která byla do roku 1989 čistým příjemcem. Naopak mezi největší čisté příjemce po celou dobu se řadí Irsko, Španělsko, Portugalsko a Řecko. Dále je vhodné zmínit Švédsko a Rakousko, které hned po připojení do EU zastávaly pozici čistých plátců, oproti například Nizozemsku, které bylo čistým příjemcem po vstupu do EU až do roku 1991, a Dánsku, které bylo čistým příjemcem do roku 1998. V případě Belgie a Lucemburska došlo ke změně platební bilance z čistých plátců na čisté příjemce po roce 1991. V přepočtu na obyvatele, je pak důležité zmínit, že nejvíce do rozpočtu za sledované období 2000-2018 přispěli Nizozemci a Švédové.

Při shrnutí a zhodnocení výše uvedených poznatků je patrné, že mechanismus, který se používá pro korekci rozpočtových nerovností, není úplně idylický. Po dohodě z Fontainebleau, kde si Velká Británie vyjednala korekce. Bylo dohodnuto, že se rozpočtové nerovnováhy, budou řešit pomocí výdajové politiky. V současné době to tak bohužel nefunguje, ale naopak dochází spíše jen k opravám a korekcím příjmové strany rozpočtu. Tento systém není dlouhodobě udržitelný a je potřeba, aby na něj EU reagovala a snažila se o transparentnější rozpočet. Po odchodu Velké Británie z EU by tak rozpočet mohl být transparentnější, neboť korekce se řešily převážně kvůli Velké Británii. Na druhou stranu pokud by se Velké Británii nepodařilo vyjednat svou korekci, patřila by mezi dva největší čisté plátce do společného rozpočtu.

Dalším faktorem, který se projevil ve sledovaném období na rozpočtové bilanci je přistoupení méně vyspělých států, a tím i změna počtu na pozici čistých příjemců na čisté plátce. Tento stav se bude dále v budoucím období a s přístupem nových států do EU měnit, což se může brzo stát skutečností v případě přechodu Irska a Kypru mezi čisté plátce. Problém však může nastat, pokud se na stranu čistých plátců dostanou státy, které nejsou tak vyspělé a stále budou potřebovat finanční pomoc. Uvedený fakt by měl dopady na rozpočty EU a členských států, ale i na vzájemné vztahy uvnitř EU, včetně dalších konsekvencí.

Z dat, které vyšla ze simulace, by se s největší pravděpodobností dalo předpokládat, že v případě odchodu Velké Británie z EU před rokem 2000 by mělo za následek, změnu v platební bilanci hlavně u Kypru, z něhož by se stal čistý plátec.

Na závěr je důležité zmínit, že platební bilance vypočítané oběma metodami¹⁶, nejsou finálním ukazatelem, neboť státy přispívají do fondů, které jdou mimo rozpočet. Takovým příkladem může být Evropský stabilizační mechanismus (ESM). Tento mechanismus napomáhá zemím eurozóny, a bude aktivován jen v případech, kdy bude potřebovat zajistit stabilitu celé eurozóny. (Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2011)

---

¹⁶ Metoda ex post a metoda EK

6 Reformní závěry rozpočtu EU a očekávané dopady do rozpočtové bilance členských států

Před novým finančním rámcem je stále zapotřebí vyřešit nové výzvy a nesoulad v pohledu a názorech řady členských států. EU a jednotlivé členské státy, mají tak nelehký úkol, a to dohodnout se, jak bude vypadat nový finanční rámec 2021-2027. Další výzvou je, jak bude rozpočet vypadat bez příjmů od Velké Británie, která opouští EU.

6.1 Nové členské státy

V současné době se jedná o zahájení přístupových rozhovorů se Severní Makedonií a Albánií. I přes velkou snahu Evropského parlamentu, Evropské komise a většiny členských států se nepodařilo dosáhnout potřebné jednomyslnosti vedoucí k tomuto kroku. Jedním z hlavních důvodů byla například ze strany Francie potřeba reformy přístupových kritérií. Dalšími státy, které jsou proti přijetí Albánie, je Dánsko a Nizozemí. Albánie i Makedonie splnily podmínky, které jim Brusel přikázal, a tudíž lze chápat jejich pobouření. Dalším problémem, který chce Francie přezkoumat, jsou otázky ohledně migrace. O znovu otevření jednání s Albánií a Makedonií usilují Itálie a Belgie, argumentují tím, že je to značná chyba a mohlo by se toto rozhodnutí stát historickým omylem. (Evropský parlament, 2019)

Francie a její spojenci jsou znepokojeni schopností EU umožnit vstup státům bojujícím s korupcí a zločinem. Po předložení návrhů Francií začala Evropská komise přezkoumávat současné přístupové procesy a pracovat na jejich reformě. Tím pádem by mohly opadnout postoje Nizozemí a Dánska, které kladly důraz na tyto reformy. Dále pak Francie argumentuje, aby přístupová jednání nebyla urychlena, jak tomu bylo při vstupu Bulharska a Rumunska v roce 2007. (Evropský parlament, 2019)

Z pohledu dopadů na rozpočet EU a jeho části by se přístupem těchto dvou států snížil průměr HDP EU, čímž by se urychlila cesta některých členských států

k pozici čistých plátců, dále by došlo k dodatečným výdajům na politiky spojené s rozvojem tohoto regionu.

6.2 Odchod UK

Ve vztahu k uvedenému je potřebné také uvést efekt a dopady již zmiňovaného vystoupení Velké Británie z EU, což má spojitost s tím, jakým je Velká Británie zásadním čistým plátcem do rozpočtu EU. Jednání o odchodu Velké Británie započala v roce 2016, a skončila 31. ledna 2020, kdy vstoupila do vystupujícího období, které je do konce roku. Během této doby se bude snažit vyjednat dohodu o budoucích vztazích s EU. Dopady tohoto odchodu budou mít dopady pro oba zúčastněné.

Dopad odchodu na Velkou Británii

Velká Británie zaznamenala výrazný ekonomický šok, který byl způsobený jeho odchodem z EU. Nejzásadnější dopady zaznamenají ekonomický růst, obchod a zaměstnanost. Také je třeba brát v úvahu, jaké dopady to bude mít na Irsko a Skotsko.

S odchodem z EU přijde Velká Británie o přístup na volný trh¹⁷. Bez přístupu na volný trh se navýší náklady vývozců. Tarify by rovněž navýšily ceny dovozů, co Velké Británie. Více než třetina dovozů právě pochází z EU. Dalším problémem, je přesídlování firem do jiných států EU.

Co se týče vztahů se Skotskem, které bylo proti vystoupení z EU, snaží se skotský parlament vyjednat referendum o svou samostatnost, aby následně mohlo požádat o vstup do EU.

Dopady odchodu na EU

Dopady odchodu UK na rozpočet EU bude enormní, neboť patří mezi jedny z největších přispěvovatelů do rozpočtu. Prostředky, které odvádí bude potřeba nahradit

---

¹⁷ Při psaní této práce nebyla vyjednána žádná dohoda. Pozn. autora

bud' novým zdrojem příjmů anebo snížením výdajových prostředků. Pokud by se státy na novém příjmu rozpočtu neshodly, je možné, že se z některých čistých příjemců stanou čistí plátcí.

Pokud pomineme fakt, že je Velká Británie čistým plátcem rozpočtu, vyvolává tento odchod posílení pravicových proti imigračních politických stran napříč Evropou. Pokud by se tyto strany dostaly k moci, ať už ve Francii či Německu, mohlo by dojít k referendům o odchodu i v těchto zemích. To by znamenalo nejen odchod jedněch z největších přispěvatelů, ale i to rozpad EU.

6.3 Zelená Dohoda

Udržitelný rozvoj představuje obecný politický cíl v rámci EU a jako takový byl silně zakotven i do současné strategie rozvoje EU Evropa 2020 (EK 2010). **Zelená dohoda pro Evropu**, *European Green Deal, EGD* je integrální součástí Strategie EK k implementaci globálních udržitelných cílů OSN a Agendy 2030.

Dne 11. 12. 2019 předsedkyně EK Ursula von der Leyenová představila zveřejněné sdělení **k Zelené dohodě pro Evropu** (*European Green Deal, EGD*). Zelená dohoda pro Evropu představuje klíčovou strategii pro přechod na klimaticky neutrální, udržitelnou a oběhovou ekonomiku. Strategie je prezentována jako nová strategie růstu (zeleného a inkluzivního růstu). (Rada Evropské unie 15051/19, 2019)

EGD má několik zásadních cílů:

1) klima-zvyšování klimatických ambicí do 2030 a 2050, a to např. skrze *klimatický zákon*, který má být EK předložen do března 2020. EK už definovala svou představu dosažení klimatické neutrality do roku 2050, nicméně např. pro jasné definování podmínek přechodu, předvídatelnost pro investory a potvrzení cílů klimatické neutrality je nutné přijmout příslušnou legislativu. (Rada Evropské unie 15051/19, 2019)

2) energie-dodávání čisté, cenově dostupné a bezpečné energie – další dekarbonizace energetického systému, který musí být založen zejména na obnovitelných zdrojích, bezpečných a dostupných pro všechny. ČS měly představit revizi svých energetických plánů do konce roku 2019. (Rada Evropské unie 15051/19, 2019)

3) ekonomika-mobilizace průmyslu k docílení čisté a oběhové ekonomiky, budování a modernizace energetiky – v březnu 2020 přijme EK Průmyslovou strategii EU. EU musí k dosažení EDG využít potenciál *digitální transformace*. K tomu bude muset být připraven nový plán pro cirkulární ekonomiku, včetně politiky udržitelných produktů.

4) doprava-udržitelná a inteligentní mobilita – snížení emisí, multimodální doprava, alternativní dopravní pohonná paliva. (Rada Evropské unie 15051/19, 2019)

5) stavebnictví a renovace nemovitostí-energeticky a zdrojově efektivním způsobem

6) potraviny-vytvoření spravedlivého, zdravého a environmentálně přijatelného systému produkce potravin-EK na jaře 2020 představí „Farm to Fork Strategy“ týkající se této oblasti (nové technologie, všeobecná informovanost, změna klimatu, ochrana životního prostředí a zachování biodiverzity, snížení užívání chemických pesticidů, hnojiv a antibiotik, podpora oběhové ekonomiky, udržitelná spotřeba a konzumace a podpora zdravé stravy). (Rada Evropské unie 15051/19, 2019)

7) ochrana a obnova ekosystému a biodiverzity-v březnu 2020 bude EK prezentovat Strategii k biodiverzitě, novou EU strategii k lesům. (Rada Evropské unie 15051/19, 2019)

8) nulové znečištění a netoxické prostředí-EK představí chemickou strategii pro udržitelnost. (Rada Evropské unie 15051/19, 2019)

Naplnění strategie EGD do roku 2030 předpokládá další investice ve výši 260 mld. EUR. Za tímto účelem EK odprezentuje „Udržitelný investiční plán EU“. Naplnění strategie přinese zásadní strukturální změny. Přejchod musí být nejen efektivní, ale i spravedlivý. Evropská unie musí zůstat globálním vůdcem v této oblasti.

Tato dohoda bude mít i dopad na rozpočet EU, neboť komise navrhla, aby oblast klimatu byla zahrnuta do všech programů EU a měla podíl 25 %. Dále pak komise navrhuje mechanismus pro spravedlivou transformaci v rámci udržitelné Evropy. Ten by měl nejvíce napomáhat regionům, které jsou nejvíce závislé na fosilních palivech. Tím budou znevýhodněny státy, které už snižují své emise. V této transformaci budou hrát klíčovou roli i vnitrostátní rozpočty. Komise plánuje větší spolupráci s členskými státy, aby kontrolovaly, navrhovaly a porovnávaly postupy při sestavování ekologických rozpočtů.

6.4 Nové Zdroje Rozpočtu

Vzletem k tomu že poslední zdroj byl přidán v roce 1988, je jednoznačně nezbytné vymyslet další možnosti, jakým způsobem by EU mohla navýšit své příjmy. Tímto krokem by EU měla větší množství finančních prostředků k financování svých politik. EU při navrhování rozpočtového rámce na období let 2014–2020 navrhovala, aby byl zařazen nový příjem do rozpočtu v podání odvodu z finančních transakcí. Tento návrh byl ovšem zamítnut, a tak si EU musela vystačit pouze se svými 4 zdroji. Postoj České republiky byl v tomto případě odmítavý s argumentací o tím, že by tato daň mohla ohrozit konkurenceschopnost finančního sektoru. Dalším negativním efektem v případě schválení tohoto finančního zdroje by bylo zdražení těchto služeb, což by v konečném vyjádření vedlo k zatížení konečného spotřebitele. (Evropská komise, 2018)

V současných jednání o víceletém finančním rámci na období 2021–2027 v diskuzním dokumentu **o budoucnosti financí EU** se řeší nové možnosti pro systém vlastních zdrojů. Je zde návrh na změnu současného zdroje, který se týká DPH. Tento krok si klade za cíl jeho zjednodušení a reformování (*Poznámka autora: s tímto návrhem se slučují, neboť v každém státě je nejen jiná sazba, ale i jiná marže, což svým způsobem některé státy znevýhodňuje v podobě vyšších odvodů*). Další zásadní vývoj je očekáván v případě jednání ohledně odchodu Velké Británie z EU a zánik slev, jenž Velká Británie využívá, a kterým vyprší mandát v roce 2020. Zrušení slev by tak mělo zjednodušit systém příjmů. Tento krok je vcelku logický a při uplatnění hlubších reforem po brexitu by mohl být rozpočet transparentnější. (Evropská komise, 2018)

Mezi dalšími možnými novými zdroji příjmové složky rozpočtu EU jsou často skloňovány:

Vlastní zdroje založené na dani z příjmu právnických osob - o tomto zdroji se hovoří již delší dobu a měl by se týkat převážně nadnárodních korporací v případě, že jejich dosažené zisky přesáhnou určitou hranici. (Evropská komise, 2018)

Daň z finančních transakcí se již řešila v rámci minulého finančního rámce. Je možné, že s ohledem na potřebu a hledání dalších zdrojů se nakonec tento návrh podaří upravit a přijmout. O tomto zdroji příjmu proběhlo hlasování v rozpočtovém

rámci 2007-2013, ale z důvodu lobby tento návrh neprošel. (Evropská komise, 2018)

Daň z elektřiny – jedná se o velmi zajímavý zdroj příjmů, ale pouze za předpokladu, že bude zpoplatněna pouze elektřina, která je získána neekologickým způsobem. Uvedený příklad by mohl být zanesen i pod tzv. dodatečnou ekologickou daň. Nevýhodou této daně může být i to, že tento nový finanční zdroj ve svém důsledku nakonec zaplatí finální spotřebitel. Nicméně i pozitiva by se však tento spotřebitel měl dočkat v podání ekologičtějšího prostředí.

Daň z motorového paliva-tato daň nemá velké naděje na úspěch. Důvodem je spotřební daň na paliva v členských zemích a velké automobilové lobby. Dále pak by se navyšovaly ceny na čerpacích stanicích a v konečném důsledku ve finále by vše zaplatil finální spotřebitel.

Ražebné (emise měny centrální bankou) - jedná se o jeden z nejhorších možných návrhů. O této dani nemůže být v současné době ani pořádně rozhodnuto, neboť ne všechny členské státy jsou v eurozóně. Nové státy, které by se staly součástí eurozóny, by byly značně znevýhodněny, případně by se domáhaly jiných úlev a kompenzací. Dalším velkým problémem by bylo zvýšení nákladů na ražbu měny pro státy, které dosud nejsou v eurozóně.

Stanovení ceny za emise uhlíku-EU si klade za cíl obecně snižovat emise, a tím se stát ekologičtější. Příkladem může být Německo, které zakazuje vjezd do měst autům s vyšší emisní normou, dále se jedná o uzavírání elektráren na fosilní paliva. Touto daní by se na jedné straně mohly snížit emise, ale pokud by tato daň vstoupila v platnost, zaplatil by ji zase s největší pravděpodobností finální spotřebitel.

Příspěvky členských států vypočtené na základě množství nerecyklovaných obalových odpadů-pomocí tohoto nařízení by byly členské státy více motivovány ke snižování odpadů

Hlavním cílem při zavádění nových zdrojů je jejich transparentnost, jednoduchost, stabilita a soudržnost s cíli EU. Dále by se mělo dbát na konkurenceschopnost a udržitelný růst a jejich spravedlivé rozdělení mezi členské státy. (Evropská komise, 2018)

Dále by měla být přidána daň z nákupu nových plastů (včetně plastových obalových materiálů), a to i přesto že lidé třídí odpad a ten se následně recykluje. Nicméně není využit všechn. Důvodem je vyšší výkupní cena než při pořízení nových plastů. Touto daní by se vyrovnal případný rozdíl v příjmech. Dále by implementace této daně měla vliv na životní prostředí a snížení nežádoucích emisí. Otázkou v případě zavedení této daně zůstává, jaký by to mělo vliv na celosvětové ceny ropy. Zajímavou myšlenkou by také bylo zavedení tzv. odvodů za znečišťování životního prostředí, pod které by se mohl zanést mix výše citovaných daní s vlivem na životní prostředí. Tato daň by mohla přinést i řadu pozitiv na straně podpory konkurenceschopnosti členských států, zavedení nových technologií (i efektivnějších) včetně jejich rozvoje. Za pomoci úlev či dotací pro státy či soukromý sektor, by tento krok dále podpořil růst ekonomik uvnitř EU a samozřejmě přispěl k ekologicky čistému prostředí.

Další zajímavou myšlenkou by mohla být daň z „obalu“. V podání jednoho konkrétního příkladu lze uvést ovesné vločky nebo brambůrky na jejichž zabalení je využíváno zbytečně mnoho obalového materiálu-v moha případech i dvojitého (karton + plastový obal uvnitř), nelze opomenout ani marketingovou politiku v podání velkého balení s malým obsahem příslušné produktu. Daň by byla založena na principu stanovení procentuálního poměru, tj. kolik smí být nevyplněného prostoru v obalu a zda je nutný dvojitý obal. Tato daň by byla nastavena progresivní formou, tedy čím více prostoru v obalu, tím vyšší daň. Jako příklad lze uvést 100 g balení smažených brambůrků, které tvoří plastový obal z jedné třetiny naplněný příslušnou gramáží uvedeného produktu. Striktněji lze pohlížet i na produkty, které jsou zabaleny do více obalů, např. různé druhy vloček, oříšků, kaší apod., což je jen zlomek skutečného stavu na trhu. V uvedených případech stojí za tímto záměrem producentů i jistý komerční tah v podání optického klamu v očích spotřebitele. V případě obalů je možné také

doplnit dodatečné daňové zatížení na obalové materiály s dlouhou dobou rozkladu či náročnou recyklací. Daňová zátěž by naopak nebyla uplatněna na ekologicky šetrné obaly a jejich přiměřenost.

V této souvislosti je však jasně patrné, že tyto dodatečné daně můžou mít dopad na finální spotřebitele, kteří je i zaplatí. Tento efekt může mít negativní vliv na vztahy mezi EU a jejími státy a obyvateli, neboť právě občané a korporátní sféra by z navyšování cen vinili EU.

6.5 Transparentnost rozpočtu

V rámci nového finančního rámce chce EU na oblast vědy a dopravní infrastruktury rozdělovat prostředky na základě vyhodnocení soutěží s cílem, aby nejlepší projekty získaly požadované dotace. Uvedený záměr EU lze vnímat jako určitou snahu o zavedení větší transparentnosti při čerpání z rozpočtu EU a vynakládání finančních prostředků správným směrem. (Evropská komise, 2018)

Z pohledu dosažení vyššího stupně transparentnosti, kontroly a bližšího vztahu občanů a rozpočtu EU, by prospělo i vytvoření nového úřadu (např. agentury) v rámci každého členského státu, který by měl za hlavní úkol zkvalitnit dohled nad čerpáním prostředků z rozpočtu EU a dodržování platné legislativy. Na tomto úřadě by se žádalo o dotace a různé příspěvky. V rámci kompetencí by tento úřad spadal pod Evropský účetní dvůr, který by dostával z každého členského státu zprávy a kompletní žádosti, které by pak sumarizoval a následně předával Evropské komisi. Takto nastavený systém by napomohl k přesnějšímu, spravedlivějšímu a efektivnějšímu rozdělování dotací. Zmíněný návrh by sice na jedné straně vyvolal zvýšení administrativních nákladů, ale ty by byly vykompenzovány efektivním přerozdělováním finančních prostředků z rozpočtu EU v daném členském státě, dále by došlo k zajištění lepšího dohledu nad čerpáním, transparentností a případné následné kontrole. V případě detailnějšího pohledu by takový úřad měl větší přehled o tom, co kolik v daném státě stojí, jaké jsou finanční náklady na různé stavby a projekty.

V případě uvedeného návrhu je dobré upřesnit, že by tímto krokem nebyla dotčena suverenita členských států. Tento úřad by byl na úrovni vedení obsazen odborníkem z některého dalšího členského státu, aby byl zajištěn dostatečný stupeň nestrannosti a transparentnosti, na dalších pozicích by byli úředníci příslušného státu s požadovanou odborností. Z pohledu prosazení tohoto návrhu by mohla být citelná jistá rezistence ze strany některého z členských států, jelikož by mohly vnímat tento návrh jako nebezpečí větší kontroly jejich systému, zásah do jejich lobby a restrikcí v podání implementovaného sankčního mechanismu do systému. V případě rozšíření pravomocí by v souladu se zajištěním kvalitnějšího sledování čerpání a použití finančních prostředků mohl tento úřad také sloužit jako externí auditor v daném členském státě, a to na žádost ministerstev, vlády anebo občanů.

Tento úřad by nezasahoval do rozpočtových procedur daného státu, pouze by kontroloval, zda jsou finanční prostředky určené na určitý projekt využity tak, jak si stanovil žadatel, tzn. efektivně a bez podvodů. Pokud se podaří, i na základě výše popsání, aby se rozpočty EU a potažmo i jednotlivých členských států začaly využívat efektivněji, přineslo by to řadu pozitivních dopadů, mezi kterými je možné jmenovat:

1. Zlepšení životní úrovně obyvatelstva,
2. Harmonizace žádostí o dotace,
3. Monitoring každého eura,
4. Zvýšení zaměstnanosti mladých lidí; většinou platí, že mladí lidé jsou více mobilní a ochotní se stěhovat za prací. Tento úřad by mohl pomoci pohybu pracovní síly v rámci EU. Jako příklad můžu uvést Španělsko s vysokou mírou nezaměstnanosti a tím i ochotou mladých stěhovat se za prací,
5. Lepší vztah občanů členských států k EU; *„EU se intenzivně snaží, aby její občané byly spokojeni v každém státě, a především aby se jejich příspěvky do rozpočtu formou daně využívali efektivně¹⁸.“*
6. Hospodářský růst členských států a tím pádem i celé EU,
7. Dále by tento krok byl revoluční v rámci sjednocování Evropy a větší transparentnosti výdajů a nákladů nejen na úrovni EU, ale i na národní úrovni,

---

¹⁸ To je myšleno v případě schválení možnosti externě kontrolovat rozpočet na požádání

8. Zlepšení vztahů mezi žadateli o dotace a EU; „*cílem EU je podpora menších a středních podniků, transparentnost a efektivnost využívání přidělených dotací.*“

Výše uvedené cíle jsou také zahrnuty v návrhu na víceletý finanční rámec 2021-2027. Zavedené reformní kroky by měly v první řadě mít vliv na rozpočet z pohledu dosažení lepší transparentnosti, dokonalejší kontrole využití každého eura a jeho návratnosti v různých podobách. (Evropská komise, 2018)

6.6 Diskuze o novém finančním rámci 2021-2027

Před novým finančním rámcem 2021-2027, který musí být schválený do konce roku 2020, je mnoho nejasností a schůzka, k tomuto finančnímu rámci tak končí bez jakéhokoli posunu.

Mezi základní rozdělení táborů v rámci EU patří rozdělení na čisté plátce a příjemce. Mezi čistými příjemci se vytvořila skupina Visegradské čtyřky¹⁹, která před novým finančním rámcem čeká nelehký úkol, a to udržet se mezi čistými plátcí. Pro Českou republiku a Polsko je tomu možná naposled co si budou moci sáhnout na tučné dotace z EU. Státy Visegradské čtyřky, patří mezi významné těžitele z fondů soudržnosti. V současném finančním rámci bylo vyčleněno 63,4 miliard EUR, pro nový finanční rámec 2021-2027 je tato částka snížena na 41,3 miliard EUR. Státy Visegradské čtyřky, tak před novým finančním rámcem čeká velká řada vyjednávání ohledně příjmů z fondů soudržnosti. (EHL, 2020)

Česká republika

Pro nový finanční rámec by Česká republika měla dostat o 24 % méně z fondů soudržnosti. V současné době jedná Andrej Babiš o budování infrastruktury, jako jsou dálnice a železnice. Evropská komise argumentuje tím, že Česká republika na jejich výstavbu dostala už dostatek prostředků a pro další finanční rámec staví na první místo investice do vědy a výzkumu.

---

¹⁹ Česká republika, Slovensko, Polsko a Maďarsko

Polsko

Příjmy z fondů soudržnosti by se Polsku měly snížit o 23 % pro další finanční rámec. Co se týče snížení příjmů z politiky soudržnosti a zemědělských politik, argumentuje Polsko tím, že by peníze měly být brány z jiných oblastí, které zaznamenaly nárůst ve výdajích. Hlavně z obrany, vědy a výzkumu. (EHL, 2020)

Velkým problémem pro Polsko je jejich závislost z uhelných elektráren. V této souvislosti budou Poláci stavět svou strategii vyjednávání na bázi zelené dohody. Tudíž by Polsko mohlo dostat prostředky na snížení uhelných elektráren a přechod na zelenou energii.

Maďarsko

Pro nový finanční rámec se počítá se snížením o 24 % z fondů soudržnosti, podobně jak tomu je u České republiky. Oproti ostatním státům Visegradské čtyřky se Maďarsko řídí prioritami navrženými Evropskou komisí. Dle uniklého vládního dokumentu nevyšší část prostředků EU pro nový finanční rámec by 26 % šlo na inovace a hospodářský rozvoj a pouhých 22 % na dopravu. Vzhledem k tomu, že je národní dálniční síť převážně hotová, začíná se klást větší důraz na čistou dopravu a snižování emisí na které má jít 16 %. (EHL, 2020)

Slovensko

V současné době na Slovensku probíhají volby, jejichž dopad může ovlivnit priority nové vlády ohledně rozpočtu. Ještě před volbami premiér Peter Pellegrini navrhuje, aby se škrty týkaly: Erasmus +, obrany a administrativy namísto škrťů z fondů soudržnosti. Pro nový finanční rámec je navrhované snížení o 22 % z fondů soudržnosti oproti současnému finančnímu rámci. (EHL, 2020)

Na druhou stranu mezi čistými plátcí se vytvořila skupina tzv. „šetřivá čtyřka“, tedy státy Nizozemsko, Rakousko, Dánsko a Švédsko. Tato skupina bojuje za snížení odvodů z HND pro nový finanční rámec, které by nemělo přesáhnout 1 % HND²⁰. Odpor těchto států vůči navyšování rozpočtu je vcelku pochopitelný, neboť po odchodu Velké Británie se sníží

---

²⁰ Komise navrhuje 1,11%

příjmy, a tudíž by se zvýšila zátěž těchto států. (Evropská rada, 2020) V opozici proti tomuto rozhodnutí stojí přátelé koheze²¹, pro které je politika soudržnosti klíčovým investičním nástrojem EU. Hlavním cílem pro tyto státy je udržení stejného množství dotací na zvyšování úrovně v chudších regionech EU. Jednání ohledně nového finančního rámce tak stále pokračují. V případě že by se státy nedohodly, bylo by zavedeno provizorium. (Vláda ČR, 2019)

Dalším problémem, kterému EU čelí, je nový příliv migrantů u řeckých hranic, ke které se dostávají přes Turecko. Dohoda z roku 2016, kdy Evropa vracela migranty do Turecka, tak zřejmě přestala platit. Turecko za omezení vstupu migrantů přes Turecko až k řeckým hranicím dostávalo finanční kompenzaci. Současný prezident Turecka Erdogan se tímto porušením dohody snaží získat více finančních prostředků z EU.

V neposlední řadě je nutné brát v potaz tzv. „zásah vyšší moci“. Tím je myšlena současná pandemie, která zužuje celou Evropu a může mít větší dopad na rozpočet EU než odchod Velké Británie. I když ještě nejsou známy ekonomické důsledky této pandemie, je zcela jasné, že nový finanční rámec tím bude značně ovlivněn. Hlavním důvodem je uzavření obchodů, firem a hranic, z čehož vyplývá snížení příjmů z DPH a cel. Dále pak zvyšování sociální politiky jednotlivých členských států a jejich zadlužování. Tato krize dále ukázala, že ačkoliv jsme v EU, každý stát jedná sám za sebe. Při zavření hranic jsme se vrátili před Schengenskou dohodu, která způsobila revoluci v cestování po Evropě.

EU se v této těžké době snaží státům pomoci i přes její omezené možnosti, neboť zdravotnický systém je hlavně v rukou členských států. Mezi takovou pomoc patří například, že státy se mohou zadlužit pod 60 % HDP. Dále se jedná o zřízení nového fondu, do kterého by měly jít nevyužité finance ze strukturálních a investičních fondů. Z dalších fondů jako je například Evropský sociální fond, půjdou finanční prostředky na ochranné pomůcky pro lékaře a pomoc při karanténě. Peníze z fondu regionálního rozvoje, by pak měly jít na pomoc malým a středním podnikům.

---

²¹ Bulharsko, Česká republika, Kypr, Chorvatsko, Estonsko, Řecko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Malta, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko.

Na závěr je potřeba zmínit, že všechna jednání, která proběhala ohledně nového finančního rámce, budou kvůli této pandemii k ničemu. Po skončení této pandemie tak budou muset členské státy, přehodnotit svá stanoviska a dohodnout se, jak znovu nastartovat ekonomiku. Tato jednání budou složitá, neboť jsou postižené i státy, které jsou hnací silou ekonomiky EU. Principem solidarity, z kterého méně vyspělé státy těží, bude po skončení pandemie pryč, dokud se situace nestabilizuje. Pokud ovšem tato pandemie nezpůsobí vlnu restrukturalizace EU.

7 Závěr

Z výstupů jednotlivých kapitol této práce jasně vyplývá, že rozpočet EU má jednu z nejdůležitějších úloh v rámci tohoto významného unijního uskupení. Aby EU mohla dosáhnout svých cílů, je potřeba společného a správně strukturovaného rozpočtu s transparentními a stimulačními prvky, které jsou doprovázeny řadou pozitivních aspektů.

Rozpočet EU lze ve světle získaných výstupů charakterizovat, jako jeden velký nástroj fiskální politiky, který má řadu cílů, mezi které je v první řadě potřebné uvést již zmiňovaný stimulační efekt pro ekonomicky slabší členské státy, rozvojové projekty v nejrůznějších odvětvích, přeshraniční spolupráci, eliminaci dopadů krizových období, vliv na sociální systém vč. zaměstnanosti, bezpečnost a mnoho dalšího. V poslední době se objevuje i výzva spojená s klimatickými změnami.

Z provedené analýzy jsou z pohledu vývoje tvorby a čerpání rozpočtu EU patrné změny v položkách příjmů a výdajů a změny v jejich vzájemném poměru, na což měla vliv řada aspektů, např. v podání integračních procesů, legislativních změn, nových výzev a potřeb reagovat na nové trendy, včetně rozvoje moderních technologií a šetrného přístupu k životnímu prostředí.

Vlivem posledního vývoje bude mít na rozpočet zásadní vliv i odchod Velké Británie z EU, čímž dojde k nižším odvodům do rozpočtu EU na straně příjmové části (255 603,7 mil. EUR). Zároveň však budou odbourány vyjednané korekce, což by mělo přispět k postupnému narovnání transparentnosti v rámci systému. Dopady výpadku příspěvku do rozpočtu ze strany Velké Británie, tak bude potřebné nahradit jinou formou, např. v podání zavedení nové příjmové položky rozpočtu, efektivnějším nakládáním s finančními prostředky, a tedy i zpřísněním pravidel pro jejich čerpání, včetně možnosti nižšího rozpočtu EU. Tento krok si vyžádá i transformaci systému, která bude mít dopad na všechny členské státy. Očekávat se dá také změna na straně počtu čistých plátců a čistých příjemců, což by mohlo mít vliv na urychlení přechodu ČR na pozici čistého plátce. V současných predikcích řady studií se očekává tento přechod po roce 2028.

V případě vyjednávání o novém finančním rámci a vztahů mezi členskými státy došlo v rámci EU k vytvoření několika názorově blízkých skupin (tzv. „Like-minded“). Jednu skupinu tvoří klasičtí čistí plátcí, např. Itálie, Německo a Francie (*dala by se zmínit i Velká Británie, která je však v procesu vystoupení z EU*), díky jejichž finančním příspěvkům se vůbec o nějakém rozpočtu můžeme bavit. Další skupinu tvoří státy Visegrádské čtyřky, které by také v rámci toho vyjednávání chtěly prosadit svůj postoj a návrhy. V neposlední řadě nesmíme opomenout ani státy PIGS (Portugalsko, Irsko, Řecko a Španělsko), které patří mezi nejzadluženější ekonomiky EU. Tyto členské státy tak bojují o prosazení jejich zájmů a za každou dotaci. Nelze také nezapomenout Skandinávské země, které financování rozpočtu nikterak netěší a jejich nespokojenost se projevuje zejména z pohledu navyšování jejich příspěvků do rozpočtu EU, čímž se jejich záporná platební bilance neustále prohlubuje.

V současné fázi, před přijetím nového finančního rámce, má rozpočet EU mnoho směrů, kterými se po odchodu Velké Británie může vydat. Jedním z nich je schválení nového zdroje, kterým by se mohla stát ekologická daň. Dalším krokem, ale v současné době nereálným, by mohlo být další navýšení příspěvků od členských států, což by mohlo vést k tomu, že z některých členských států by se tak stali čistí plátcí. V konečném důsledku by se také mohly zpřísnit podmínky čerpání z rozpočtu a implementace větší kontroly.

Pokud se zaměříme na možnosti rozpočtu EU před novým finančním rámcem, jeví se jako nejvhodnější varianta zlepšení transparentnosti rozpočtu a zavedení kvalitnějších kontrol, aby členské státy přispívající do rozpočtu mohly sledovat, kolik a na jaké výdajové položky či do jakých projektů prostředky směřovaly (*tzv. dohledat a zdůvodnit každé vydané euro*). Tento návrh vychází z negativních zkušeností, které vycházejí z řady podvodů a machinací s dotacemi napříč EU, z regionálního pohledu lze zejména jmenovat východní Evropu, což velice negativně vnímají čistí plátcí.

Z výsledků a řady údajů zpracovaných v této práci jasně vyplývá, že ve sledovaném období došlo k řadě změn ve všech sledovaných oblastech. Je zde patrný odklon od výše financování rozpočtu z jednotlivých zdrojů a jejich skladby. Obdobně je tomu i v případě

výdajové stránky. V rámci zjišťování byl i značně patrný integrační vliv, který se promítnul do obou částí rozpočtu – výdajová a příjmová část rozpočtu, což bylo zapříčiněno snahou o změnu priorit, podporu rozvoje a konkurenceschopnosti EU a dalších aspektů s odkazem na nově vzniklé a nepředvídatelné události, jako jsou finanční krize či migrační krize a s tím spojená a zavedená politika. Z pohledu vývoje ve sledovaném období sehrává svou důležitou úlohu zavedení víceletých finančních rámců, sestavování vyrovnaných rozpočtů a solidarita vyspělých členských států s méně rozvinutými státy s cílem jejich rychlého přiblížení k průměru a rozvoji zaostalých částí, případně částí postižených negativními událostmi. Poslední myšlenkou, kterou bych chtěl k výdajové části uvést je již několikrát zmiňovaný problém s administrativními výdaji.

Případné dopady, které se vážou k vystoupení Velké Británie z EU, jsou v tuto chvíli jen ve formě hrubých odhadů. Důsledky tohoto kroku se projeví až v nadcházejících letech a zejména budou mít své spojitosti i v případném výskytu některé nepředvídané události, např. finanční krize, bezpečnost, obchodní politiky a protekcionismus. Co však nelze opomíjet, je možnost, že Velká Británie nemusí být posledním členským státem, který z EU vystoupí. Tato skutečnost by však v případě vystoupení některého z hospodářsky vyspělých států měla na další vývoj EU zásadní vliv v mnoha ohledech a mohla by spustit další vlnu odchodů či dokonce snahy o přeskupení do nových unijních uskupení. V takovém případě by se jednalo o destabilizaci regionu a samozřejmě by to mělo ekonomické dopady na světový vývoj a suverenitu Evropy, která je v mnoha ohledech reprezentována právě EU. S ohledem na tyto aspekty, tudíž není schvalování nového VFR jen o finanční stránce ale i o tom, zda se státy dohodnou a kolik ústupků vůči chudším členským státům uskuteční, neboť jsou to čistí plátcí, kteří jsou hnacím motorem EU. Dopad na rozpočet v případě, že by Velká Británie odešla již před rokem 2000, by pak změnila dle simulací v této práci pozici Kypru z čistého příjemce na čistého plátce.

V neposlední řadě je také potřeba zmínit současnou pandemii, která bude mít na budoucí vývoj EU enormní vliv. Důvodem je zadlužování členských zemí při boji s nákazou. Tudíž budoucí jednání o finančním rámci budou hodně zajímavá, neboť čistí plátcí nebudou chtít do rozpočtu tolik přispívat kvůli svým vlastním ekonomickým problémům, způsobených touto pandemií.

8 Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BALDWIN, Richard E. *Ekonomie evropské integrace*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1807-1.
2. EUROPEAN COMMISSION, *EU budget 2007 Financial Report*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008. ISBN 978-92-79-08496-6.
3. EUROPEAN COMMISSION, *European Union public finance*. 5 edition. Luxembourg, 2014. ISBN 978-92-79-35004-7.
4. KÖNIG, Petr. *Rozpočet a politiky Evropské unie: příležitost pro změnu*. 2., aktualiz. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-011-9.
5. PLCHOVÁ, Božena, Josef ABRHÁM a Mojmír HELÍSEK. *Česká republika a EU: ekonomika - měna - hospodářská politika*. Praha: Kriegl, 2010. ISBN 978-80-86912-39-4.
6. TÝČ, Vladimír. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Leges, 2010. Student (Leges). ISBN 978-80-87212-60-8.
7. ZAHRADNÍK, Petr. *Vstup do Evropské unie: přínosy a náklady konvergence*. Praha: C.H. Beck, 2003. Beckova edice ekonomie. ISBN 8071794724.

Internetové zdroje

1. CALATOZZOLO, Rita. *Rozpočtový proces. Evropský parlament*. [online]. [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/10/rozpocetovy-proces>
2. EHL, Martin. *The new EU budget. Visegradinsight*. [online]. [cit. 2020-03-15]. Dostupné z: <https://visegradinsight.eu/visegrad-money-song-new-eu-budget/>
3. EU expenditure and revenue 2000-2018. European commission [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/graphs/revenue_expenditure.html
- 4.
5. EUROPEAN COMMISSION, *EU budget 2013 financial report* [online]. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2014 [cit. 2019-10-29]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/financialreport/2013/lib/financial_report_2013_en.pdf
6. EUROPEAN COMMISSION, *EU budget 2015 financial report* [online]. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2016 [cit. 2019-10-30].

Dostupné z:

https://ec.europa.eu/budget/financialreport/2015/lib/financial_report_2015_en.pdf

7. EUROPEAN COMMISSION, *EU budget 2017 financial report* [online]. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2019 [cit. 2019-10-28]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c48c1c91-cdc8-11e8-9424-01aa75ed71a1>
8. EUROPEAN COMMISSION, *EU budget 2018 financial report* [online]. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2019 [cit. 2020-01-13]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/publications/eu-budget-2018-financial-report_en
9. EUROPEAN COMMISSION, *EU expenditure and revenue 2014-2020*. [online]. [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/graphs/revenue_expenditure.html
10. EUROPEAN COMMISSION, *EU tariffs*. 2020. [online]. [cit. 2020-02-18]. Dostupné z: <https://madb.europa.eu/madb/euTariffs.htm>
11. EUROPEAN PARLIAMENT. *Failure to open accession talks with Albania and North Macedonia is a mistake*. [online]. [cit. 2019-12-13]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20191021IPR64717/failure-to-open-accession-talks-with-albania-and-north-macedonia-is-a-mistake>
12. EVROPSKÁ KOMISE. *Moderní rozpočet pro Unii, která chrání posiluje a brání, Víceletý finanční rámec na období 2021-2027*. [online]. [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:c2bc7dbd-4fc3-11e8-be1d-01aa75ed71a1.0011.02/DOC_1&format=PDF
13. EVROPSKÁ RADA, *víceletý finanční rámec na období 2021-2027: jednání*. [online]. [cit. 2020-03-11]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-budgetary-system/multiannual-financial-framework/mff-negotiations/>
14. EVROPSKÁ RADA. *Harmonogram rozpočtu EU*. 2017. [online]. [cit. 2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/eu-budget-timeline/>
15. Fakt check on the EU budget. European commission commission [online]. [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/how-it-works/fact-check_en
16. KAROUSOVÁ, Iveta. Jaké změny přinese nový víceletý rozpočet EU? *EUROSKOP* [online]. [cit. 2019-07-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9047/31239/clanek/jake-zmeny-prinese-novy-vicelety-rozpocet-eu/>
17. KRUTÍLEK, Ondřej. Finanční rámec 2014-2020. *EUROSKOP* [online]. [cit. 2019-07-23]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8905/sekce/financni-ramec-2014-2020/>

18. KRUTÍLEK, Ondřej. Víceletý finanční rámec. *EUROSKOP* [online]. [cit. 2019-05-11]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8904/sekce/vicelety-financni-ramec/>
19. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, *Rozhodnutí Evropské rady, kterým se mění článek 136 Smlouvy o fungování Evropské unie, pokud jde o mechanismus stability pro členské státy, jejich měnou je euro*. [online]. [cit. 2019-12-09]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/pravo_evropske_unie/aktualni_novely_primarniho_prava_eu/rozhodnuti_evropske_rady_kterym_se_meni.html
20. RADA EVROPSKÉ UNIE. *Zelená dohoda pro Evropu*. [online]. [cit. 2020-03-09]. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15051-2019-INIT/cs/pdf>
21. VERDINS, Rudolfs. *Rozpočtová kontrola. Evropský parlament*. [online]. [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/31/rozpocetova-kontrola>
22. VLÁDA ČR. *Přátelé koheze: společná deklaráce k víceletému finančnímu rámci 2021-2027*. [online]. [cit. 2020-03-17]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/pratele-koheze-spolecna-deklarace-k-viceletemu-financnimu-ramci-2021_2027-177496/
23. WORLDOMETER, *European countries by population 2019*. [online]. [cit. 2019-11-09]. Dostupné z: <https://www.worldometers.info/population/countries-in-europe-by-population/>

Smlouvy a právní předpisy:

1. Konsolidované znění smlouvy o fungování Evropské unie. [online]. [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/54/16334-fungovani_eu.pdf
2. Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a smlouvu o založení Evropského společenství. [online]. [cit. 2019-06-13]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2007:306:FULL&from=CS>
3. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, [online]. [cit. 2019-06-13]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1046>
4. Nařízení Rady, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) č. 1311/2013, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014-2020; COM (2016) 604 final. [online]. [cit. 2019-06-20] Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f71d26ba-a0a8-11e4-872e-01aa75ed71a1/language-cs>
5. Revidovaný překlad právního předpisu Evropského společenství [online]. [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/754-smlouva_o_es.pdf

6. Rozhodnutí rady z dne 26. května 2014 o systému vlastních zdrojů Evropské unie (2014/335/EU, Euratom). [online]. [cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0335&from=CS>
7. Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské Radě, Radě, Evropskému Hospodářskému a sociálnímu výboru a výboru regionů. Víceletý finanční rámec na období 2021-2027. [online]. [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:c2bc7dbd-4fc3-11e8-be1d-01aa75ed71a1.0011.02/DOC_1&format=PDF
8. Uvolnění prostředků z rozpětí pro nepředvídané události na rok 2017. [online]. [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016BP0472&from=CS>